

Dr. Marczell Mihály:

Vízkereszt utáni IV. VASÁRNAP

I. sorozat: vasárnapok, ünnepnapok

(Általános bevezetés eléje olvasása szükséges: 1. kötet!)

22. kötet

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
Előszó.....	5
I. beszédlánc címe: Az élet vándorútja	5
1. beszéd: Mi az ember életútjának irányvonala?	5
2. beszéd: Mi ennek az útnak végállomása?.....	6
3. beszéd: A végállomás értelmezése.....	7
II. beszédlánc címe: „Az élet vándorai”	7
2. beszéd: Kegyelemmel gazdagodunk.....	7
3. beszéd: Istenivé nemesedhetünk	8
II. (változat) beszédlánc címe: Mit hozott számunkra az Istenember?	8
1. beszéd: Emberhivatásunk megemelő tudatával	8
2. beszéd: Életutunk biztos célbafutásának megvillantásával	9
3. beszéd: Az Istenhez fűződő fiúság ajándékával.....	9
III. beszédlánc címe: Kik birtokolják ezeket az égi kincseket?	9
2. beszéd: Mindig az égi Mesterhez fordulók.....	10
3. beszéd: A Mesterhez menekülők	10
IV. beszédlánc címe: „Kik az Úr dicsőítői?”	10
1. beszéd: Akikhez leszáll az Úr.....	10
2. beszéd: Akikkel él a Mester.....	10
3. beszéd: Akikben él a Mester	11
I. beszédlánc címe: Az „élettenger utasnépe”	11
1. beszéd: Tenger utasai vagyunk	11
2. beszéd: Egyik parttól – a másikig	11
3. beszéd: Velünk az Úr	12
4. beszéd: Kísér az Úr ereje és szeretete.....	12
5. beszéd: Célba futtat az Úr – szerető ereje.....	12
II. beszédlánc címe: Az élet tengerén	13
1. beszéd: Viharzónán	13
2. beszéd: Hullámhegyeken táncol az élet.....	13
3. beszéd: A viharok sodrában.....	13
4. beszéd: Róma felé.....	13
5. beszéd: Az „Alvó” és az „ébredő”	14
6. beszéd: Elveszünk!	14
7. beszéd: Az isteni szó ereje	14
8. beszéd: A megnyílt szemek	14
I. beszédlánc címe: Krisztus – Istenfia.....	15
II. beszédlánc címe: A tanítványok és a Mester kapcsolata	15
1. beszéd: A Mester körzetében.....	15
2. beszéd: Az „isteni együttes” az életfejlődés útján.....	15
3. beszéd: Mi a győzelem forrása?.....	15
4. beszéd: Mi a győzelem útja?.....	15
III. beszédlánc címe: A hódolatos ember	15
1. beszéd: Angyalok hangolnak.....	15
2. beszéd: Tudod, hogy gyengék vagyunk, de kegyelmedet véve erősek leszünk.....	16
3. beszéd: Mivel hódoljunk?.....	16
4. beszéd: Isten vára – ellenségnek félelme.....	16
5. beszéd: A viharon is uralkodtál!	16
6. beszéd: Élek – a földön, boldogságot élvezek – az égben.....	16
B/ rész – a/ csoportja: a „kis liturgia” szövegeihez írt beszédek	16
1. (Introitus) beszéd: „Életszigetek” ujjongása.....	16
2. (Introitus) beszéd: Az „egész föld” diadaléneke.....	17
1. (Oratio) beszéd: Mit tud rólunk a Mester?	18

2. (Oratio) beszéd: Mit ad nekünk a mai áldozat?	18
1. (Graduale) beszéd: Istent dicsérő „allelujázó” a föld	18
2. (Graduale) beszéd: Istent dicsérő „allelujázó” az embernép	19
1. (Offertorium) beszéd: Műveidet csodálom, Uram!	19
2. (Offertorium) beszéd: Műveidet magasztalom	20
1. (Communio) beszéd: Mit tud az Isten?	21
2. (Communio) beszéd: Mennyit közöl az Isten?	21
1. (Postcommunio) beszéd: Mivel tápláljon az égi Atya?	22
B/ rész – b/ csoportja: az Evangélium szövegének magyarázata	22
Gondolatsoportok	23
Első gondolatsoport címe: A vihar természete	23
1. beszéd: A viharok jelentősége	23
2. beszéd: A boldogság öblében élünk?	23
3. beszéd: A viharzónák emberének hite	24
4. beszéd: A viharzónák emberének lélekhatára	25
5. beszéd: Viharverte lelkek égi úton	25
Emberi erőfeszítés – isteni segítés	26
1. beszéd: Stabilitás, vagy dinamizmus?	26
2. beszéd: Az emberi erőfeszítések	27
3. beszéd: Megfeszülések és diadalok	27
4. beszéd: De minden-e az ember?	28
5. beszéd: Meglátások, akadályok, célbafutás	28
6. beszéd: Csak Istennel!	29
7. beszéd: Kicsoda ez?	29
8. beszéd: Kicsoda az ember?	31
A mi magunk egyéni tökéletesedése	32
1. beszéd: Bizalmatlankodásom és hitem	32
2. beszéd: A kísértések viharában	32
3. beszéd: Ösztöneim megszentelésének alapja	33
4. beszéd: Isten mindig velem	34
5. beszéd: Az én S.O.S.-kiáltásom	34
6. beszéd: A Mester mindig tudja a bajaimat	35
7. beszéd: Értem is csodatevő a Mester	35
Negyedik gondolatsoport címe: Az Egyház értékei	36
1. beszéd: Mi az emberiség élethajója?	36
2. beszéd: Hová viszi utasait ez a hajó?	37
3. beszéd: Kicsoda a hajó igazi Utasa?	37
4. beszéd: Milyen zászló alatt halad a hajó?	38
5. beszéd: Az Egyház hajójának felismerése	38
6. beszéd: Mit ad utasainak az evangéliumi Mester?	39
7. beszéd: Kik az Egyház hajójának matróz-legényei?	39
8. beszéd: Célbajutnak-e a hajó utasai?	40
9. beszéd: Hogyan fogad az örök kikötő?	40
10. beszéd: Az új partok isteni élete	41
Beszédláncok	41
I. beszédlánc címe: Mindig velünk van-e Krisztus?	42
1. beszéd: Ószövetségben – várakozó hitben	42
2. beszéd: Betlehemben – Gyermekeknek születése	42
3. beszéd: Az Újszövetségben – Istenségével és emberségével	42
II. beszédlánc címe: Az éber tanítványok	42
1. beszéd: Terveket szövők	42
2. beszéd: A veszélyeket érzők	42
3. beszéd: A Mesterhez fordulók	42
III. beszédlánc címe: A szellemi élet viharverésében	42
1. beszéd: Merre menjünk?	42

2. beszéd: Csak a föld felé?	42
3. beszéd: Melyik a hazám?.....	42
IV. beszédlánc címe: Csendes vizeken.....	42
1. beszéd: Élethajósok útja – Krisztussal	42
2. beszéd: Csendes vizeken – Krisztussal.....	43
3. beszéd: Viharokban Krisztussal.....	43
B/ rész – c/ csoport: a Szentlecke szövegéhez írt beszédek	43
Első gondolatcsoport címe: Adósok vagyunk!.....	43
1. beszéd: Isten gazdagjai.....	43
2. beszéd: Isten adósai.....	44
3. beszéd: Adós – hitelező.....	44
Isten terveiről!	45
1. beszéd: Isteni tervek – emberi tettek.....	45
2. beszéd: Magára hagyatott-e az ember?.....	46
3. beszéd: A tevékeny ember és a jutalmazó Isten.....	46
A tulajdonos kérdésére.	46
1. beszéd: Ki az ember igazi tulajdonosa?.....	46
2. beszéd: A hivalkodók „hazudozásai”	47
3. beszéd: Isten és ember egybecsendülése	47
4. beszéd: Mit nyerünk?	48
Kinek vagyunk közvetlen adósai?	49
1. beszéd: Kiknek vagyunk földi adósai?.....	49
2. beszéd: Mivel fizetünk szüleinknek?	49
Az Isten ígéjének és az ember életének kérdése.....	50
1. beszéd: Az emberhez szóló ige.....	50
2. beszéd: A felfigyelő és a dolgozó ember.....	50
3. beszéd: Az Ige az „egyetlen Ige”	51
Mit érnek számunkra az Isten parancsai?.....	51
2. beszéd: A földi boldogság feltételei	52
4. beszéd: Isten tilalomfái.....	53
Tiltó törvények értelmezése	54
1. beszéd: „Ne paráználkodjál”.....	54
2. beszéd: „Ne ölj”	55
3. beszéd: „Ne lopj”	56
4. beszéd: „Hamis tanúságot ne szólj felebarátod ellen!”	56
5. beszéd: Másét ne kívánjad!”	56
A szeretetről... ..	57
1. beszéd: A törvény teljessége a szeretet	57
2. beszéd: Az igazi életkapocs.....	57
3. beszéd: A végső győzelem is a szeretet.....	58
4. beszéd: Adj embernek – Isten fiait gazdagítod	59
5. beszéd: A „veszedelmek” forrásai	60
6. beszéd: A dicsekvés értelmetlensége	60

Előszó

Már a Vízkereszt utáni III. vasárnap előszavában felhívtuk a figyelmet arra a különlegességre, hogy az **egyházi évben való elhelyezkedés időpontját tekintve** más és **más** a vasárnapi szentmisék „kis liturgia” szövege (Introitus stb./, de az ebben a sorozatban közlteké a III. vasárnaptól kezdve legtöbb részben egybevágók. A mostani beszéd/vázlatok közlésénél az „**Adorate Deum...**” kezdetű Introitus szöveggel és az ezzel a változattal folytatódó „kis liturgia” szövegekkel fogunk foglalkozni, hogy ezek a szent szövegek is megvilágíttassanak – mégpedig a **Vízkereszt ünnepének** fényében. – A mostani ünnepet a **hódolók ünnepének** nevezhetném. Az ezután következő vasárnapok szintén ezt a liturgiai menetet követik. Lényegük: **felfokozása a hálának a földre szállt Istenemberért!** Nagyon természetes, hogy ennek a háladalnak lehet **lélekelmelkedés** az alakja, de lehet – és ez a döntőbb! – **életátalakulás** is a kifejezője. – Ezért a beszédek készítésénél ez a kettős megosztás is figyelembe veendő. – Hogyan szóljunk tehát erről a nagy kérdésről? – A tételválasztást – ha az ünnep jellegéből akarjuk levonni **A/alatt** –, adni fogja a **valóságos időelhelyezése** ennek és a következő vasárnapoknak. – Ha ez a vasárnap még Vízkereszt utáni időben szerepel, akkor az itteni előszó értelmében választunk tételt. A tárgyi tartalmat pedig a **hódolat** és **boldogság** fogja adni. Jól meg kell jegyezni: a karácsonyi „Úr-jelentkezés” öröme nem csendesedhet el az Egyház liturgiájában! Az írott liturgia részben **B/ – a/alatt** a „kis liturgia” fejtegetése következik, tartalmilag az itteni előszó értelmében. A szentmise e részeinek szövegei erősen ütemezik a tárgyi tartalom hangját, ezért az idevágó szentbeszédnek visszhangozzák ezek alaphangját. Persze itt igen sokfelé fordulhat a kereső szónok. Nagyon termékeny út lehetne az is, amely az egyik vasárnapon az egyező Introitus-t, a másikon a Graduale-t, majd az Offertorium-ot és végül a Communio-t venné alapul (ezeket majd az V. és VI. vasárnapnál találhatjuk). – Persze szépen rávezethetők ezek a gondolatok arra is, hogy boldogságunkat emelheti az a tudat is, hogy **mindig velünk maradt a Mester... B/ – b/ alatt** az evangéliumi szövegek mutatják (most: a háborgó tenger lecsillapítása, a következő vasárnapon a magvető..., végül a VI. vasárnapon a mustármag és a kovász példája az Evangélium szövege). Ha felfigyelünk ezek tartalmára, akkor észrevehetjük, hogy mindenütt kicsendül az az igazság, hogy a szerető Atya árasztja áldását a föld emberére, és így a föld embere bizakodó boldogsággal törhet égi Atyja felé! – A **B/ – c/ alatt** a Szentlélek alapvonalára is az ünnep tárgyi tételeit erősíti. Mi **itt** az általános epifániás gondolatokat részletezzük. Ezért közlünk rövid beszédlánc/vázlatokat. Lássuk most ezeket egyenként.

* * *

A/ rész: az ünnep jellegét érintő beszédláncok

I. beszédlánc címe: Az élet vándorútja

A tárgy az volna: merre indított minket égi Atyánk?... Természetes: részletes megbontásban kell erre megadni a feleletet, ezzel a főgondolattal: „De te, Uram, közelemben vagy, és utaid mind igazak” (Zsolt. 118,151).

1. beszéd: Mi az ember életútjának irányvonala?
(Az ember életútja)

Bev.: Amikor elmélyed a lélek, akkor eleven erővel támad fel előtte a kérdés: merre is tart emberi életem? A „honnan?” és „hová?” olyan izgató kérdés, hogy elmondhatjuk Szt. Ágostonnal; „nyugtalan az én lelkem, míg Benned meg nem nyugszik, Istenem”. – Az elemi tapasztalat arra utal, hogy törzsből jöttünk, földön járunk és sírba szállunk... De ez a megfigyelés – az igazságok igazságát képviselve – mégiscsak leegyszerűsített és minden elmélyítő gondolkodás nélküli összefoglalás. Olyan, amely végül is leverő, mert életdiadal helyett életomlást hirdet. – Nézzük kissé ezt a kérdést, eleget téve az Úr parancsának: „Evezz a mélyre!” (Lk 5,4).

1. Az első megállapításunk lehet ez: az ember bontakozása útján horizontálisan futó.

Az ember életvonala tehát ez: fejlődve előretörő, de mindig az élet sík vonalán **erőfeszítően** mozgó. Jól mondja az Írás: „Aknákat vág a sziklában, és a szeme mindenféle drágaságra mered; megvizs-

gálja a folyók fenekét és rejtett dolgokat hoz napvilágra” (Jób 28,10-11). Dolgozva fáradozik és önnön életét alakítva magát tökéletesíti és mások életét is emeli. Fizikai munka, lelki és szellemi erőfeszítések nyomán szebb lesz a világ, és így boldogabb az ember. Ne felejtsd: az „élet stadionjában” az erőfeszítőké a diadal!...

2. Ámde a földi előretörés mellett mégis egeket érő, azaz: vertikálisan Istent érő az ember.

Ez valójában az élet ősi gyökéretéből robban elő, mert az ember nem tud megelégedni a földiekkel, hanem **felfelé lendül** – az Isten felé. A véges ember – a Végtelen felé tör. Értelemmel, vágyakozással. Hallgasd csak: „Oly útra vezetem a vakokat, amelyet nem ismernek, és oly ösvényeken járatom őket, melyekről nem tudtak; világossággá teszem előttük a sötétséget, s a göröngyös utakat egyenessé. Ezt teszem velük és nem hagyom el őket” (Iz. 42,16). Sőt azt is érzi a lélek: „De te, Uram, közelemben vagy, és utaid mind igazak” (Zsolt. 118,151)/. – És ha **magadat vizsgálod**, mit fogsz tudni megállapítani? Azt, hogy a felfelé igényeskedés **elemi** lendülettel tör elő életedből. Nem kell követelni és erőszakolni! Magától robban elő. Még akkor is, ha eleinte **elnyomod** törtetésüket. Gondolj csak a nagy megtérőkre! Mind eljut az Istenhez! Mert mit akar az **értelem?** Ismerni a földet, az embert és mindezek értelmét. Igazságot keres! Hová jut? Nem az értelmetlen világba, hanem az értelem hazájába. – Értelmét keresi a létnek, és értelmet ad az égi Atya. És mit akar az **akarát?** Csak a jót! Anyagiakban, lelkiekben és szellemiekben. – Ámde ez is hová vezet? A jóság Urához, az égi Atyához, az Ő Szeretétéhez, és így az örök Jóság birtoklásához. Ne felejtse el: ez is „Jákob létrájának” mondható, mert vágyaid által is felemelkedhetsz az Istenhez. Sőt, ha nem találsz egyelőre, akkor „ismeretlen Istennek” mutatsz be áldozatot. Azért mondja Szt. Pál az Athénieknek: „...én azt hirdetem nektek, akit ti ismeretlenül is tiszteltek” (Ap.Csel. 17,23). – Eljutsz tehát, ember, az Istenhez, ámde úgy is élj, hogy méltó légy isteni életteddel az égi Atyához. Azért figyelmeztet Szt. Pál, hogy mindenki Istent talál, de mindenki felelős is Isten előtt életéért. Olvasd csak: „Ami ugyanis Istenről megismerhető, az világos előttük, mert Isten nyilvánvalóvá tette számukra. Hiszen, ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető...” (Róm. 1,19-20). És: „Amikor a pogány törvény híján a természet szavára teszi meg a törvényben foglaltakat, törvény hiányában önmagának törvénye. Ezzel igazolja, hogy a törvény követelménye szívébe van írva, amiről lelkiismerete tanúskodik és önítélete is, mely hol vádolja, hol fölmenti – azon a napon, amikor evangélium szerint Isten Jézus Krisztus által ítélkezik az emberek rejtett dolgai fölött” (Róm. 2,14-16).

Bef.: Ha mindezt egybefoglalva kérdeznék, hogy milyen életutat kell tehát járnia az embernek, akkor ezt kell felelnünk: a földön széles területen kell járnia – szorgos munka áldozatosságával, de egekbe vágyva kell emelkednie – az isteni kegyelem erősítő hatalmával. Légy tehát boldog, ember, mert életkincseddé teheted az égieket is Isten szeretetével! Merre törjön tehát az ember? Földi munkán át tökéletesedjék és ennek egek felé lendítő, majd egekből vett kegyelmi erejével istenivé nemesedjék! – Az utóbbira való rádöbbenés és ennek elérése az ember életútjának vertikáló megvalósítása. Mivel **erre** az útra hívott az Úr, azért áhítatosan imádkozzunk mondván: „Áldott legyen az Úr mindennap! Szerencsére vezetni utunkat a mi szabadító Istenünk” (Zsolt. 67,20).

2. beszéd: Mi ennek az útnak végállomása?

(Dogmatikus beszéd: Az élet végcélja)

Bev.: Életutunk kiindulási pontja: a születés. Ez az én életemet illetve: Isten örök tervének időbeli jelentkezése. Küldetésnek is mondható. És meddig halad és hová tör ez az indítás?

1. Talán a halálig?

Ez az életvonalnak sírgödörbe merülése. Vagy így is mondhatnám: az öntudatlan világból az öntudatra ébredtünk és aztán az öntudatlanságba süllyedünk vissza... „Eligazítlak a bölcsesség útján, és vezetlek az igazság ösvényein” (Préd. 4,11).

2. Vég nélküli élet felvillanásáig?

Ez azt jelentené: az életem, az öntudatos, a személyes életem vég nélküli. – Itt már nem az anyaghoz térnék vissza, hanem a személyes Istenhez. „Az igazság útját választottam, ítéleteidről meg nem feledkezem” (Zsolt. 118,30).

Bef.: Örvendetes igazság ez: életem végállomása az Isten. „Szívem örömét lelte benne; egyenes úton járt a lábam, és ifjúkoromtól fogva nyomában jártam” (Sir. 51,30).

3. beszéd: A végállomás értelmezése (Dogmatikus beszéd: Az élet célja)

Bev.: Indulás és célbafutás, kezdet és vég szoros összefüggést mutat. A kezdetnek van szerepe a folytatásban és a kibontakozásban. – Az ember is úgy értelmezze a végállomást, hogy keresse a kiindulás valóságát. – Mi az ember lélektartalma?

1. Isten indítja.

Ő a végtelen Személy. – Ő a végtelen Szeretet. Tőle, Belőle és képét viselve indul az ember. „Ő teremtette ezt a Szentlélek által, Ő az, aki látta, számba vette és megmérte, és kiöntötte minden művére, minden testre az ő adománya szerint, és adta azoknak, kik szeretik őt” (Sir. 1,9-10). Ez a kezdet belső valósága.

2. Így tehát: Isten hazavárja.

Ahonnét jöttünk – az Erőnk, és oda térünk vissza. „Mert téged megismerni, tökéletes jámborság, és tudni igaz voltodat és hatalmadat, gyökere a halhatatlanságnak” (Bölcs. 15,3). Föld – a földbe, lélek – a Lélekhez. Személyes Szeretet az Isten, és így a személyes élet az én végállomásom. Atyámtól – Atyámhoz és Atyámmal! „Boldog az az ember, ki hallgat reám, és ajtómnál virraszt naponta, és őrzi ajtóm félfáját; mert aki engem megtalál, életet talál, és üdvöt merít az Úrtól” (Péld. 8,34-35).

Bef.: Ez a végállomás – életboldogság beteljesedése.

*

II. beszédlánc címe: „Az élet vándorai”

Ennek a beszédláncnak az volna az alapgondolata, hogy vizsgálat tárgyává kellene tenni magát a vándorembert. A kutatás célja volna annak megállapítása, hogy milyen kincsekkel indított az égi Teremtő?

1. beszéd: Tehetségekkel indulunk

(Dogmatikus beszéd: Az ember – mint az Isten áldotta)

Bev.: Égi Alkotónk örök kincstárából gazdagítva indul az ember. – De mik ezek konkrét valóságban?

1. A testi élet értékeit és szépségeit hordozzuk.

Ez azt jelenti: alakban, fejlődési készségekkel a legáldottabbak vagyunk. „Kösd fel derekadra kardodat, te hős, kelj útra ékességedben és szépségedben, haladj szerencsével és diadalmaskodjál a hűségért, a szelídségért és az igazságért, s vezessen téged csodálatosan jobb kezed, éles nyilaid népeket terítsenek le eléd, s hajoljanak a király elleneinek szívébe” (Zsolt. 44,4-6).

2. A lelki élet ajándékaival halmoztattunk.

Ez pedig azt jelenti, hogy Isten képét az értelem és akarat villanásában hordozzuk. – Így urai vagyunk a földnek, urai önmagunknak és képmásai égi Atyánknak. – És a sors? – „Be szép a tiszta nemzedék dicsőségében, mert halhatatlan az emlékezete, mivel ismeretes Isten és ember előtt. Ha jelen van, utánozzák, ha távozott, visszakívánják, és koszorúval a fején győztesen vonul fel az örökkévalóságban, miután elnyerte a szeplőtelen viadalok jutalmát” (Bölcs. 4,1-2).

Bef.: Ilyen kincsekkel, ékekkel ékesített az életútra indított „földi zarándok”. „Szölleje volt szerelmesemnek igen termékeny hegytetőn. Sövényvel körülvette, a köveket kiszedte belőle, és szépen beültette; közepén tornyot épített, és sajtót vágott ki benne; és várta, hogy szőlőt hozzon, és vadszőlőt hozott” (Iz. 5,1-2).

2. beszéd: Kegyelemmel gazdagodunk

(Dogmatikus beszéd: A természetfeletti ember)

Bev.: Kérdéssé tehető: vajon csak természetünkhöz illő kincsekkel halmoztott-e el bennünket az égi Atya? Jól megjegyzendő: a föld más teremtményei **csak** ezt mutatják. – És az ember?

1. Isten képét viseli.

Ennek jelentősége: többek vagyunk a természet-lényeknél. Már megindulásunk – Isten képének

viselése. „Alkossunk embert a mi képünkre s hasonlatosságunkra, s uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, az állatokon és az egész földön, meg minden csúszómászon, mely mozog a földön. Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,26-27). További törtetésünk ennek a képnek a tökéletesítése.

2. És isteni természetnek kegyelmét veheti.

Az ember törtét az Isten felé, de ember nem igényelheti az isteni természetben való részesedést. – Valóban csak vágyunk az Isten! „Amint kívánkozik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánkozik lelkem tehozzád, Istenem!” (Zsolt. 41,2). De amit nem igényelhet, azt mégis megkaphatja. Ez a megváltás reánk vonatkozó szent kegye. „Többféleképpen és különböző módon szólt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz, e végső korszakban Fia által szólt hozzánk” (Zsid. 1,1-2). Az isteni szó pedig tartalmilag ez: istenivé teszlek benneteket!

Bef.: Ez az a vonal, amelyen a földön járunk és égivé magasztosulunk! Azonban: „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7).

3. beszéd: Istenivé nemesedhetünk

(Dogmatikus beszéd: Mivé lehet az ember?)

Bev.: Vajon felvethető-e a kérdés: hogy az ember fejlődése az isteni ember csúcspontjáig emelkedhet? – A feleletet a következő kettős megfontolás adja:

1. A lélek televénye lehet isteni.

És ez hogyan lehetséges? Isten szeretetének bőségéből. Isten természetében való részesedés kegyelméből. „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

2. A lélek kivirágzása is isteni.

Amilyen a televény, olyan a virág. Földi virágaink talaja – a föld. Lehullatják ide vissza szirmaikat a rózsák is... Az emberi lélek virágzása az „isten természetéből” fakad; tehát az örök Atya mellé kívánkozik. – De mire? Az örök ékességre!

Bef.: Imádkozó hálával vedd az isteni természet kegyét és bontsd ki istenivé életed virágát. „Szeretből eleve arra rendelt, hogy – akaratának tetszése szerint – Jézus Krisztus által fogadott fiaivá legyünk” (Ef. 1,5).

II. (változat) beszédlánc címe: Mit hozott számunkra az Istenember?

Fokozni lehetne Isten jóságát az epifániás gondolattal: és mivel gazdagította életünket a megtestesült Ige? – Ha az előző beszédláncre építkezünk, akkor tárgyi szempontból úgy lehetne folytatni a kérdő gondolatot, hogy az Istenember ajándéka a megigazulás és istenfiúság szent kegyelme. – A kidolgozás módja pedig arra törekedjék, hogy világosan domborodjék ki a hallgatók előtt ez az igazság: **az Úr megjelenése nem lezárt történelmi esemény, hanem állandóan ható erősugárzás.** – Mivel telít tehát Krisztus?

1. beszéd: Emberhívásunk megemelő tudatával

(Erkölcsei beszéd: Mire méltatott az Isten?)

Bev.: Szépen színezhető: vajon **kihez** jött **csak** el az Isten Egyszülöttje? A felelet megemelő: csak az emberekhez. – És milyen belső tudatot hozott ez számunkra?

1. Azt az ismeretet, hogy szeretetében tartja.

Ennek tartalma az az isteni tan, amely így szól: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16).

2. Azt a tudatot, hogy szeretetének bőségével táplálja.

Ennek valósága az Írás szerint: „Az én testem valóban étel s az én vérem valóban ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, bennem marad és én őbenne” (Jn 6,55-56).

Bef.: Mindez arra hangol, arról győz meg: nagy értékek vagyunk, és így érdemes a küzdelmes élet vándorává szegődni.

2. beszéd: Életutunk biztos célbafutásának megvillantásával (Erkölcsei beszéd: A tisztán látó ember)

Bev.: Az emberi lélekben fellobban a remény tüze... De vajon lidércfény csupán ez a villogás?

1. Tűz szállt a földre – Krisztus Személyében.

A lényeg ez: Krisztus az élet fénye, és így világosság borul az ember életéjszakájára. „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12).

2. Örök Tűzhöz jut az ember – Krisztus mécsével.

Ez a mécs – a hit fénye. Ez a mécs – Maga Krisztus szent Személye (Kenyér színében is!). „Én vagyok az élet kenyere. Aki hozzám jön, nem éhezik többé, és aki bennem hisz, nem szomjazik soha” (Jn 6,35).

Bef.: Kérdéssé tehető: és biztos ez? Krisztus szerint: „én legyőztem a világot” (Jn 16,33).

3. beszéd: Az Istenhez fűződő fiúság ajándékával (Dogmatikus beszéd: A legnagyobb ajándék)

Bev.: Ha csak anyagi teremtmények vagyunk, vagy csak a véges szellem kegyeit hordozzuk, akkor messze esik tőlünk a Megváltó hozta igazság. De hallgatva a Mester szavait, sokkal többnek tudjuk önmagunkat. – Mik vagyunk tehát?

1. A Szentlélek templomai vagyunk.

Ez azt jelenti: az Isten lakozik mibennünk: „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16). Sőt tovább menve azt is jelenti: tökéletesedjétek Isten templomává. „... hogy a hittel Krisztus lakjék szívetekben...” (Ef. 3,17).

2. Isten fiai vagyunk.

Ennek jelentése pedig az, hogy nem átvitt értelemben értelmezendő, hanem a természet azonosságában magyarázandó. Ezért mondja Szt. János: „Nézzétek, mekkora szeretetet tanúsított irántunk az Atya: Isten fiainak hívnak és azok is vagyunk. Azért nem ismert minket a világ, mert nem ismeri őt” (1Jn. 3,1). És ezért írja Szt. Péter: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

Bef.: Így a földi élet királyai és az örök Atya családtagjai vagyunk.

*

III. beszédlánc címe: Kik birtokolják ezeket az égi kincseket?

Ez a tételsoport azt az elgondolást szolgálhatná, hogy Istenatyánk és Üdvözítőnk ajándékait saját lelkünkben keressük. Szinte kérdéssé teendő: vajon reá is ismerünk arra, hogy mi, az „**én és te**” hordozzuk-e ezeket az isteni jegyeket? „Mert kifogyhatatlan kincs az az embernek; akik vele éltek, megszerezték Isten barátságát, mert a fegyelem adományai ajánlották őket” (Bölcs. 7,14). – A tétel általános kerete az alábbiak szerint bontható részletekre.

1. beszéd: A hittel telítettek

(Dogmatikus beszéd: Honnan a hit?)

Bev.: Egyházunk tanítása szerint ez az első kegyelem. Ez mindenkié! De az első kegyelem kivirágzása megvan-e bennem? Majd kérdezhetném: értékesítettem-e a kegyelem ajándékait?

1. Az első „hitkegyelem” volt számomra a keresztség.

„Nekünk is arra szolgál, ha hiszünk abban, aki föltámasztotta halottaiból Urunkat (Jézus Krisztust), aki vétkeinkért halált szenvedett és megigazulásunkért föltámadt” (Róm. 4,24-25). Mesterem tanítása alapján ez az én születésem.

2. A hit kivirágztatása egész Istenhez tapadó életem.

„Akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai” (Róm. 8,14). Mesterem tanítása szerint ez az újjászületés lendíti és szökkenti virágba minden tettemet.

Bef.: Ha tehát élő a hitem, akkor **én** az Úr kincshordozója, a boldog élet várományosa vagyok. „Ne gyűjtsetek kincset a földön, ahol moly és rozsdá emészt, ahol tolvajok betörnek és lopnak. Gyűjt-

setek kincset a mennyben, ahol se moly, se rozsdá nem emészt, tolvajok nem törnek be és nem lopnak” (Mt 6,19-20).

2. beszéd: Mindig az égi Mesterhez fordulók

(Erkölcsei beszéd: Életem örök iránya)

Bev.: Kicsi ajkunk első szava: Jézus!... Növekedő belső imaformánk: Jézus segíts! Életünk növekedésével imánk is bővül... Vajon emberkoromban nem ez-e az én életutam?

1. Hol jár a szemem?

Fejtegetendő az ember földi tekintete és kutató munkája.

2. Hol jár a lelkem?

Itt már mélyebbre és magasabbra kell gondolni. Isten az én lelkem vágya: „Amint kívánkozik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánkozik lelkem tehozzád, Istenem!” (Zsolt. 41,2).

Bef.: Ha mindig az Istennel vagyok, akkor én vagyok az Úr áldott zarándoka.

3. beszéd: A Mesterhez menekülők

(Erkölcsei beszéd: Jézus az én menedémem!)

Bev.: Ha a Mester az én Uram, vajon hová meneküljek én, az Ő szolgája? – De mi bátorít erre?

1. „Jöjjetek hozzám mindnyájan...” – mondja Ő (Mt 11,28). Sőt még a bűnösöket is hívja: Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket, hogy megtérjenek” (Lk 5,32).

2. „Én felüdítlek titeket” – igéri Ő (Mt 11,28).

Bef.: Ennek a hívásnak követői: az „Úr hazatérői”. „...bármit kértek imádságban, higgyétek, hogy megkapjátok és úgy is lesz” (Mk 11,24).

*

IV. beszédlánc címe: „Kik az Úr dicsőítői?”

Ennek a csoportnak az lehetne az alapgondolata, hogy az életértékek birtoklásában és kibontakozásának örömeiben (ezek mind szépségek!) hálaénekekre és dalra zendül az ember lelke. „Ama napon majd ezt az éneket éneklék Júde földén: erős városunk nekünk a Sion, védelmül köfal és bástya van benne. Nyissátok meg a kapukat, hadd vonuljon be az a nemzet, mely igaz, és hűséges marad” (Iz. 26,1-2).

1. beszéd: Akikhez leszáll az Úr

(Erkölcsei beszéd: Hol él az Isten?)

Bev.: Isten teremtményei vagyunk, de Isten szentélyévé kell válnunk. „Nem tudjátok-e, hogy az Isten temploma vagytok, és az Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16). – De mi biztat erre minket? Tettek! Tények! – Mik ezek?

1. Lelkünkben él – lelkiismeretünkön át.

„Amikor a pogány törvény híján a természet szavára teszi meg a törvényben foglaltakat, törvény hiányában önmagának törvénye. Ezzel igazolja, hogy a törvény követelménye szívébe van írva, amiről lelkiismerete tanúskodik és önjátéka is, mely hol vádolja, hol fölmenti” (Róm. 2,14-15).

2. Lelkünkben él – megszentelő kegyelmével.

„Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természetnek részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

Bef.: Így azután szentélyek vagyunk! „Nem tudjátok, hogy testetek a bennetek lakó Szentlélek temploma, akit Istentől kaptatok? Nem tudjátok, hogy nem vagytok a magatokéi?” (1Kor. 6,19).

2. beszéd: Akikkel él a Mester

(Erkölcsei beszéd: Életünk mozgatója)

Bev.: Az ember és Isten kapcsolatának lényege: a személyes egybefonódás. – Miben áll ez?

1. Az élő Krisztus az irányítónk!

„Isten szeretete abban nyilvánult meg, hogy egyszülött Fiát küldte a világra, hogy általa éljünk” (1Jn. 4,9).

2. Az élő Krisztus a mozgatónk.

„Benne élünk, mozgunk és vagyunk...” (Ap.Csel. 17,28).

Bef.: Semper cum Christo vivo. „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

3. beszéd: Akikben él a Mester

(Erkölcsei beszéd: A bennünk élő Mester munkája)

Bev.: Szt. Pál szövegével kezdem: „Hiszen a törvény által meghaltam a törvénynek, hogy Istennek éljek; Krisztussal keresztre vagyok feszítve. Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem. Amennyiben most testben élek, Isten Fiának hitében élek, aki szeretett engem s önmagát adta értem” (Gal. 2,19-20). – Így tehát mit végez bennem az Úr?

1. Szándékainkat megszenteli és indítja.**2. Cselekedeteinket Magához idomítja.**

„Egyikünk sem él, s egyikünk sem hal meg önmagának” (Róm. 14,7).

Bef.: Valóban nemcsak velünk él, hanem gyökérzetében Ő cselekszik. „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki énbennem marad és én őbenne, az bő termést hoz. Hiszen nélkülem semmit sem tehettek” (Jn 15,5).

* *

– Majd egészen az **élet tengerének képéhez fűződve** két egyszerű beszédláncot is alkalmazhatnánk.

I. beszédlánc címe: Az „élettenger utasnépe”

Ennek a beszédláncnak az lenne a lényege – hasonlóan az előzőkhöz –, hogy az ember olyan életvándor, akinek élete külső és belső hatalmak hatása alatt küszködik, de akit az örök Atya gondviselő keze irányít. – Inkább kidolgozási és előadási módban térne el az előzőktől, mert részletesebben és erősen a „viharzó tenger” lecsillapításának tényére támaszkodik. – Lássuk ezeket egyenként.

1. beszéd: Tenger utasai vagyunk

(Erkölcsei beszéd: Az élet tengerén)

Bev.: Életünket tengerhez hasonlíthatjuk, amelyen hajózni emberi feladat. „Testvérek, nem szeretném, ha elkerülné figyelmeteket, hogy atyáink mind ott voltak a felhő alatt, mind átkeltek a tengeren, s mind megkeresztelkedtek Mózesre a felhőben és a tengerben. Mind ugyanazt a lelki ételt ették, s mind ugyanazt a lelki italt itták. Ittak ugyanis az utánuk eljövő lelki sziklából: a szikla Krisztus volt. De legtöbbjüknek nem telt kedve Istennek. El is hulltak a pusztában” (1Kor. 10,1-5). – Mi biztosítja hajónk célbafutását?

1. Örök irányjelzőnk – a Sarkcsillag.

Itt az ég Urát jelképeznők, aki célt tűz és kegyelmével a cél felé lendít.

2. Vonzónk és erőnk a Sarkcsillag.

Itt azt a gondolatot kellene kisarkítani, hogy titkos vonzó hatása és belső erőnk forrása is az égi Atya.

Bef.: Így biztos az ember utazása. „Hittel keltek át a Vörös-tengeren, akár csak a szárazföldön...” (Zsid. 11,29).

2. beszéd: Egyik parttól – a másikig

(Erkölcsei beszéd: Innen – oda!)

Bev.: A véges és a végnélküli partok között húzódik az élet tenger. Ide helyezett és oda vár az Isten. – Hogyan értelmezendő a két életpart?

1. A föld – az „innenső part.”

Részletesen fejtegethető –földi eredetünk (?...), földi otthonunk és földi feladatunk (munka stb.).

2. Örök haza – a „túlsó part”.

Ennek fejtegetése – az Evangélium szavaira építendő. „Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, annak örök élete van, és én föltámasztom az utolsó napon. Mert az én testem valóban étel, s az én vérem valóban ital” (Jn 6,54-55). Vágyaink – odaszállnak. Isten kegye – odasegít. Istenatyánk – fiaként fogad: ezért „...hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: Jól színezendő, hogy mindkét parton Isten házanépe vagyunk, sőt: Isten temploma a mi lelünk.

3. beszéd: Velünk az Úr

(Erkölcsei beszéd: Atyánkkal együtt!)

Bev.: Mi a mi küldetésünk?... Csak bizonytalan hullámár verdesésnek elviselése? ...Nem! Küldetésünk: egyéni feladat teljesítése (Maeterlinck: „A kék madár”). – És az úton mikor van velünk az Úr?

1. A földi úton Vele megyünk.

Nincs elszakadás az Úrtól, aminthogy nem is lehet. Teremtmény mindig a Teremtő függvénye! Sőt, tudatos együttélésben is velünk az Úr!

2. Az örök parton Vele élünk...

Itt tehát erősödik a lelki és szoros egybefonódás. A végnélküli élet minden boldogsága vár. – Izaiás így jövendöli: „Mert miként az új egek és az új föld, melyeket majd alkotok, fennmaradnak előttem, úgymond az Úr, úgy marad fenn a ti ivadékotok és a ti nevetek” (Iz. 66,22).

Bef.: Így soha sincs elszakadás, hanem az örök életben végnélküli az együttélés: „...hozzá megyünk és benne fogunk lakni...” (Jn 14,23).

4. beszéd: Kísér az Úr ereje és szeretete

(Erkölcsei beszéd: Az Úr segítése)

Bev.: Ez a gondolat fejtegethető: ha bennünk az Isten, akkor örök Útitársunk az ég Ura. – De hogyan él bennünk az Úr?

1. Természetes élettörvényeivel.

„...Ama napok után, úgymond az Úr, bensejükbe adom törvényemet, és beleírom szívükbe. Én Istenükké leszek, ők pedig az én népemmé lesznek” (Jer. 31,33). – Ez azt jelenti: testi és lelki erőink alkalmasak az életküzdelmek harcaira... De a győzelemre is?... Itt kell az Isten segítése.

2. Kinyilatkoztatott igazságaival.

„Miatán többféleképpen és különböző módon szólt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz, e végső korszakban Fia által szólt hozzánk” (Zsid. 1,1-2). Szólt az Úr prófétáin keresztül és Egyszülöttje útján. Miért? Hogy életküzdelmeinket segítse.

3. Misztikus lélekkapcsolattal.

Itt az egyéni és magán kinyilatkoztatások és lélekesemények (víziók stb.) fejtegetendők. – „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

Bef.: Feladatod: figyelj fel az élet Ráfaeljeire!... Szavak, lélek-csengések ezek... De a valóságban isteni követek!

5. beszéd: Célba futtat az Úr – szerető ereje

(Dogmatikus beszéd: Az Isten hazasegít)

Bev.: Minden energia célbatörő. Ez a fizika tanítása. – És az Egyházi életerő tömege?

1. Az értékesítés dübörgő hangját zengi.

Nem füllel, hanem lélekmembránnal kell felfogni és fejtegetni ezt a hangot. – De jelszavunk legyen: „Engedelmességetek híre mindenüvé eljutott: örömmöm is telik bennetek. De azt szeretném, hogy járatosak legyetek a jóban, a rosszban viszont járatlanok” (Róm. 16,19).

2. És kiteljesülésének végérvényét követeli.

Az emberi életenergiák rettegnek a haláltól... Bennük dübörög ez a hang: élet! Ez pedig – a végnélküli, alanyi, személyes érvényesülés. „...magunkban hordjuk a Lélek zsengeit: mi is sóhajto-

zunk és várjuk a fogadott fiúságot, testünk megváltását” (Róm. 8,23).

Bef.: Lám! Ez a követelődzés az Isten szava! Szeretete sugallta, és végtelen hatalma biztosította és győzelemre juttatja.

*

II. beszédlánc címe: Az élet tengerén

Maga az élet tengere lehetne ennek a beszédláncnak alaptétele. Természetesen: a küzdelmes élet viharai nyernének jelképes magyarázatot. Nagyon helyesnek látszanék, ha ez a beszédlánc erősen kapcsolódnék bele a genezáreti tó csodás jelenetébe. Képeit, színeit is onnét vehetné és így mélyen vésődne be a hallgatók lelkébe.

1. beszéd: Viharzónán

(Erkölcsei beszéd: Viharzónán jár az ember)

Bev.: „Koszter atya” remek diákműve foglalta le ezt a fenséges címet. – Kérdéssé tehető: egyetemese-e a viharzóna?

1. Minden ember sodródásban él.

Az élet fejtegetése mindig és állandóan bontakozó. Robbanó bontakozás.

2. Az ifjúság pedig zúgó hullámverésben küszködik.

„Testi gyarlóságatok miatt emberi módon szólok. Ahogy tagjaitokat a tisztátlanság és gonoszság szolgálatában a bűnre adtátok, úgy adjátok most tagjaitokat az igazság szolgálatában az életszentségre” (Róm. 6,19).

Bef.: Legyen örömhírünk az az evangéliumi igazság, hogy az ösztönös élet eleven sodra az élet-szolgálat égi, teremtő világa, vagyis a jó felé lendít.

2. beszéd: Hullámhegyeken táncol az élet

(Erkölcsei beszéd: Az élet nagy forgataga)

Bev.: Vajon csak a magunk erejére bízott-e az ég Ura?... Vagy vannak-e gyámolító eszközeink, amelyek segítséget kínálnak?...

1. Védelem maga a hajó.

Itt az Egyház fejtegetendő elsősorban. „...ha pedig az Egyházra sem hallgat, legyen úgy, mintha pogány volna vagy vámos” (Mt 18,17). Fényt ad, kegyelmet közvetít. – De kiemelhető a család és más közösségek hatása is. „...mert a férfi feje az asszonynak, mint Krisztus az Egyháznak” (Ef. 5,23).

2. De mindenekfelett az örök Útitárs.

Az egyik inkább tárgyi: ez az Egyház. Az örök Útitárs – élő Személy. Mindent tud és mindent célba segíthet.

Bef.: A földi segítség mellett az égi segítség a döntő. „Isten kegyelmi ajándéka azonban az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban” (Róm. 6,23).

3. beszéd: A viharok sodrában

(Erkölcsei beszéd: A döntő erő!)

Bev.: Bajokban egy a kiáltásunk: Jézus! Jézus! – Így tehát erősségünk Jézus. – Hogyan sodródik erre az ember?

1. Genezáret tavának hajósai a példák.

2. A Genezáret tavi Mester szava a döntő erő.

Bef.: Peer Gynt **imádkozik** a csodáért, de a megtörténés után azt mondja: milyen érdekes **véletlen...**

4. beszéd: Róma felé

(Erkölcsei beszéd: A kísértések ereje...)

Bev.: Ochino ferences viharverte útja mindig „Rómától el!” jelszóval haladt. – Ki volt ez a férfiú? A világ olyan híres szónoka, hogy minden nagyböjti beszédének helyét maga a pápa jelölte ki.

1. Eltávolította – Ferrara.

Hogyan?

a) A puha és bűnös város vigasságai...

b) A gög és büszkeség ördögei...

2. Pedig segítette volna – Sienna.

a) Oda, a szentek városába is elment...

b) De büszke gögje nem tette szentté.

Bef.: Végül Kálvinhoz került, de **ott sem** boldogult. És azután: Austerlitz-nél **Róma felé fordulva** – meghalt...

5. beszéd: Az „Alvó” és az „ébrenlévők”

(Erkölcsei beszéd: A veszély tudata)

Bev.: Hajós nép világában legéberebb a kapitány. Róla minden utas tudja, hogy „mindig éber”! – A Mesterről **csak** látszólag szól így az Írás: „Egyszerre csak heves vihar támadt a tavon, úgy hogy a hullámok elborították a bárkát. Ő azonban aludt” (Mt 8,24).

1. Velük a küzdelmeket nem látó.

Itt az a gondolat fejtegetendő, hogy még a zárt szemek mellett is „lát” a vezető, a kapitány (Titanic eset!).

2. De velük a küzdelmekben megsegítő Mester.

A második rész azután a Mester segítő kezére transzponálandó. Szellemi küzdelemben... Erkölcsi veszélyben... Sőt anyagi harcban is velünk a Mester segítő keze.

Bef.: Végső következtetés: mindent tud és mindig segít az Úr!

6. beszéd: Elveszünk!

(Erkölcsei beszéd: Végveszélyben!)

Bev.: Mi más ez, mint a gyenge emberek gyarló kiáltása? – Mi az igazság?

1. Ha csak emberi erőnkben bízunk, akkor igen.

„Istennek igazsága nyilvánul meg ugyanis benne, mely a hitből árad minden hívőre, amint írva van: „Az igaz a hitből él” (Róm. 1,17).

2. Ha azonban Krisztusra támaszkodunk – akkor soha.

Isten ereje végtelen és szeretete határtalan. Segítő keze – ember fiaival!

Bef.: Nem hallottátok-e?: „Én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Mt 28,20).

7. beszéd: Az isteni szó ereje

(Erkölcsei beszéd: Isten szava segítő erő)

Bev.: Isten szava – a létező világ és törvényeinek a megvalósulása. – Valójában tehát hogyan értelmezendő ez a szó?

1. Teremtő erő.

Részletezve: létet adó, célokat jelző, törvényeket szabó és cél felé lendítő. „Mindenek ő általa lettek, és nélküle semmi sem lett, ami lett” (Jn 1,3). „Az Úr igéje alkotta az eget, szájának lehelete minden seregüket” (Zsolt. 32,6).

2. Csendesítő erő.

Az élet gátak között folyik. De sokszor zavaró áramlások, vagy eltorlaszoló akadályok nehezítik a folyást. Viharok is dúlnak. Ilyenkor a gáttörő, a csendesítő isteni erő jön segítségére... (a lelki küzdelmek színezendők!).

Bef.: A segítség végső célja: utat vág az égiek felé! „Ég és föld elmúlik, de az én igéim el nem múlnak” (Lk 21,33)!

8. beszéd: A megnyílt szemek

(Erkölcsei beszéd: A látás kegye)

Bev.: A Mesterhez menekülő apostolok csodás segítséget kapnak. Lelkük ködössége is segítséget, derengő fényt vesz a csodajel nyomán. – Mi megy végbe a lelkükben?

1. Messiási hivatást látnak a mindig segítőkben.

Itt színezheto: váraokozásuk, tervezgetésük és messiási boldogságuk. „...Megtaláltuk a Messiást...” (Jn 1,41). – De csak ez a hit és öröm erősödött most lelkünkben?

2. Most isteni erőt látnak és Isten jelenlétét sejtik a Mesterben.

Kicsoda ez? „Ugyan ki ez, hogy még a szélvész és a víz is engedelmeskedik neki?” (Mt 8,27). – Hitük most már olyan messze jár, hogy hangosan mindezt mondani sem merik. Ez a hit még fejlődést igényel...

Bef.: Mesterük – Messiás. De a Messiás – a viharok Ura. – Így fényesedni kezd az élet tengerének horizontja, és ők látni fogják a földön járó Istenfiát.

* *

– Most végül egy-egy beszédláncba foghatnók egyenes kérdéssel: **kicsoda** Jézus Krisztus, **milyen** a tanítványok és a Mester kapcsolata, és a hódolatos ember?

I. beszédlánc címe: Krisztus – Istenfia

Ez dogmatikus beszédsor, melyet csak **címekben**, kifejtendő gondolatokként közlünk:

1. beszéd: **Tudatos vagy öntudatlan önismeret?**
2. beszéd: **Csak a kinyilatkoztatás fokozatos...**
3. beszéd: **„Kinek tartotok engem?”** (Mt 16,16)
4. beszéd: **„Te vagy az élő Isten Fia”** (Mt 16,17)

*

II. beszédlánc címe: A tanítványok és a Mester kapcsolata

1. beszéd: A Mester körzetében

1. Reáfeszül a figyelmük.
2. Benne van bizalmuk.

2. beszéd: Az „isteni együttes” az életfejlődés útján

Bev.: Ennek a szent együttesnek alapéneke: boldogok, akik az Úr közelében élnek!

1. **Bátorságuk: velünk az Isten.**
2. **Örömük: így győzedelmes az ember.**

3. beszéd: Mi a győzelem forrása?

1. Hit a Mesterben.
2. Akarás az emberben.

4. beszéd: Mi a győzelem útja?

1. Ember fohászkozásának az Úr elé jutása.
2. Az Úr áldásának reánk harmatozása.

*

III. beszédlánc címe: A hódolatos ember

1. beszéd: Angyalok hangolnak...

1. A föld és szigetek ünnepelnek.
2. És az ember? Legyen az élő nagyság hódolója.

2. beszéd: Tudod, hogy gyengék vagyunk, de kegyelmedet véve erősek leszünk

3. beszéd: Mivel hódoljunk?

1. Törvény szerinti étellel.
2. Szeretettel.

4. beszéd: Isten vára – ellenségnek félelme

1. Fiaidnak ereje.
 2. Itt uralkodik az Isten.
- Bef.: 96. Zsoltár...

5. beszéd: A viharon is uralkodtál!

1. Jézus rájuk szólt: „Mit féltetek, ti kicsinyhitűek!” (Mt 8,26).
2. Ezt hálásan mondjuk: „Ugyan ki ez... (Mt 8,27).

6. beszéd: Élek – a földön, boldogságot élvezek – az égben

1. Étellel hódolok –a földön...
2. Háladalt zengek örökké –az Istennek.

* * *

B/ rész – a/ csoportja: a „kis liturgia” szövegeihez írt beszédek

1. (Introitus) beszéd: „Életszigetek” ujjongása

(Erkölcsei beszéd: Isten dicsérete – ember feladata)

„Imádjátok őt, angyalai mind! Hallja ezt Sion és örvendezik, s ujjonganak Júda leányai ítéleteiden, Uram. Mert te vagy, Uram, a legfelségesebb az egész földön” (Zsolt. 96,7-8).

Bev.: Dalol és ujjong a természet az ég áldása nyomán, de nem maradhat néma az ember – az Úr kiválasztása után. – Jelképesen mondjuk életszigetnek az embert, mert kivételes alakban hordozza az életet. – Hogy értelmezendő ez?

1. Különálló emberlelkek – az élet „élő szigetei”.

Azért használjuk ezt a kifejezést, főként a költők, hogy így értelmezhesék az ember különálló jellegét (egyéniség!).

a) Az emberiség általános fogalomként kezelhető. Az egész emberiség a nagy mindenség „élő és tudatos szigete”. Inkább paradicsomkertjének szépséges ligete. Minden gyönyörűségnek a hordozója. Miért? Mert „Isten kép” a világ ember képe. Isten élő szigetének örök dicsőítője!

b) Az egyes ember – Isten élő szigetének mondható! A nagy világ kiemeltje!

Magában bizakodó! Néha meg is álló! Természetes: Istentől és törvényeitől örökké függő! – De aki reá dőbben erre a kivételes helyzetre, az hálával gondol a Teremtőre! Pedig ez még csak a földi területen való elhelyezkedés fensége! Ha azonban reá dőbben arra, hogy ő a föld ura is, akkor boldogsággá fokozódik. „...töltsétek be a földet és hajsátok uralmatok alá...” (1Móz. 1,28). Majd reá dőbben arra is, hogy személyes kapcsolatban állhat az Istennel (hisz képmása), s ekkor boldog és emelkedett öntudattal zengi magáról: „én az Isten rokona vagyok” (Ady E.). – De a csúcspontot Krisztus hirdeti meg, amikor testvéreinek, barátainak és Isten fiainak mond bennünket. „Nézzétek, mekkora szeretetet tanúsított irántunk az Atya: Isten fiainak hívnak és azok is vagyunk” (1Jn. 3,1).

2. Ezeknek imádsága az „életszigetek” ujjongása.

Daloló ember éneke – Isten szent dicsérete. Az imádkozó ember egek felé emelkedése, egek Urának hódolatos turibulumozása! – A hála dala az első üteme. Ebben sok ütem csendül.

a) A hála a legközvetlenebb és egyike a legnemesebbeknek. Isten elvárja... Áldozatokat vár és el is fogadja. „Erre bemene Mózes és Áron a bizonyosság sátrába; mikor aztán kijöttek, megáldák a népet. Ekkor megjelenék az Úr dicsősége az egész sokaságnak s íme tűz jöve ki az Úrtól s megemészte az egészen eléggő áldozatot s a hájrészeket az oltáron. Mikor ezt a tömeg látta, dicséré az Urat és arca

borula” (3Móz. 9,23-24) Krisztus követeli. Nehezményezi a háládatlanságot. „Nemde tízen tisztultak meg? Hol a többi kilenc? Nem akadt más, aki visszajött volna, hogy hálát adjon Istennek, csak ez az idegen?” (Lk 17,17-18). – Ebből azután leszűrődik a kérő ima is, mert a vettek megköszönése után bizva nyílik ajkunk a következő kérésekre is.

b) A dicséret dala –a szeretet kitárulása. „Napkelettől napnyugatig dicsértessék az Úr neve. Magasztos az Úr minden nemzet felett, dicsősége meghaladja az eget” (Zsolt. 112,3-4). – Az imádságnak ez a formája a legnemesebb. Azért, mert elismerő alázatot, hódolatos tiszteletet és szeretetteljes Feléje fordulást rejt magában. Dávid zsoltárai ezt éneklék és erre buzdítják az embersereget: „Énekeljete az Úrnak új éneket, zengjen a jámborok gyülekezetében dicsérete. Örvendezték Izrael az ő alkotójának, ujjongjanak Sion fiai az ő királyuknak. Dicsőítsék nevét körtáncsal, zengedezzenek neki dobbal és lanttal” (Zsolt. 149,1-3).

Bef.: Az égzengésben zúg és harsonázik a természet, de a szzirombontás csendjében is énekel a virágszál... És az ember? Isteni életével dalolja az Isten szeretetét. „Jó dolog az Urat dicsérni, nevednek, óh Felséges, éneket zengeni” (Zsolt. 91,2).

2. (Introitus) beszéd: Az „egész föld” diadaléneke

(Erkölsi beszéd: Isten örök dicsérete)

Bev.: „egész föld” – egybefogó fogalmat jelent. – Minden ember! Választott nép és Hágár ivadék egyaránt! A feladatuk egy, de daluk és zengésük módja más. Égi Atyánk azonban egybecsendíti az egészet. – Hogyan zengjen az egész föld?

1. Egy akolként zengjen az Úr népének diadaléneke.

Valóban egységes az ember nép? Eredetben? Tárgyi valóságban? Életcélban?...

a) Ádám ősapánk gyermeknépe vagyunk. „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27). A teremtés ereje tehát egybefog és egybefoglal. Emberi természetünk folytán egységes a feladatunk. Tárgyilag: Isten dicsérete, alanyilag: ember boldogsága. „Dicsérjétek az Urat az egekből, dicsérjétek őt a magasságban!” (Zsolt. 148,1).

b) Krisztus Urunk áldozata révén lélektestvérként is egyesülhetünk. A szeretet láncait megtépázta az első bűn, és a gyűlölködés üszkét izzította az önző szenvedély (bírvágy, érzékiség, hatalomvágy!). Krisztus Urunk azonban megtörte a bűn hatalmát és egy akolba hívja az embereket egyetemlegesen (missziók!). „Más juhaim is vannak, amelyek nem ebből az akolból valók. Azokat is ide kell vezetnem. Hallgatni fognak szavamra: egy akol lesz és egy pásztor” (Jn 10,16). – A megváltás örömét így fejezhetnők csendülő dalba: zengje minden megváltott ember égi Atyjának a szeretet dalát.

2. Hazatért nyájként fog zengeni az Úr diadalmos népe.

De az ember útja átível a földi korlátokon túl. „Amint ugyanis Ádámban mindnyájan meghalnak, úgy Krisztusban mindnyájan életre kelnek” (1Kor. 15,22). Mindig előttünk álljon: az örök partok várományosai vagyunk!

a) Hazatörekszik az életestnek báránynépe. – Krisztus zsengeje az elszenderülteknek. „Ám Krisztus föltámadt halottaiból, mint a holtak zsengeje” (1Kor. 15,20). – Ez a földi ember ősi vágya, és így az életzarándoklás végső célja. De életfolyama itt is Isten dicsérete. Amíg fejlődik, szélesedik, addig Istent dicséri, amikor „deltaként” hazatér, akkor szent gyermekként zengő az ajka.

b) Örök otthonában énekel: az Úr boldoggá tett. „Halál, hol a te fullánkod?” (1Kor. 15,55). – Ott azonban: csak Istent dicsőíti! A bűn lehetősége megszűnik, és így az Isten tárgyi és alanyi dicsérete állandósul. Tárgyi – a személyes élet szebb és szebb valóságában. „Most még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 3,12). Alanyi – a személyes ember tudatos készségével és örömeivel. „A szeretet soha el nem múlik. A prófétálás megszűnik, a nyelvek elhallgatnak, a tudomány elenyészik” (1Kor. 13,8). Egy az örök és vigasztaló: „Most megmarad a hit, remény, szeretet, de köztük a legnagyobb szeretet” (1Kor. 13,13).

Bef.: Isten dicsőségét zengi az „egész föld” és Isten dicsőségét zengi az egész ég.

1. (Oratio) beszéd: Mit tud rólunk a Mester?

(Erkölcsei beszéd: A mindent látó Isten)

Bev.: Hogyan tekint reánk a Mester és mit lát bennünk? Látja, hogy:

1. Gyengék vagyunk – az anyagi életben.

Azért mondja: „Kérjétek és adnak nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak” (Mt 7,7). Látja, hogy:

2. Ingadozók vagyunk – a lelki életben.

Ez a lelketek: „Még sok mondanivalóm volna, nem vagytok azonban elég erősek hozzá” (Jn 16,12). – De így ad az Úr: „...Én azért jöttem, hogy életük legyen és bőségben legyen” (Jn 10,10).

Bef.: Mit kérjünk tehát? A lelkiek erősítését.

2. (Oratio) beszéd: Mit ad nekünk a mai áldozat?

(Erkölcsei beszéd: Az áldozatul kért ajándék)

Bev.: Mi a mi áldozatunk hivatása? Azt is kérdezhetném: mit hozzon nekem a mai áldozat?

1. A bűnöktől való tisztulást.

a) Baj, ha ilyen vagyok: „Tudjuk, hogy a törvény lelki, én azonban testi vagyok, a bűnnek rabja” (Róm. 7,14).

b) De kell, hogy ilyen legyek: „...bár bűneink miatt holtak voltunk, Krisztussal életre keltett minket. Kegyelemből üdvözültetek” (Ef. 2,5).

2. Az életben való megállást.

a) Ne legyek nádszál. „Miért mentetek ki a pusztába? Hogy szélről lengetett nádat lássatok?” (Lk 7,24)

b) De legyek erős és kemény. „Öltsétek föl tehát Istennek teljes fegyverzetét. Csak így tudtok ellenállni a gonosz napon és így tudtok mindent leküzdve helytállni” (Ef. 6,13-14).

Bef.: Ezért száll égbe az áldozat, hogy ezt a kegyet harmatozza az égi Atya.

*

1. (Graduale) beszéd: Istent dicsérő, „allelujázó” a föld

(Erkölcsei beszéd: A világ szépsége dicséri az Istent)

„De félik majd, Uram, nevedet a nemzetek, s a föld minden királyai fölségedet, mert felépíti az Úr Siont, és megnyilvánul dicsőségében” (Zsolt. 101,16-17).

Bev.: Mit zeng az Isten felé az egész teremtett világ? – Olyan himnuszt, amely a mindenség szépségéből árad az eget felé. „Dicsérje őt az ég és a föld, a tenger és minden, ami bennük nyüzsög” (Zsolt. 68,35). – Miben mutatkozik az Isten adta szépség, amely a maga valóságával dicsőíti a Teremtőt?

1. Szín pompás szépségével Istent dicséri.

A világot nézni lehet külső alakjában és belső összetételében.

a) Mi a külső harmóniájának szépsége? Alakok... csillagok... virágok... állatok... színek: szivárvány pompásai... hangok... dal, ének, pengő húr és zengő cimbalom... illatok... virágok... olajok... gyümölcsök illata...

b) Mi a világ belső gyönyörűsége? Az egész világ nagyságában és belső összefüggésében (dinamika!). Istent dicsérő teremtmény. A nagy botanikus (Linné) szerint: Deus in minimum maximus. A nagy világ mérhetetlenségét pedig Flammarion dicséri... Milyen csodálatos – a parányok világa? A sejteké... Bámulatosan egybetörők és egybefonódók. – És ha elhagyjuk az anyagi világot, és a szellem területére lépünk, akkor még csodásabb világba jutunk (erről külön beszédvázlatot ad a következő beszéd). – Az ember földi élete lélek hordozás. „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, és arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7). – És a lélek mit tár elénk? Olyan átfogó hatalmat, amely önmagát bírja, önmagát fejleszti, és az egész világot fogalmilag magában hordozza. Sőt – a Végtelenhez is eljut. Így: belső valóságával és szépségével dicsőíti az Istent. Az angyalnép pedig fenséges képekben tárul elénk és így szépséggel dicséri az Istent. „...Szeráfok lebegtek felette; mindegyiküknek hat-hat szárnya volt; kettővel befödtek arcukat, kettővel befödtek lábukat,

és kettővel lebegtek, és kiáltottak és mondták egymásnak: Szent, szent, szent az Úr, a seregek Istene, dicsőségével tele van az egész föld” (Iz. 6,2-3). – Vajon ez a gyönyörűség nem Isten tárgyi dicsőítése?

2. Tökéletesedő gyönyörűségével.

De ezek a lendületes belső előretöréssel dolgozó parányok és mérhetetlen nagyságok valóságos Istent dicsérő szent dalok.

a) Állandó mozgó a mindenség. Ez a belső lényege a világnak. Nem hiába. Ez az „actus purus” műve. „Félje az Urat az egész föld, remegjen előtte a földkerekség minden lakója, mert az ő szavára lettek, parancsára létrejöttek” (Zsolt. 32,8-9). Állandó mozgás a mindenség... De előretörő vonalon, és így tökéletesebb az eredmény.

b) Mindig tökéletesebb az új életkép. Ez pedig úgy értelmezhető, hogy a Teremtő teljes tökéletességét mindig közelíti a mindenség. Hinni kell a nagy világ fejlődő hullámában, gazdagodó szépségében. Szébb! Szébb! Szébb! Ez az isteni életterv. – Még az embernek szóló kinyilatkoztatás is tökéletesedik Krisztusban. „Hallottátok (a régieknek szóló) parancsot: Ne öl! Aki öl, állítsátok a törvényszék elé. Én pedig azt mondom nektek: Már azt is állítsátok törvényszék elé, aki haragot tart” (Mt 5,21-22). És ez végül is a világ halhatatlanul zengő szent allelujája! Hát még ha idecsatolnád a föld zarándokának, az embernek és emberiségnek életét! Akkor még diadalmasabb lenne az Istent dicsérő diadal ének (Erről külön vázlatot a következő beszédnél látunk).

Bef.: A szépségek dalát és az öröm allelujáját zengi és zengje a föld!...

2. (Graduale) beszéd: Istent dicsérő „allelujázó” az embernép

(Erkölcsei beszéd: Az ember boldog hódolata)

Bev.: A „nagyvilág szépsége” – Istent dicsérő égi dal. Vagy azt mondhatnók: egek Urát dicsérő szent virágfűzér, amely a szépség kontúrjaival dicsőíti az Istent. – És az ember néma maradhatna?

1. Látja és élvezi a világ szépségeit.

Az ő élettartalma mérhetetlenül több. Ő nemcsak tárgyi valóságával és szépségével, hanem személyes és alanyi erejével dicsérheti az Istent.

a) Benne él a nagy világban. És így? Maga látja, élvezi, sőt művészi értékével teremtheti a szépet (költők, festők, szobrászok, építészek, zenészek stb.). Így: elragadtatva fordul a világ felé.

b) A Teremtő jóságára gondolva – a Teremtő Atya felé fordul. Benne látja a sok gyönyörűség alapját. Ő – jelképesen – az éltető Jeruzsálem ékítője. Az Ő lényére sugárzik vissza a földiek szépsége. Mit tesz tehát? Felébred benne az Isten nagyságának tudata, és a lélek hálás szeretetének érzése. És ennek az érzésnek mi a szülöttje?

2. Boldog allelujával köszönti az egek Teremtőjét.

A dal a lélek örömeinek, vagy szomorúságának a kicsordulása. A szépségek láttára az öröm dala csendül meg benne.

a) A „nagyvilág” gyönyörűsége miatt áldja az Urat. Mert tud, de mit tud az Istenről? „... Ezt mondja az Úr Isten, ki az egeket teremtette és kifeszítette, ki megerősítette a földet, és ami belőle sarjadzik, ki éltető lehetet ad a népek, mely rajta van, és lélegzetet a rajta járóknak” (Iz. 42,5). Ezért is dicséri Őt. Szinte ismétli a Szent Szűz csodákat látó lelkének dalát, zengvén: „Magasztalja lelkem az Urat, és ujjongjon szívem üdvözítő Istenemben” (Lk 1,46).

b) Önlelkének a „kisvilágának” szépsége miatt szeretve szereti az égi Atyát. „Be szép vagy, barátnőm, be szép vagy! Szemeid olyanok, mint a galambok” (Én. 1,14). „Be szép a tiszta nemzedék dicsőségében, mert halhatatlan az emlékezete, mivel ismeretes Isten és ember előtt” (Bölcs. 4,1). És ezért is dicséri Őt, mert minden szépséget és jóságot sugárzó volta miatt édesnek és gyönyörűségnek lát. „Ízleljétek meg és lássátok, mily édes az Úr, boldog az az ember, ki őbenne remél!” (Zsolt. 33,9).

Bef.: Ha dalol a természet, akkor lélekhúrokon muzsikáljon a minden szépséget látó, értő, élvező ember. – De kihez törjön a dala? A mindent adó égi Atyához!

*

1. (Offertorium) beszéd: Műveidet csodálom, Uram!

(Dogmatikus beszéd: Isten nagyságának jelei)

„Az Úr jobbjá felmagasztal engem, az Úr jobbjá győzelmet szerzett. Nem halok meg, hanem élek,

és hirdetem az Úr tetteit” (Zsolt. 117,16-17).

Bev.: A föld parányi része paradicsomnak mondatik, az egész pedig Isten gyönyörű kertjének nevezhető. „Műveid csodálatosan nagyok, Uram, Mindenható Isten!” (Jel. 15,3). És ebben a szépségben él az ember és elragadtatva látja és élvezi ennek gyönyörűségét. – Mit énekel alanyilag önmagában az ember?

1. Látja a természet gyönyörűségét.

Mikben? Részletezem, miben jelenik meg előttem a világ gyönyörűsége. Hogyan vonul el előttem mozgó képekben a sok szépség...

a) Növények, állatok. Hegyek és völgyek. „Nagyok az Úr cselekedetei, kívánatosak mindazoknak, kik bennük tetszésüket lelik” (Zsolt. 110,2). Művészen alkotott szépségek... Dómkok, szobrok, képek és dalok... Mindezek Isten teremtményei, illetve egy részük már ember alkotása. De hol van ezekhez képest a lélek szépsége?

b) Emberélet – csodavilágát feltárja előttem az Isten adta szépségek halmozása... Értelem művét látom. Kutató értelmünk rejtett igazságokat keres... Majd kultúrát teremt. Akarati erejét szemlélve – nagy alkotásokat, kikezdéseket és megvalósítást látok. Érzelmi lendületét nézve azt látom, hogy kicsordul belőle a szépség, a jószág és a szeretet túltelítettsége (írók, tudósok, művészek, szentek!). „Csodálatos az Isten az Ó szentélyében! Izrael Istene ad erőt és hatalmat népének. Áldott legyen az Isten!” (Zsolt. 67,36). Az ilyenné teremtett lélek bámulja az Istent, aki annyi szépséget szórt el a testben élő, de Isten képét hordozó lélekben.

2. És bámulom műveid csodás erejét.

Itt már nem a tény, hanem a dolgozó erőket csodálom. A te teremtményeid ugyanis nem egyszerű adatok, hanem belső munkával tevékenykedő, szebb jövőre tökéletesedő lények. „Az Isten tettei tökéletesek, útjai mind helyesek, hűséges az Isten, hamisság nincs benne, igaz ő és őszinte” (5Móz. 32,4).

a) Anyagi világ is? Igen! Igen! Ásványok, növények, állatok élete egyéni és faji fejlődési vonalat mutatnak. A kevésbé tökéletes elpusztul. A szervekben is vannak csökevények...

b) A szellemi világ pedig egyenesen emelkedő skálát mutat. Nézd az emberek testi fejlődését. Majd figyeld kulturális előretörését. Figyeld továbbá: az önéletüket tökéletesítő és mások életének kibontakozását segítő, szorgalmazók. Itt még az is megfigyelhető, hogy a maguk élettökéletesítése és gazdagítása mellett – mások életgazdagítása is élettartalmuk és feladatuk létszen tehát. Ennyi nagyszerűség, ennyi érték és fejlődő erő méltán kelti emberlélek bámulatát.

Bef.: A földre néző, vagy égre feszülő emberi szempár Isten nagyságának észlelője és magasztalója. „Ha felszállok az égbe, te ott vagy, ha leszállok az alvilágba, jelen vagy... Dicsőítlek téged, mert oly félelmetesen fölséges vagy, és lelkem nagyon jól tudja, mily csodálatosak alkotásaid” (Zsolt. 138,8 és 14).

2. (Offertorium) beszéd: Műveidet magasztalom (Erkölsi beszéd: Isten dicséretére nyíljék az ajkunk!)

Bev.: A fenséges előtt hódolattal álmélgodik az ember, de azután magasztaló dalra nyílik az ajka. – Mit tesz az álmélgoló ember?

1. Dicsőítésre nyílik az ajka.

A nagyság előtt megtorpan az ember, de az Istenatya előtt dalra, himnuszra lendül a lélek.

a) Beethovennel kezdem: „Imádunk Tégedet nagy égi Teremtő!” Majd az Egyház szent dalát zenem: „Téged Isten dicsérünk!”

b) Majd magam lelke is dalra fakad. „Ujjongjanak s örvendezzenek benned mindazok, kik téged keresnek. Magasztaltassék az Úr! – mondják mindenkoron” (Zsolt. 39,17). Miért? Mert jó, szép, igaz és szent, és végtelenül hozzám hajló az Isten. Engem alkotott. Magát adja. Egyszülöttjét értem adja. Ezért zenghetem az Írással: „Ki olyan, mint Te, Uram, az erősek között, ki olyan, mint Te, szentségben dicső, félelmetes, dicsérendő, csodatevő?” (2Móz. 15,11).

2. Dicsőségedet hirdeti életem.

A szó mellett nagyobb érték létszen az élet.

a) Magamé. Ezt alakítom, hogy Istent dicsőítsem. „Hadd éljen a lelkem, hogy téged dicsérjen, s ítéleteid segítsenek meg engem” (Zsolt. 118,175).

b) Másoké. Ezt segítsd, hogy ő is a dalhoz csatlakozzék! „Szeresd barátodat, és légy hű hozzá” (Sir. 27,18). „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat” (Mt 19,19). – Így lesz egységes szent énekkar

az emberek sokasága, akiknek ajkáról egek felé emelkedik Isten dicsérete.

Bef.: Örök daloló legyen az ember, mert minden rezdülésében nagynak mutatkozik az Isten!

*

1. (Communio) beszéd: Mit tud az Isten?

(Dogmatikus beszéd: Isten mindentudó)

„Mindnyájan igazat adtak neki, de meglepődtek a magasztos ígéken, amelyek ajkáról fakadtak” (Lk 4,22).

Bev.: A végtelen Isten csak úgy közelíthető meg értelemmel, ha mindenek felettinek tudjuk és múlt, jelen és jövő nem titokzatos világ előtte. – Hogyan kell tehát értelmezni az Istent?

1. Minden –Belőle.

Az Úrról önmaga mondja: „Én vagyok az „Aki vagyok” (2Móz. 3,14).

a) Ősvaló és így minden forrása. „Minden ő általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami lett” (Jn 1,3). – Örök lét az Isten és véges (anyag), illetve végnélküli (ember) lét a mindenség. Mi a forrás?... Az isteni Erő.

b) Ős erő, és így minden erő lendítője. A Végtelen – erőközpont. „Actus purus”. Lehetne-e más gyökere a világ és emberélet erőinek, mint maga a Végtelen? Mivel Ő mindenben jelen van, azért érthető is, mindentudó is.

2. Minden Benne.

De ha Ő az „Ősindító”, akkor nem történhet semmi kívülről és tudtán kívül. „Én vagyok az Úr, és senki más, rajtam kívül Isten nincsen! Felőveztelek, noha nem ismertél engem, hogy megtudják napkeleten és napnyugaton: rajtam kívül nincsen más. Én vagyok az Úr, és nincs több, ki a világosságot alkottam s a sötétséget teremtettem, ki boldogságot szerzek és bajt teremtek; én, az Úr, cselekszem mindezeket!” (Iz. 45,5-7).

a) Minden esemény, még az ember teremtette szabad tett is Benne játszódik le. Így nincs nélküle... nincs tudtán kívül semmi.

b) Minden az Ő körzetében pereg, és így Ő a mindent tudó Valóság. Igaz, hogy ez titok, de enyhíti az Írás e szava: „Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és a ti utaitok nem az én utaim, úgy mond az Úr” (Iz. 55,8).

Bef.: Nehézségeket enyhítik kis analógiák (miért van holnap hétfő?... Azért, mert én tudom, vagy azért, mert ez a dolgok rendje?... Vagy: a körterület minden pontja és mozgása – a középponttól függ!...). De mi a döntő? Az isteni kinyilatkoztatás, amely így szól: „Előtte teremtmény láthatatlan nem marad, szemében minden födetlen és nyílt. Neki tartozunk számadással” (Zsid. 4,13). „Hiszen szemed előtt ezer év olyan, mint az eltűnt tegnapi nap, avagy egy éjszakai őrszolgálat. Esztendeink semminek számítanak...” (Zsolt. 89,4-5). – Az első, az analógia csak értelmez, a kinyilatkoztatás pedig döntően irányít.

2. (Communio) beszéd: Mennyit közöl az Isten?

(Dogmatikus beszéd: Isten jelentkezése)

Bev.: Isten nem lehet elszigetelt, mert a Végtelen mindent magába zár. Ez pedig magában hordja azt, hogy közli Önmagát és hatalmát. Hogyan jelenik meg Isten mint kitáruló világ az ember előtt?

1. A világ sugározza a Teremtő erejét.

A világmindenség tudattalan teremtmény, de így is a mindenható Isten rajta keresztül is közli Önmagát.

a) Nézz egy virágszálat és annak szépségét! Mi ebben az érték? A végtelen Isten szépségének visszfénye villan a kis szirmok színpompájából. Ez az Ő földi háza. Ezért írja az Írás: „Mily szépek sátraid, Jákob, hajlékaid, ó Izrael!” (4Móz. 24,5).

b) És ennek tükörlapjáról reánk verődik az isteni szépség. „Minden test olyan, mint a fű, és egész dicsősége olyan, mint a mező virága” (Iz. 40,6). A virág tehát kis tükör. Mit vetít reád? A Végtelen szépségének egy ici-pici fénycsóváját. És végül mit mutat ez a fény? Azt, hogy te ember, a világ legszébb teremtménye vagy (külső alak, méret stb.)! És miért? Mert a virág lehull, de az ember örökké él.

„...Minden test olyan, mint a fűszál, s egész dicsősége, mint a mező virága: elhervad a fűszál és lehull a virág...” (1Pét. 1,24).

2. Emberrel közli a személyes szeretetét.

Ha ezt mutatja a „nagyvilág” tudattalan szépsége, mit mutat az öntudatos ember élete?

a) A lélek hasonlónak teremtésével Magához emelte. „Meg is teremté Isten az embert, a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27). Ez már lénytani közlés. Mi az alapja? A kiáradó Szeretet. Mi a kötelesség? „Szeresd tehát az Urat, a te Istenedet s tartsd meg parancsolatait, szertartásait, rendeleteit és meghagyásait minden időben” (5Móz. 11,1).

b) A megváltás hozta megszentelődés csodájával. De még az elesett embert is Magához emelte. „Krisztus meghalt értünk. Most tehát, amikor már megigazultunk vérében, sokkal inkább megment minket a büntetéstől” (Róm. 5,9). Mi más a megváltás, mint az isteni Szeretet maximuma?!

Bef.: A „nagyvilágot” minden szépséggel, jósággal halmozza az Úr, a „kisvilágot”, az embert pedig szeretetével Magához vonzza az égi Atya.

*

1. (Postcommunio) beszéd: Mivel tápláljon az égi Atya?

(Erkölcsi beszéd: Életem tartalma)

Bev.: Ha minden az égi Atyától, akkor hogyan folyamodjék a Magasságbelihez az élet vándora? Mit kérjek tehát?

1. Földi életörömeiket is kérek.

a) Paradicsom volt életünk. „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezé az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8).

b) Paradicsom legyen az életem.

2. De égi örömeim után is áhítózom.

a) „Örvendjete az Úrban szüntelen! Újra csak azt mondom: örvendjete!” (Fil. 4,4). Ez az alaptéletem.

b) „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20). Ez az eredményem.

Bef.: Gazdag akar lenni az emberi lélek. De gazdagságát a boldogság serlege telíti. Ez viszont lelki, szellemi és örök Itál legyen.

* * *

B/ rész – b/ csoportja: az Evangélium szövegének magyarázata

Az Evangélium szövege így szól: „Bárkába szállt és tanítványai követték. Egyszerre csak heves vihar támadt a tavon, úgy hogy a hullámok elborították a bárkát. Ő azonban aludt. (Tanítványai) fölkeltek és kérlelték: „Uram ments meg (minket), elveszünk!” (Jézus) rájuk szólt: „Mit féltek, ti kicsinyhitűek!” Aztán fölkel, parancsolt a szélvésznek és a víznek, mire nagy csend lett. Az emberek pedig elámulva mondták: „Ugyan ki ez, hogy még a szélvész és a víz is engedelmeskedik neki?” (Mt 8,23-27).

A következő kérdés az lehetne, miről lehetne szólni az Evangélium szövegére építkezve? A legközvetlenebb gondolatcsoport a viharzó tengeren hánykódó és bizakodó lelkek problémája. – Felbontható úgy, hogy lássák a hívek az Isten adta erők nagyszerűségét, de csak az Istennel együttes érvényét, majd a küzdelem fensége magyarázható, továbbá: hogy vegyék észre az esetleges próba, vagy büntetés értelmét, végül felhasználható arra, hogy bízva bízzanak a közellevő Mester segítségében. Nem félni a szenvedéstől! Ez a jelszó. Az erősé a diadal! Ez is optimizmus! – Az élet nagy útjáról már az A/ részben mondtunk néhány szót. Folytatólagosan szép beszédek volnának mondhatók az Egyházzól, ahol Krisztus a vezér. De igen szépen kihasználható a történet arra is, hogy felveszük azt a kérdést, valóban velünk van-e a Mester? Ez pedig azért fontos, mert mi így az élő Krisztus kapcsolatát nyomoznánk és boldogan döbbenhetnénk reá: igenis, most is és mindig velünk az Úr! – Lássuk most ezeket a tételeket gondolatcsoportokban, végén néhány beszédláncban.

Első gondolatsoport címe: A vihar természete

Ez annyit akar jelenteni, hogy az életútra szükséges erőkkel indít az Isten, de csak segítségével futhat célba az ember. Kerete lehet rövid beszéd/vázlatoknak.

1. beszéd: A viharok jelentősége (Erkölcsei beszéd: A lelki küzdelmek)

Bev.: A természet velejárója, hogy derűre ború, szélcsendre vihar következik. Tomboló és romboló erők az utóbbiak, de végül is feszülő és új életet teremtő erökké válnak (Lásd: a Vezúv látóját és a szőlőtelepeket!). – De a fizikai viharok mintájára lélekviharok is kísérik életutunkat. Jól jegyezd meg: az élet maga sem csend és nyugalom, hanem bontakozó előretörést kifejező erők eredője!

1. Ezek az erők sokszor fenékhullámokat kavarnak (Triton).

a. Szélvihar... vulkán kitörés... lávaömlés... árvíz... Mindez jelkép, mégis életvalóság. Amint felkerekednek, pusztító hatalmak, amelyek igen sok értéket elsodornak.

b. De ha jól figyelünk, reá jövünk arra, hogy a természet és lelki viharok igen sok jónak is eredeztetői. – Világos tény az, hogy – akár tudományos, akár szellemi, akár egyetemes, akár egyéni életben jelentkező – mégis lelkeket rázó a lélek viharainak munkája. Értékük? Talán így igaz: életfelfogásokat, téves életmódokat változtathatnak... Majd a történelemnek emberi életét pergető kereteit, itt-ott az emberi élet alkotta kontúrjait is döngetik... De mi a döntő érték? Az, hogy alvó erőket ébreszt és új kereteket teremt. Zúgó hangja ébresztő harsona is. Felsikongva kiáltatja velünk: „Segíts rajtunk, szabadító Istenünk, és neved dicsőségéért ments meg, Uram, minket, bocsásd meg nevedért bűneinket, hogy ne mondják a pogányok között: hol van az ő Istenük?” (Zsolt. 78,9-10). – Ez a megrázkódtatás mindig azzal a bizalommal telít: Istenatyánkkal új utakon indulva végül is „hazatérünk”. Azért van az, hogy a lelki vihar erősíti az égiek hatalma felé való fordulásunkat (Robinson, mártírok...). – Sőt az is megállapítható, hogy újabb távlatokat nyit! Rávezet arra, hogy az **emberi** megaláztatik, de az **isteni** diadalmaskodik... Földiek felett – egek felé fordítja az élet súlypontját. **Itt** minden pusztul, **ott** minden örök. Így azután eljutunk a második és valóságos életértékhez:

2. A felkavaró viharok azután örök életfeltételeket teremtek.

Az egész kérdés megvilágítására nagyban segít, ha arra gondolunk, hogy a viharok lényeges célja az is, hogy az **új élet** előfeltételeit teremtsék.

a) Figyeld csak: a **természeti viharoknak** „új termés” a jelentősége. Levegő tisztítása, mocsár szárítása, talaj tevékenyítése...

b) De a **lélekviharoknak** értéke az, hogy az emberlélek **acélosodik**. Ne kísértse az a gondolat, hogy a lelkek viharában nincs Isten adta életérték (Pl. Jób története...). Pusztító erejük is – érték, teremtő hatalmuk pedig – isteni ajándék! – De hol és hogyan észlelem mindezt? Elégséges magyarázat-e az, hogy Jób szerint: „próbára tesz az Isten”? Igen! Mert az Úr mondja. De ne hidd, hogy nem érti ezt és nem tapasztalja ezt az emberi szellem is! Igazság a következő: jó a próba: „Tégy próbára, Uram, és vizsgálj meg engem, próbáld meg tűzzel vesémet és szívemet” (Zsolt. 25,2), mert igaz az, hogy: „Hűség az Isten, aki erőtökön felül nem hagy megkísérteni, hanem a kísértéssel együtt a szabadulás lehetőségét is megadja, hogy kibírjátok” (1Kor. 10,13). – Igaz az, hogy életadottságok szörnyű terhei nehezdednek reánk... Kísértések kísérik életünket... Bűnös élmények hatása bukással fenyeget... – De mit hoz mindez? **Diadalt**, és így **érdemet**, mert Isten kegyelmével **győzhet** az ember!

Bef.: Mít mondjunk összefoglalásul? Ezt a fenséges élő tételt: Isten tervében „óriás” az ember, akinek küzdelme az életének felfelé való lendítése. **Erőfeszítő titán** az ember, akit magához hasonlóvá tett az őt segítő és hazaváró Isten.

2. beszéd: A boldogság öblében élünk? (Erkölcsei beszéd: Az élet az ember küzdőtere)

Bev.: A keresztény világszemléletet igen sokszor támadják amiatt, hogy sötétnek, a küzdés helyének hirdeti az életet. – A szentmise végén tényleg imádkozunk, hogy a „siralom völgye”, nem lehet állandó és maradandó otthonunk. – Kérdés maradhat előttünk, vajon a mindig örömet igénylő és váró

embertestvérek-e az élet értelmének fellelői, vagy mégis a keresztény tanítás az igaz, amely szerint „Katonasor az ember élete a földön” (Jób 7,1) tanítással hirdeti a valóságot?...

1. Elvesztett paradicsom... tudjuk a Bibliából.

a) Isten terve a jószág szórása és a boldogság gyámolítása. Olvasd csak az Írás első szavait, nem találod-e ott? – „És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt” (1Móz. 1,31). Jól érzi tehát a lélek mélyén az ember, hogy a boldogság országa életének szent vágya. – De ne feledjük a szabad ember szabad tettét, amely megzavarta, legalábbis átfutólag, az Isten tervét. A boldogság földi értelemben elveszett, de a boldogság utáni vágy örök égető vágya maradt az embernek. Az Írás mondja: „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezé az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8). És az emberi ész elemi hangon helyesli, sőt igényli.

b) Sőt ezt a most is élő vágyat a teológia „desiderium inefficax”-nak mondja. Valóság, de a magunk erejéből megvalósíthatatlan. Amit ember elvesztett, csak Isten adhatja vissza.

c) Lesz boldog élet... Ez már az Evangélium hangja... Földön is lesz „Isten országa”. Ez az Egyház...

2. Metafizikai, természetfeletti életben pedig külön kegyként, jutalomként kínálja az Isten.

Sandhu Sundar Singh hindu, Krisztushoz térő bölcs mindig azt hirdeti: élő Krisztussal élünk és boldogok vagyunk! Életünk paradicsom: földön és az örök életben! – De hogyan?

a) Ha prelúdium a földi élet, akkor is meg kell teremtenünk a kereteit. Az egyetemes, áldozatos munka útján. „Arcod verejtékével edd a kenyeredet!” (1 Móz.3,19). Az egyetemes szeretet útján: „...Melyek kedvesek Isten és emberek előtt; ezek: a testvérek egyetértése, a jóbarátok szeretete...” (Sir. 25,1-2). Az Istenhez emelkedő szeretet útján: „Teljes életedben szeresd az Istent, és kiálts hozzá, hogy megmentsen!” (Sir. 13,18).

b) Ez az igazi „Isten országa”, ahol színről színre látjuk és élvezzük az ég Urát. „Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről színre” (1Kor. 13,12). – Ennek megszerzési módja? Röviden így cseng a felelet: használd az Isten kegyelmét, és istenivé alakult életed hazatér az ég Urához.

Bef.: „Mennysország” – a hazatért ember dicsőséges élete. Ezek ugyan emberi és fenséges művek csupán, de előre vetített képei annak az emberi erővel meg nem közelíthető valóságnak, amelyet az Írás így fejez ki: „Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik szeretik őt” (1Kor. 2,9). „Nekünk azonban Lelke által kinyilatkoztatta Isten, mert a Lélek mindent átlát, még Isten mélységeit is” (1Kor. 3,10).

3. beszéd: A viharzónák emberének hite

(Erkölcsei beszéd: Viharokkal szemben)

Bev.: Magamat nagyinak, Istenemet mindenek-felettinek tudom. Ez látszólag egyszerű öntudat és értelmi ítélet, valóban azonban a lélekviharok idején győzelmet biztosító, égből harmatozó, léleekben életté levő isteni hit. – Mit ér ez nekem a küzdelmek idején?

1. Erőssé tesz – a birtokolt erőket tekintve.

A háborgó lélek félve kérde önmagától: győzhet-e benne a jó?

a) Nézd Isten adta erőidet. „...Szaporodjatok, sokasodjatok s töltsétek be a földet és hajtsátok uralmatok alá...” (1Móz. 1,28). Ne gyengülj – erőtlenségedet színezve... Bizakodó légy – az isteni „lélek felszentelődés” alkalmasságát figyelve. „Erős városunk nekünk a Sion, védelmül kőfal és bástya van benne” (Iz. 26,1).

b) De tovább is mehatsz. Mit kell mondanod? Ha gyenge vagy, akkor erőd az Isten. Sőt hallgasd meg a Mestert! Ő mindig veled van: „Én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Mt 28,20). Ő mindig segítő kezet nyújt! „...mindent megad nektek az Atya, amit nevemben kértek tőle” (Jn 15,16), Lényeg: gyengüljön a félelem, és erősödjék a bizalom.

2. Alkalmassá tesz – az isteni segítség elfogadására.

A gyenge ember elmélete: in fuga salus! Mintha kengyelfutó lenne az ember. Az erős ember példája Dávid: a parittyás harcos. – Mit tesz velünk a bizakodó hit?

a) Bátorságot és nekifeszülést ébreszt a lelkekben. Lásd a Mesterhez forduló bátor századost: „Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj. Csak szólj, és szolgám meggyógyul” (Mt 8,8).

b) És egek felé táruló lelkünk pedig a hit kegyelmének alapkincsével alkalmassá tesz bennünket minden égi segítség leesésére és befogadására. – A lélek kapunyitása a hit, a lélek szárnybontogatása

a hit, a lélek egekbe emelkedése a hit. Végül azután az Isten lélekbeszállásának emberi feltétele a hit.

Bef.: A viharzónák emberét diadalra juttatja a bizakodó hit. „...legyen úgy, amint hitted” (Mt 8,13).

4. beszéd: A viharzónák emberének lélekhatára

(Erkölcsei beszéd: Az emberi lélek határa)

Bev.: Meddig hatolhat el az ember? Fizikai – metafizikai-e a határ? Ha csak ez, akkor a viharzóna szomorú küzdelmében csak emberi és természetes segítséget találunk. – De mit akar az ember?

1. Személyi volta – személyt keres.

Ő maga nem tekinti magát az anyag függvényének. Az ember lényeges jegye: alany, személy. Ezzel értékeli magát a földi, anyagi és személytelen létezők fölél.

a) Ha küzdelmeket áll – a földiek részéről, akkor fölényes diadalt keres – a személyi volta miatt. „Hatalmas lesz a földön ivadéka, az igazak nemzedéke áldott leszen. (Zsolt. 111,2). Az eszköz használatát maga irányítja. A világ hozzá viszonyítva kicsi és múlandó.

b) Ha mégis segítséget keres, akkor embertestvérében, élő személyben keresi. Keresi a többet tudót (orvost, mérnököt stb.). Keresi az erőt hordozót (erős embert! Fegyveres embert!). Keresi a szépet ismerőt (művészt, író stb.).

2. Végnélküli vágya végnélküli Személyt keres.

De ez – földi vonatkozású keresés és találás. Ennél többet keres.

a) Végnélküli a lénye, és a Végtelen felé emelkedik. „Isten dicsőségét beszélnek az egek, és keze művét hirdeti az égbolt” (Zsolt. 18,2).

b) Igen nagy küzdelmeiben a végtelen Személy mindenható segítségét esdi életére. „Erős menedék a mi Istenünk, a reánk zúdult számos bajban ő a mi segítőnk” (Zsolt. 45,2). A személy fordulása a személyek felé, és mindenekfelett a végnélküli személy emelkedése – a végtelen Személy felé. „Az Úr velem van, nincs bennem félelem...” (Zsid. 13,6).

Bef.: Hová jut tehát az ember? A hívő ember? Istenhez! Ez a hit határa! És ez az ember boldogságának boldogsága.

5. beszéd: Viharverte lelkek égi úton

(Erkölcsei beszéd: Isten és a hívő lélek)

Bev.: A kopogtató és kenyert kérő barát zörgetéséről igen szépen szól az Írás mondván: „...De az nem hagyja abba a kopogtatást. Mondom néktek: Ha azért, mert barátja, nem is kelne föl, hogy kielégítse, alkalmatlankodása miatt mégis fölkel és odaadja, amire szüksége van” (Lk 11,8). – De vajon csak a kenyérvétel az ember életének sok-sok problémája? A lélekviharok nagyobb sodrású veszélyek, mint a kenyér hiánya. Vajon erre a felzokogásra rezonál-e az ég Ura?

1. Zengő lélekhúrre rezonál az élet Ura.

Emberlélek minden rezdülése, vagy sóhaja – egek felé szálló földi dal. – De hallja-e ezt az ég Ura?

a) Igenlő felelet jól esik az embernek... Boldog lenne, ha biztosan tudná, hogy szavára és dalára rezonál az ég Ura. Az áhító ember szeretné. Személy az Isten, és Őt áhítja az ember. A gondolkodó ember – biztosnak mondja (értelem). Teremtője és Üdvözítője az Isten. Tehát az Ő igénylésére teremtett az ember! Ezt az embert meghallgatja az Isten! – Ez az értelem hangja.

b) De Mesterünk tanításával megerősített igazsága boldogító sugár az ember lelkének. Itt már döntő az Isten szava! – és Újszövetségben jelezte, hogy szavunkat és jajunkat meghallja az Úr. Az Ószövetségben ezt mondja az Úr: „És teremté az Úr a Sion hegyének egész helye fölél, és afölél, ahol ott az ő segítségét kéri, nappalra felhőt, éjjelre füstöt és lobogó tűzhöz hasonlító fényességet, mert minden dicsőség felett ott lesz az ő oltalma” (Iz. 4,5). – Az Újszövetségben ezt csendíti az apostol: „Most azonban fölszabadultatok a bűn alól és Istennek szolgálói lettetek. Gyümölcsötök a megszentelődés, célotok az örök élet” (Róm. 6,22). – Tehát meghallgat az Isten!

2. Egek rezonanciája pedig a föld emberének telítése.

Az emberi hang égbe jutása az Írás szerint hitünk egyik alaptétele. A Zsoltáros sokszor éneklél: „Ím ez a szegény kiáltott, s az Úr meghallgatta, minden szorongatásából kiszabadította” (Zsolt. 33,7). „Tudjátok meg, hogy az Úr csodálatosan vezérli szentjét, meghallgat engem az Úr, ha hozzá kiáltok” (Zsolt. 4,4). – De a lényeges kérdés ez: miben áll az égbe jutott emberi kérésre való égi rezonancia?

a) A meghallgatás kegyelmében. „...Uram, Dávid fia, könyörülj rajtunk!”... Jézus könyörületre indulva megérintette szemüket. Azonnal visszanyerték látásukat és követték őt” (Mt 20,32 és 34).

b) És az ég harmatozásában. „Harmatozzatok, felülről, egek és csepegjék a felhők az igazat” (Iz. 45,8). De a harmatozás nem öncél. Az élet vetésének zsendülése a harmatszitalás feladata. Szinte égi követként szállt a földre a magasságok harmatcseppje, hogy életet fakasztó dalt suttogjon a vetemények fülébe... És az emberélet számára mit hoz az égi rezonancia? A természetes életének természetfeletti gazdagodását és életének végnélküli életben pompázó szirombaszökkenését. A föld embere az égbe emelkedik, és az ég Ura a földre alázkodik. Égi a leereszkedés, égi leszen a kiteljesülés.

Bef.: És ezért mondja egyszerűen a Mester: „Kérjétek és adnak nektek, keressetek és találtok, zörgetetek és ajtót nyitnak. Mindaz, aki kér, kap, aki keres, talál, és a zörgetőnek ajtó nyílik” (Mt 7,7-8).

6. beszéd: Találkozás – a Genezáret tava viharvertjeivel

(Erkölcsi beszéd: a megsegítettek diadala)

Bev.: De hol van az a diadalmas menetű embersereg, amelyről Isten nevében éneket zengtünk, mikor a Mester jelenlétében, „alvó” jelenlétében kétségbeesett kiáltással kiált a viharvert apostolok együttese? – Keresve keressük és vizsgálva vizsgáljuk... Nevetőket látunk és dalosokat is hallunk. De kérdezve kérdezhetjük: melyik ajkon csendül a diadalmas isteni ének?

1. Venus – Bacchus berkeinek népei jönnek...

Talán ezek az Úr népei?... Széles az út és dalolva járnak. „Rajta tehát! Élünk a jelen javakkal. Élvezzük a teremtést sietve, míg fiatalok vagyunk! Töltekezzünk pompás borral és mirhával, ne menjünk el az évszak virága mellett... Egyikünk se vonja ki magát tobzódásunkból; mindenütt hagyjuk vigaságunk jeleit, mert ez a mi osztályrészünk, ez a mi sorsunk!” (Bölcs. 2,6-7 és 9).

a) Daluk pezsdítője a földi szőlőgerezd itala. „Jaj nektek, kik kora reggeltől fogva a részegség után futtok, és napestig isztok, és a bortól hevültök!” (Iz. 5,11).

b) Életük kincse, az értelem ködbe vonása.

c) Természetes gravitációval a földre nehezedve.

2. A lélek erőinek diadalmasai zengenek.

Ezek már emelkedett lelkűek. – Ezek lesznek az Úr nemzedéke. Pozsgás az arcuk, derűs a lépésük.

a) Az élet sok-sok behatását – lélekben, az életért értékesítenek. „Boldogok, akiket az igazságért üldöznek: övék a mennyek országa” (Mt 5,10).

b) Szenvedéseket is örömmel köszöntenek (Szt. Teréz). Ezek fejlesztik a lélek erőit. A Mester élete a szenvedések sorozatát tárja elénk. „Jézus figyelmeztette: „A rókának odúja van, az ég madarának fészke, de az Emberfiának nincs hová lehajtsa a fejét” (Mt 8,20). A Mester tanította, hogy a szenvedés életet megváltó eszköz. A szentek élték, és életük kivirágzásával bizonyították. Egyház tanítja és hívei lelkét a szenvedés vállalására hangolja. – Most aztán kérdezd magadtól: vajon te vállaltad-e saját keresztedet és magad is tapasztaltad-e annak megváltó jellegét?

Bef.: Amikor ezekkel találkoztál, akkor láttad az élet igazi dalos nemzedékét.

* *

Második gondolatcsoport címe:

Emberi erőfeszítés – isteni segítség

Rátérve az emberi erőfeszítés fejtegetésére –eljutunk az Isten segítő kezének fenségére.

1. beszéd: Stabilitás, vagy dinamizmus?

(Erkölcsi beszéd: Az élet lényeges tulajdonsága)

Bev.: A bölcselők igen gyakran kérdezik: vajon nyugalom, vagy mozgás-e a lét alapja? – Minket most nem a tudományos kérdés érdekel, hanem az, vajon az emberi élet lényege– az adott befejezettség, vagy – fejlődést hozó előretörés?

1. Minden pillanatban előretörünk.

Az emberi élet sodra az új és új életalakulat teremtése. Önmagában, vagy más teremtményben.

a) Értelmünk diktálja ezt az előretörést. Mindig jobban akar megismerni. „Aknákat vág a sziklá-

ban, és a szeme mindenféle drágaságra mered; megvizsgálja a folyók fenekét, és rejtett dolgokat hoz napvilágra” (Jób 28,10-11). És mindig szebbé és jobbá akar átalakítani mindent.

b) Írásunk tanítja. De ezt az eleven lendületet valójában az Isten diktálja, mert parancsszerű üteme a természetben rejtőzik. Kiterjed a természetes életre és kiterjed a természetfeletti tökéletesedésre. „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48).

2. Minden mozdulatban mássá alakulunk.

Magunk előretörése valójában vagy összeomlást, vagy tökéletesedést jelent.

a) Összeomlást, ha bűnösen élünk. „Ha Edom azt mondja: Elpusztultunk ugyan, de majd ismét felépítjük azt, ami elpusztult, – erre azt mondja az Úr, a seregek Ura: Hát csak építsétek fel, én majd elpusztítom! „Gonoszság országá”-nak nevezik majd őket, és olyan népnek, melyre örökké haragszik az Úr” (Mal. 1,4). Van ebben büntetés, mert az előretöréssel való szembeszállás az összeomlást hozza reánk. – Természetünk is ezt mutatja (testi betegségek, amelyek erkölcstelen élet eredői). Isten is ezt hirdeti. Reánk is áll Júda büntetése: „Júda bűne vasvesszővel van felírva, hegyes gyémánttal van bevésve szívük táblájára és oltáraik szarvaira” (Jer. 17,1).

b) Kiteljesülés felé, ha Istennel élünk. Sőt még halál után is Isten erejével – Feléje haladunk. „Örvend is a szívem, ujjong is a nyelvem, sőt testem is reménységben pihen: mert nem hagyod az alvilágban lelkemet, s nem engeded, hogy romlást lásson szented” (Zsolt. 15,9-10).

Bef.: Még az örök élet lényege is az **élet**. Tehát olyan valóság, amelyben állandó gazdagodás lehetséges. Istenből többet és többet merítünk.

2. beszéd: Az emberi erőfeszítések

(Erkölcsei beszéd: Az ember tevékenysége)

Bev.: Amikor a nagy mindenségben körülnézünk, akkor a föld felületén, tudományok világában, művészet berkeiben megtalálható az alakító ember. – Sőt önmaga erkölcsi kitermelésében is ott az erőfeszítő, erőt igénylő lélek. – Mit mutat ez nekünk?

1. Isten erőfeszítésre indította az embert.

Így a gondolat úgy fogandó meg, minden előretörés kemény és nehéz és megfeszüléssel megy végbe.

a) Írásunk tanítja. Az ember dinamikus előretörő, legalábbis az elesett természet világrendjében a kemény áldozat és küzdelmes szenvedés jegyében pereg alá. „...átkozott legyen a föld munkád alatt: fátalmak árán egyél abból élted valamennyi napja alatt. Töviset és bogáncsot hajtson az neked s a föld növényzetét egyed” (1Móz. 3,17-18). „Katonasor az ember élete a földön és napjai olyanok, mint a napszámosé” (Jób 7,1).

b) Tevékeny természetünk hódolatosán mutatja. Mindig dolgozni akarunk és munkánk nehézségeit is készségesen végezzük. Minek jele ez? Annak, hogy erre vezet és irányít az isteni ítélő szó. „Lábamnak szövétnek a te igéd, s ösvényeimnek fényesség” (Zsolt. 118,105).

2. De az ember nem állandó diadallal szolgálja ebben az Istent.

Aki behódol, az készségesen szolgálja ezt a vonalat. – Ámde az elernyedés itt is gát lehet.

a) Sok ember gyenge a nagy tervek valósításában. – Fizikai erők hiánya. Értelmi erők gyengesége. Akarati készség fegyelmezetlensége...

b) Még inkább gyenge az erkölcsi élet kialakulása. Eredendő bűn. „Ezért, amint a bűn egy ember által lépett a világba, s a bűn miatt a halál, és így a halál minden emberre áttért, mert mindnyájan bűnbeestek...” (Róm. 5,12). Rossz hajlamok. „Én szerencsétlen ember! Ki szabadít meg e halálra szánt testtől?” (Róm. 7,24). „Lelkem már soká lakozik azok között, akik a békét gyűlölik” (Zsolt. 119,6).

Bef.: Egek felé sóhajt az erőfeszítő! Kezei feltáruznak az égbe, s ajka zengi Izaiással: „Harmatozatok, egek, onnan felülről, és csepegjék a felhők az igazat” (Iz. 45,8).

3. beszéd: Megfeszülések és diadalok

(Erkölcsei beszéd: Az indulás és a cél)

Bev.: Minden megfeszülés célba akar futni, de kérdés: vajon mindig célt ér-e az emberi erőfeszítés?

1. A megfeszülés – a jövő alakulásának forrása.

Az élet új és újabb alakja belső megfeszüléssel indul. A legelemibb sejt is robbanással hasad és alakul. „A te bölcsességed által tollasodik-e meg a sólyom, és terjeszti ki szárnyait dél felé? Sziklán lakik és ott tanyázik, meredek kőszálon, járatlan bércezen” (Jób 39,26 és 28). Az ember lelki életében is érvényes ez a törvény.

a) Anyagi és testi életét is ez jellemzi. Ezt is az Isten törvénye diktálja. A testi erők gyakorlás útján fejlődnek (torna, sport, munka).

b) Lelki életét a megfeszülés fémjelzi. Tanulás – lélek megfeszülése. Itt már belejátszik az ember életébe az égi, a közvetlen segítség. „Íme, magasztos Isten az ő erejében, és nincsen hozzá hasonló tanítómester! Ki tudná felülvizsgálni: útjait? Ki mondhatja neki: „igaztalanul cselekedtél!”?” (Jób 36,22-23).

c) A szellemi élet (természetfeletti, isteni élet) pedig csak a kemény harcosok értéke. Ennek ősi alapja a kegyelem, amely már égi és isteni. „Ha szent a búza zsengeje, szent lesz a kenyér is; ha szent a gyökér, szentek lesznek az ágak is. Ha egyik-másik ág le is tört, s te vad olajfa létedre beléjük lettél oltva, és részese lettél az olajfa gyökerének és dús nedvének, ne dicsekedjél az ágak rovására. Ha mégis dicsekednél, tudd meg: Nem te hordozod a gyökeret, hanem a gyökér téged” (Róm. 11,16-18).

2. A diadal nem egyoldalú erőfeszítések eredője.

a) Emberi és természetes segítség is kellene. Tudás, más ember ereje. Ezek szükségesek, mert nem egyedülálló az ember.

b) És felettük álló gyámolítások is igényeltek. Ezek a kegyelmi erők. És az egyetemes igény és egyetemes adomány. „Talán csak a zsidóké az Isten, s nem a pogányoké is? Bizony a pogányoké is” (Róm. 3,29).

Bef.: A diadal eredő, de sok összetevő eredője.

4. beszéd: De minden-e az ember?

(Erkölcsei beszéd: A megfeszülés eredménye)

Bev.: Aki csak magában bíz, az Babel toronyépítői közé sorakozhat. „Ha nem az Úr építi a házat, építői hiába dolgoznak rajta. Ha nem az Úr őrzi a várost, őre hasztalan virraszt felette” (Zsolt. 126,1). – Mit mutat az önbízó ember munkája?

1. Coepit adificare.

Az ember sohasem érzi azt, hogy teljes befejezéshez érkezett.

a) Akár fizikai életét szolgálja. Mindig kezd. Mindig újat akar.

b) Akár lelki – szellemi életét szorgalmazza. Mindig újat próbál. Újat is kezd. Újat is termel. – Az élet állandó építkezés. „Istennek vagyunk ugyanis munkatársai, ti pedig Isten szántóföldje, Isten épülete vagytok. Mint gondos építómester, Isten nekem adott kegyelmével alapot vettem, de más épít rá. Ügyeljen azonban mindenki, hogyan épít rá. A lerakott alapon kívül, amely Jézus Krisztus, mást senki sem rakhat” (1Kor. 3,9-11).

2. Et non potuit consummare.

De az igazi és nehéz pont ebben a munkában az is, hogyha öngöggel párosul a munka, akkor még a látszat szerinti befejeződés sem következik be.

a) Nincs tető alá hozás. Hiába a próba, ha nem jelentkezik az isteni segítség. Mert nincs rajta az Isten áldása. „A tudás azonban fölfuvalkodottá tesz, a szeretet viszont épít” (1Kor. 8,1).

b) De mindennek alapja: Krisztus. „Ezért mondja az Írás: „Íme választott, becses szegletkövet rakok le Sionban, s aki benne bíz, azt szégyen nem éri” (1Pét. 2,6).

Bef.: Babel tornyát nem építjük, de Isten szentélyét önmagunkban kialakíthatjuk. – Így igaz léssen: „Nem tudjátok, hogy testetek a bennetek lakó Szentlélek temploma, akit Istentől kaptatok?” (1Kor. 6,19).

5. beszéd: Meglátások, akadályok, célbafutás...

(Erkölcsei beszéd: Utaink állomásai)

Bev.: Az ember törekvésének mik az igazi állomásai? Mi a kiindulás, a közbeeső állomás és a végállomás?

1. Célokat tűz elénk az Isten.

Így tehát a teremtés a kiinduló állomás. De az úton is velünk az Isten, mert nélküle nincs életmoz-

gás. „Áldott legyen az Úr mindennap! Szerencsére vezet utunkat a mi szabadító Istenünk” (Zsolt. 67,20). A kiindulás – felhalmozást és gazdagodást is jelent. Ez is a Teremtő és a Megszentelő műve. És boldog lehet az ember, ha elmondhatja: „Szívem örömét lelte benne; egyenes úton járt a lábam, és ifjúkoromtól fogva nyomában jártam” (Sir. 51,20).

2. Akadályokat állít az ember.

Most a többi állomás következik. Gyermekkor... Ifjúkor... Felnőtt kor... Időrendben állomások ezek; oda viszünk és onnét új kincsekkel, vagy terhekkel terheltetünk. Még Szt. Pál is mondja: „Sokat voltam vándorúton, veszélyben forogtam folyóvizeken, veszélyben rablók miatt, veszélyben népem részéről, veszélyben a pogányok között, veszélyben városokban, veszélyben a pusztán, veszélyben a tengeren, veszélyben hamis testvérek között” (2Kor. 11,26). Ha túlzottan emberi rakományokkal teletkezünk, akkor nehéz lesz állomásról-állomásra jutnunk. Sőt könnyen rossz vágányra térünk és az Isten jelezte útról letérünk. „Az igazság útján élet vagy, a tévút pedig halálba vezet” (Péld. 12,28).

3. Célba segít az Isten.

Aki végcélra akar érni, annak Isten kezében kell bíznia. Ő velem, és az Ő segítő ereje bennem. Végcél? Végállomás? A földi életen való átutazás és a „túlsó parton” való megérkezés. „A bűn zsoldja ugyanis a halál, Isten kegyelmi ajándéka azonban az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban” (Róm. 6,23). „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: Ez pedig csakis az Istennel lehetséges.

6. beszéd: Csak Istennel!

(Dogmatikus beszéd: Isten a lényeg)

Bev.: Valójában el sem szakadhatunk Tőle!... Tehát mindig Vele... Így tehát világos, hogy a tevékeny erőfeszítésünkben ő a döntő. De hogyan jelenik meg az igazság az ember életében?

1. A hangoskodók szóval próbálkoznak.

Hallatszanak hangok, amelyek elviek és hallatszanak hangok, amelyek egyéni beszédek. „És olyan lesz előttemek mindeme dolgok látomása, mint valamely lepecsételt könyv tartalma, melyet, ha olvasni tudónak adnak oda s azt mondják: Olvasd, – ő azt feleli: Nem tudom, mert le van pecsételve. Ha pedig olvasni nem tudónak adják a könyvet és mondják neki: Olvasd, – ő azt feleli: Nem ismerem a betűket” (Iz. 29,11-12).

a) Az én és a mi elvi álláspontunk szerint lehet az elvileg, világnézetileg – Isten nélküli. Lehet az elvileg – öngőgbeli (Nietzsche!). Lehet „szabad” és öntevékenységű.

b) Én magam erejével dolgozom. Büszke ember. Magam is elég vagyok magamnak – mondja a dőre. És mire megy? Nem jegyezte meg a Bölcs szavát és ezért nem érti: „Mert ahol sok az álom, sok a hiúság és sok a szóbeszéd; te pedig féld az Istent!” (Préd. 5,6).

2. De az igazak az Istennel célba futnak.

Van helyes önértéklés és igaz önbecsülés. De ennek lényege ez:

a) Mindent Istentől kapok, és azért alázatos a lelkem. „Nem csak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten ajkáról való” (Mt 4,4). „Mert igaz az Úr igéje, és minden tette hűséggel van tele” (Zsolt. 4).

b) Mindent Istentől várok, azért kérő a lelkem. „Uram, kérte az asszony, add nekem ezt a vizet, hogy ne szomjazzak és ne kelljen ide járnom meríteni!” (Jn 4,15). Mindent Istentől vettem, azért háládatos az én lelkem. „...tántoríthatatlanul megmaradt az istenfélelemben, és élte minden napján hálálkodott az Úrnak” (Tób. 2,14). „Ezért szüntelenül hálát adunk Istennek, hogy az Isten tőlünk hallott igéjét nem emberi tanításként fogadtátok, hanem – amint valóban az – az Isten igéjeként, amely bennetek, hívőkben munkálkodik.” (1Tessz. 2,13).

Bef.: Ez a lélekbeállítás nem a gőg hangja, de nem is a szolga alázkodása. Hát micsoda? Az „isteni fiú” Atyjához tapadása.

7. beszéd: Kicsoda ez?

(Dogmatikus beszéd: Kicsoda Jézus Krisztus?)

Bev.: Igénytelen szóval látomássá akarnám varázsolni drága lelketek előtt a Genezaret-tavi eseményt, hogy látomásszerű szavakkal rajzoljam elétek a Krisztus keresésének módját, és így kialakuljon drága

lelketek előtt: kicsoda Krisztus, a Mesterünk? – A háborgó tenger hullámzásából kisikong a hang: „(Tanítványai) fölkeltek és kérelték: „Uram, ments meg (minket), elveszünk!” (Mt 8,25). A felébredt Krisztus körültekint, és egyszerre lecsendesülnek a háborgó erők... Csendes lesz a természet, mint derűs nap után a méla est, s a tanítványok zavarát más zavar foglalja el, és bámulva kérdik: „Ugyan ki ez, hogy még a szélvész és a víz is engedelmeskedik neki?” (Mt 8,27). Már sok dolgot láttak: csodát, jövendölést, de ilyen uralmat a természet felett még soha. – Az evangéliumi szöveg mint látomás jelentkezik most előttetek, amelyből az apostol kérdése szól felénk: „Ugyan ki ez, hogy még a szélvész és a víz is engedelmeskedik neki?” – Én is víziókat mondok el nektek. A Krisztust kereső újkori ember vízióját és a magunk lelkébe mélyedő víziót.

1. Élt napjainkban egy sokat tanult férfiú.

Sokat hallott a tudomány és irodalom képviselőiről. Newton-ról, Descartes-ról, Aranyról, Madách-ról... De a sok és nagy tudomány mellett alig hallott valamit arról, akit úgy hívtak: Krisztus!

a) Vándorútja egyszer egy kis szobába tévedt, ahol térdepelve látta a család kicsikéit. Kezüket összekulcsolva imádkoztak. Alig forgott a nyelvük, mégis így fejezték be: „Dicsértessék a Jézus Krisztus!” Azután vígan felkeltek, megcsókolták egymást és szeretettel nyugalomra tértek. – „Kicsoda ez a Krisztus?” – kérdezte a modern ember – aki felvidítja és szeretetre hangolja a kis gyermekeket?

b) Más alkalommal család együttesét látta együtt. Ott is felhangzott ez a szó: Jézus! – Azután nyugodtan leültek és ettek. „Kicsoda ez a Jézus?” – akinek áldott nevében nyugalmat talál a család?

c) Azután a szegényekhez tekintett be. Az atya agyongyötörve tért haza s kitétte napi keresetét a szegényes asztalra. Néhány pénzdarab volt az egész. Sápadt képű anya nyúlt utána, hogy vacsorát vegyen az éhes gyermekeknek. A fájdalom és a gyötrellem lerítt az arcáról, azután odahajolt kifáradt férjéhez, gyöngéden megsimogatta és odasúgta neki: „az Úr Jézus majd megfizet neked sok-sok fáradságot!” A zord férfiú megindul és olyan boldog, mikor ezt a szót hallja: Jézus... – „Kicsoda ez a Jézus?”...akinek neve simává vonja az arc barázdáit, és boldoggá teszi a szegény családot?...

d) Végül a király palotájába jutott. Van-e ott is Krisztus? A belépő királyt látja letérdepelni a zsámolyon... A feszület előtt térdel és azt mondja: „bízom Benned, segíts meg Krisztus!” A betörni akaró ellenség fenyegetődzését előzi az ima, és a végső percben segítségét hozta Krisztus. – „Kicsoda ez a Krisztus?” ...hogyan hatalmas van a föld erői felett és bizalmat ad a féltő küszködőknek? – Vizsgálódó ember, törtető tudós testvér, nem veszed-e észre, hogy olyan Valakinek személyét fedi ez a szent név, aki életerőt, örömet és boldogságot ad az embernek!?

2. És most is egy ember... Ez én vagyok és én kérek.

„Kicsoda ez?” – kérdezem magam is.

a) Az Írás így felel: az embernek üdvössége közlője, – az Ósevangélium jövendöltje. „Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, ivadékod és ivadéka közé: Az széttiporja fejedet, te pedig a sarka után leselkedel” (1Móz. 3,15). A próféta előre hirdette: „Gyermek születik ugyanis nekünk, és Fiú adatik nekünk, s a fejedelemség az ő vállára kerül. És leszen az ő neve: Csodálatos, Tanácsadó, Isten, Hős, az örökkévalóság Atyja, a béke Fejedelme” (Iz. 9,6). A Dániel látta szabadítót: „A hatvankét hét múlva megölik a felkentet, és nem leszen az ő népe, mely őt megtagadja. S a várost és a szentélyt elpusztítja egy nép az eljövendő vezérrel, s a vége rombolás, és a háború vége után jó az elhatározott pusztulás. És egy héten sokakkal megerősíti a szövetséget, és a hét közepén megszűnik a véres áldozat és az eledel-áldozat, és a templomban a vészhozó undokság leszen, és véges-végig megmarad a pusztulása” (Dán. 9,26-27). Az angyal hirdette isteni követ: „Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. Méhedben fogansz és fiat szülsz. Jézusnak fogod hívni” (Lk 1,31); a csodatevő Mester, az isteni Ige: „Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige” (Jn 1,1). Az örök Ige, kinek szavai örökké fennmaradó erők: „Ég és föld elmúlik, de az én igéim el nem múlnak” (Mt 24,35), és így az egész emberiség számára az Igazság fényét vető Istenember.

b) Az emberi értelem így kérdezzet és kutat: vajon száraz tudomány, gyönyörű művészet-e az ember igénye és tartalma, vagy az élet belső értékének, önnön magunknak megemlése és örök életvonalra való állítása? A tudomány világa – szent világ. Az igazság birodalma. Keresheted és élvezheted tudós ember. A művészet – a szépségek élvezése vagy teremtése... Ezt is neked adta az Isten. De mindez a külső világ birtoklásához segít. A Galileai pedig a te belső életed értékét hirdeti, megszentelő kegyelmével istenivé teszi és végül is örök tavaszba szökkenti. Ez az, ami az értékek értéke. És ez az, ami a lelkednek igazi vágya! – Amíg Paul Claudel, a híres francia akadémikus csak a líra akkordjait élvezte, addig ködös volt előtte az élet. De amikor reátalált a Mesterre, attól kezdve: „az ég mindig kék” (L' exilé!). – Ne félj tudós, és ne félj egyszerű testvér! Ha előtted is felhangzik Krisztusról az el-

lentétes vélemény, gondolj Szt. Pálra, aki előre hirdette: „Mi azonban a megfeszített Krisztust hirdetjük: aki a zsidóknak ugyan botrány, a pogányoknak meg oktalanság, de a meghívottaknak, akár zsidók, akár görögök: Krisztus, Isten ereje és Isten bölcsessége” (1Kor. 1,23-24). Ezek az igaz szavak úgy hangzanak, hogy reá mutatnak arra, hogy a lélektartalom minősége szerint más és más alakot mutat Krisztus. Az élet azonban arra utal, hogy akik bűneik levetése után – életet, emelkedettebb életet keresnek, azok reá eszmélnék arra, hogy Ő az Isten Fia... – Ágostonból szent Ágostonok születtek, Papiniból Krisztus követője, Pellico Silvio az Úr hűséges tanítványa lett... Csak el kell vetni a földhöz tapadó vágyat, akkor tisztábban látjuk Krisztus égi alakját. – Most azután újra kísérhetjük a modern ember útjárását... Ha vízió volt lelke élmény sorozata, akkor vízió további kérdezgetése. Sok embert megkérdezett. Az Evangéliumhoz utasították. S ott elolvastva a ma Evangéliumát, magára ismert. Azután tovább forgatta az Evangélium lapjait, és az apostolok fejedelmének e szavait hallja: „Te vagy a Messiás, az élő Isten fia” (Mt 16,17). Tehát Krisztus Isten, mert uralkodott a természet felett. Pedig én többet látok. Uralkodott a lelkek felett. Most már tudom, ki az a Krisztus. A lelkek felett uralkodó és a lelkeket istenivé tevő Istenember!

Bef.: Az evangéliumi fény után víziót, látomást, parabolát mondtam. Valamiképpen hasonmása az evangéliumi történetnek. Csakhogy itt kételkedőt látunk, akivel életutat járva mindenütt felfedeztük az élet felett uralkodó Krisztust. Mi magunk is beállhatunk a küzdelmes életben Krisztust kereső újkori embernek. Mi is kérdezhetjük: kicsoda Krisztus? De nemcsak kérdezhetjük, hanem az emelkedett felelet után végig is élhetjük a Krisztussal töltendő élet minden gyönyörűségét. Magunk lehetünk a viruló gyermekek, a boldog családtagok, a fáradt, de vigaszt nyerő családfő, a boldog királyok, mert bennünk rózsát fakaszt a bizalom, mikor Krisztus jelenlétét érezzük, és életerőtől duzzad a lelkünk, ha Krisztussal töltekezünk.

*

Ez a beszéd átépíthető Dickens: „Karácsonyi ének” című színjátékára. A zsupori Scrooge mindenkit elkerget, aki Krisztus nevében kér... Karácsony éjjelén foteljében álomba merül és víziós álomban látja gyermekkorától haláláig életének történetét. Az ő bűnei és mások jósága kél harcra... De a temetésének víziója megrendíti... Felébredvén, a karácsonyi jóság fakad ki lelkéből és boldogan hirdeti: a kis Jézus nevében mindig jót kell tenni, mert a Benne hívők a jóságának földre szállott angyalai.

*

8. beszéd: Kicsoda az ember?

(Mester – ember) – (1957)

Bev.: A Mesterre nézve így kérdezgetnek az emberek: „Ugyan ki ez, hogy még a szélvész és a víz is engedelmeskedik neki?” (Mt 8,27). – Pedig ilyen hatalmat reánk vonatkoztatva is mond a Mester... Hát kérdezzük akkor, kicsoda az **ember**, ha ilyen hatalmat adott neki az Isten? Kicsoda az ember, hogy parancsolni tud **szenvedélyek viharának**?

1. Kivé alkotta az Isten?

Nézzük a sebesen rohanó folyót, mely fatöknöket, hordalékokat sodor magával. – Vajon az ember is olyan, mint a tönk, akit az élet árja sodor?

a) Az Ószövetség Írása szerint ura a földnek: „...töltsétek be a földet, s hajtsátok uralmatok alá és uralkodjatok...” (1Móz. 1,28).

b) Az újszövetségi Krisztus szava: „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48). Tehát: uralkodók vagyunk!!

2. Csodatevő életvihar csillapítója – önnön életének.

Hogyan irányítsa és érvényesítse erejét az ember? Az emberek nagy része a „mentségek” gyűjtögetője – nem gyakorolják Isten adta csodaerejüket, hogy parancsoljanak a viharoknak...

a) Az igaz, hogy az uralkodásnak vannak gátjai – sokszor érezzük, hogy a lélek alszik –, de forduljunk Krisztushoz: „Uram, ments meg (minket), elveszünk!” (Mt 8,25).

b) Krisztus hatalmat adott, aki hisz benne, betegeket gyógyíthat, hegyeket alkothat, elhordhat... „A hívőket ezek a jelek fogják kísérni: Az én nevemben ördögöt űznek, új nyelveken beszélnek, kígyókat vesznek majd a kezükbe, és ha valami halálos mérget isznak, nem árt meg nekik, betegekre teszik a

kezüket és azok meggyógyulnak” (Mk 16,17).

Bef.: Érezd magad **nagynak, ember,** és Isten kegyelmével uralkodj az életviharokon! Megteheted ezt? Igen! De miért? Hisz reád áll: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen, annak, aki hisz őbenne” (Jn 1,12). S mert Isten fia, csodatevő az ember.

* *

Harmadik gondolatcsoport:

A mi magunk egyéni tökéletesedése

Ennek kérdéseit kissé részletezni lehetne olyan formában, hogy tárgyalás anyagává tennők, vajon a mi életünkben hogyan megy végbe ez a tökéletesedés, amely az emberi erőfeszítést és az Isten kegyelmét egybekapcsolva szorgalmazza az élet kibontakozását? – Lássuk ezeket egyenként.

1. beszéd: Bizalmatlankodásom és hitem

(Erkölcsei beszéd: Az ingó lélek útja)

Bev.: Az ingó nádszálról elítélően szól az Írás. –De emberéletemben nem ismerem-e magamra, ha az ingó nádszál hasonlatára gondolok: „Mit mentetek ki a pusztába látni? Hogy széltől lengetett nádat lássatok?” (Mt 11,7).

1. Sokszor meginog lelkem.

Minden életpillanat a múltból születik és így lesz jelenné. De ez a múlt forrás, amelyből kirobban a jövő. Az emberi elme azután sokszor szinte önkísértés alakjában állítja maga elé az önnön gyengeséget és az új élet születésének sötét részét.

a) Fél tehát saját gyengeségétől. – Nem gondolunk arra, milyen erővel áldott a Teremtő. Mindig ez a dala: „Könyörülj rajtam, Uram, mert elernyedek, gyógyíts meg, Uram, mert csontjaim remegnek” (Zsolt. 6,3).

b) És még jobban fél az ellenséges erők nagyságától. – „Saját házanépe lesz az ember ellensége” (Mt 10,36). „Mikor mindenki aludt, jött ellensége és konkolyt szórt a búza közé, aztán eltávozott” (Mt 13,25). – Nem gondolunk arra, hogy küzdelmeinkben velünk a Megváltó! „Íme én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Mt 28,20).

c) Természetes ekkor az ingásnak és a bizonytalankodásnak ellanyhító befolyása. – Nem gondolunk arra, hogy Istennel győzhetetlen az ember. „Erős város nekünk a Sion, védelmül kőfal és bástya van benne. Nyissátok meg a kapukat, hadd vonuljon be az a nemzet, mely igaz, és hűséges marad” (Iz. 26,1-2). Lám! Végül is a hit hiánya az elgyengülés.

2. De mindig megsegít hitem alapján az Isten.

Embervoltom erőfelvétellel bontakozik. És ha kevés a körülöttem való erőforrás? – Legyen erős a hitem! „...a hit segítségével utunk nyílt a kegyelemhez, amelyben élünk és dicsekszünk is Isten (fiai) dicsőségének reménységével” (Róm. 5,2).

a) Nézzek hittel az égre. Egek felé fordulnak a vizek. „Zúgnak, Uram, a folyóvizek, hangosan zúgnak a folyóvizek, hányják habjaikat a folyóvizek” (Zsolt. 92,3). Egek felé forduljon az ember. „Alázd meg magad Isten előtt, és várd meg az ő kezét” (Sir. 13,9).

b) És leszáll az égi áldás a földre. „És mint ahogyan Mózes könyörgött az Úrhoz, és tűz szállott alá az égből és megemésztette az egészen eléggő áldozatot, úgy könyörgött Salamon is, és tűz szállott alá az égből és megemésztette az egészen eléggő áldozatot” (2Mak. 2,10). Ez az egyetlen és biztos erőátvételem. Isten mindenki Atyja. „Talán csak a zsidóké az Isten, s nem a pogányoké is? Bizony a pogányoké is” (Róm. 3,29). Istenatya minden gyermekének megsegítője. Tehát az enyém is!

Bef.: Hittel indulok, ez az Isten első kegyelme. Hitből élek, ez az ember üdvösségének ereje.

2. beszéd: A kísértések viharában

(Erkölcsei beszéd: Az én kísértésem)

Bev.: És én hogyan állom helyemet? – fordulok most önmagamhoz. – Küzdelmek és kísértések vesznek körül és így rettegve gondolok arra, hátha elveszek. „És mivel kedves voltál az Istennek, megpróbáltatásnak kellett érnie téged” (Tób. 12,13). – Vegyük fontolóra minden egyest külön-külön, mik az én egyéni életem kísértései?

1. Kísért a világ.

A környező élet dala hívogat. „Alázd meg szívedet és légy állhatatos, hajtsd füledet a bölcs igék befogadására; ne légy elhamarkodott a kísértés napján!” (/Sir. 2,2). A környező élet dala hívogat...

a) Örömeiket kínál. „Mondám magamban: megyek és átadom magamat a gyönyörnek és élvezem azt, ami kellemetes!” (Préd. 2,1).

b) Könnyű életet ajánl. Hallom ezeket a kísértő muzsikákat. Igen! Igen! „Nagy örömeinek tartásatok, testvéreim, ha különféle megpróbáltatás ér... Boldog az az ember, aki állja a megpróbáltatást, mert ha hűnek bizonyul, elnyeri az élet koronáját” (Jak. 1,2 és 12).

2. Kísért azután a magány.

Az élet társas együttes, azért igényli az ember a közösséget. De a magány is az ember természetéhez tartozó kincs.

a) Visszahúzódó, elmélyedő – Isten népe (zárdák, remeték stb.).

b) De a magánynak van kísértő hangja is. „Meg ne keményítsétek szívetek, mint a lázadaskor, a kísértés napján a sivatagban tettétek! Atyáitok ott megpróbáltak engem, megkísértettek, bár szemükkel látták, amiket cselekedtem” (Zsid. 3,8-9). – Most nem lát senki! Most mindent tehetsz! Hallod ezt magadban?...

3. Kísért az ösztön.

Itt egyenesen a hármassal állok szemben.

a) Bírvány.

b) Élvezetvágy.

c) Hatalomvágy.

Vizsgálj magadat, melyik kísért jobban és jobban? – Kísértő hangok szépeket és jót kínálnak, de végül kirablást és lélektüzek kioltását eredményezik. Végső eredmény: „Mert olyanok lesztek, mint a lombját vesztett tölgy, és mint a kert, melynek nincsen vize. És erősségeitek olyan lesz, mint a csepű hamva, és művetek olyan, mint a szikra; mindkettő egyszerre lánggra lobban, és nem lesz senki sem, aki eloltsa”. (Iz. 1,30-31). „Amikor azonban elhatalmasodott a bűn, túláradt a kegyelem” (Róm. 5,20).

Bef.: Egyéni kísértéseidben arra gondold: gyenge a lelked, de erős az Isten! Fordulj Hozzá és győzelmes az élet. Igaz az ige: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy fiává legyen” /Jn 1,12/.

3. beszéd: Ösztöneim megszentelésének alapja

(Erkölcsi beszéd: Isten mindent célra irányít!)

Bev.: Belső harcunkban kicsoda vagy micsoda a mi ellenségünk? A felelet így hangzik: ösztöneink. – Kérdéssé tehető: vajon ellenségnek teremtette-e őket az Isten?

1. Mindent célra teremt az Isten.

Mégpedig jósága és bölcsessége jó célokat szolgál. És a mi ösztöneink?

a) Bírványunk?... Munkára serkent és elesettségünk idején gyűjtött kincsekből ellátást biztosít. „Majd mondá az Isten: Íme, nektek adtam minden fűvet, mely magot hoz, a földön, s minden fát, melynek benn a gyümölcsében van fájának megfelelő magva, hogy eledelre legyen, a zöld növényzetet pedig a föld minden állatának, az ég minden madarának s mindannak, mi mozog a földön s miben élő pára vagy, hogy eledelükre legyen. Úgy is lőn...” (1Móz. 1,29-31). – Így tehát nemes célt szolgál.

b) Érzéki ösztöneim... Életszolgálatra indít! Sőt, erős lendületével szinte reánkényszerít. Mivel az élet szolgálja, ezért csak kilengésében az élvezet habzsolása. Szent tehát, mert életet szolgál. „És megáldá őket az Isten, és mondá: Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet” (1Móz. 1,28).

c) Hatalomvágy... Ez is szent, mert a helyes életelveket másban és másokra is érvényesíteni akarom. Az én jól használt hatalmam más ember életének boldogsága.

2. Bennem is célokat szolgál az Atyám.

Most azután a magam életére gondolok. Vajon mennyi bennem az ösztön lendülete?

a) Bírvány?... Ezért tanulok, dolgozom. Akarok szerezni, hogy tudjak adni.

b) Érzéki vágy?... Ezért nevelem, irányítom, tiszta lendületét szeretem. Tiszta akarok maradni, hogy tiszta élet sarjadjon belőlem.

c) Hatalmi vágy?... Azért gyűjtök, hogy okosan irányíthassak másokat (szellemi erőgyűjtés!)

Látom, hogy életemben valóban célokat szolgál, és így ezeket az ösztönöket nem kísértéseknek,

hanem életszolgálatokat teljesítő szent égi követeknek nézem! – Tűzásoktól óvakodom és céljaik megvalósulásán dolgozom!

Bef.: Mi történik itt? Megszentelődnek a kísértések, és életem barátai lesznek a lélekellenségek.

4. beszéd: Isten mindig velem

(Erkölcsei beszéd: Isten segítő keze)

Bev.: Az Írás ezt mondja: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28). „Amint ezt már egyik-másik költőtök is megmondta: Az Isten fiai vagyunk” (Ap.Csel. 17,28). – Miért félünk tehát, hogy egyedül maradunk a harcok idején? Mindig és állandóan felém nyúlik az Isten keze? – kérdezem mégis.

1. Még ha nem is érzem áldó kezét...

Aki érzi, az boldogan hirdeti, de aki nem érzi, az félve, remegve kérdezi:

a) Vajon alszik-e a Mester? Mintha minden támadás – nélküle és beavatkozása nélkül jönne! Sőt! Mintha az ösztönösség pillanata is elérkezett volna.

b) Vagy tud-e és akar-e tudni rólam az égi Atyám? Ő ugyan ígérte. „Mindeddig semmit sem kértek a én nevemben. Kérjétek és kaptok, hogy örömtök teljes legyen” (Jn 16,24). – De méltó vagyok-e az ígéretére? Idézd a százados szavait, és méltóvá tesz az Úr. „Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj” (Mt 8,8). „A századoshoz pedig így szólt Jézus: Menj, legyen úgy, amint hitted” (Mt 8,13). – Mindezek felett áll örök ígéje: „Íme én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Mt 28,20). Ez az ige is örök: „Ég és föld elmúlik, de az én ígéim el nem múlnak” (Mk 13,31).

2. Akkor is fogom szent jobbját.

Az isteni kegyelemből élő embert megkísérthetik a fenti gondolatok, de életének örök tevékenysége: mindig tartja az Úr kezét.

a) A költők zengik: „Kézen fogva vezet a Mester” (Sik S.)

b) Emberi lelkek rezonálnak az ihletett dalra: „Ne vond meg segítő kezedet szolgálóidtól: jöjj gyorsan fel és szabadíts meg minket s hozz segítséget” (Józs. 10,6).

c) És isteni tanítás erősíti ezt a módot. Fogom az Isten kezét. „Most azonban kezekben vagyunk: tégy velünk úgy, ahogy jónak és helyesnek látod” /Józs.9,25/. Kényszerítem mellém az Urat!... „Közben odaérték a falhoz, ahova tartottak. Úgy tett, mintha tovább akart volna menni. De azok marasztalták: „Maradj velünk, kérték, mert esteledik és már lemenőben van a nap” (Lk 24,28-29/. – Ígéretének beváltását várom és kapom: „Kérjétek és adnak nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak. Mindaz, aki kér, kap, aki keres, talál, és a zörgetőnek ajtó nyílik” (Mt 7,7-8).

Bef.: Lám! Aki Istennel és Istenben él, az az Istenhez tér!

5. beszéd: Az én S.O.S.-kiáltásom

(Erkölcsei beszéd: Kik a segítők?)

Bev.: A világhírű „Titanic” első tengeri útján – rekordot tervező útján – felhangzott a hírhedt S.O.S. (Save our souls), mentsétek meg lelkünket! – Az embertestvérek világnézeti eloszlása szerint máshol és máshol keresik a mentést. – A teljesen földiekhez láncolt ember csak a földből és földi emberektől várja, a lélek szálaival az éghez kötött ember Istentől reméli.

1. A földi emberek segítség keresése a földiek felé fordul.

„Az első ember a földből való, földi” (1Kor. 15,47). Maguknak is csak ott várnak gyámolítást és másoknak is azt ajánlják.

a) Maguk segítségét – a föld kincseitől várják. Azért dolgoznak sokat érte. Maguk boldogulását a hatalmasoktól esdik. Azért alázkodnak gyakran. Maguk kiteljesülését az örömeiktől áhítozzák. Azért áldoznak mindent értük. „Ismételten megmondtam ugyanis, s most könnyezve mondom: Sokan úgy élnek, mint Krisztus keresztjének ellenségei. Végük a pusztulás, istenük a has, dicsőségük az, ami gyalázatuk, eszüket a földieken járatják” (Fil. 3,18-19).

b) Sőt másokat is erre akarnak bírni. Sokszor a tudás, a természetes emberi érték hangoztatásával. Sokszor gúnyolódás fegyverével. Igen gyakran a megfélemlítés eszközeivel. Egyéni életben épp úgy, mint nemzetek életében. Mindkét esetben maguk álláspontját akarják ráerőszakolni az emberre és így „szabadon” akarják akarata ellenére földiekkel boldogítani a szegény, lételegyénen hanykódó zarándokot. – Vizsgálom magamat: vajon én nem vagyok-e ilyen földi ember?...

2. De a lélek szálaival ég felé fonódó ember Istentől kér és vár segítséget.

„A mi hazánk azonban a mennyben van. Onnan várjuk az Üdvözítőt is: az Úr Jézus Krisztust” (Fil. 3,20).

a) A háborgó tenger apostolai megkíséreltek ugyan minden emberit, de végül mégiscsak a Mesterhez fordultak. „...fölkeltették és kérlelték: „Uram, ments meg (minket), elveszünk!” (Mt 8,25).

b) Nem kérdezték: mit szólnak ehhez az emberek? Ott nem is kérdezhették, mert csak a hívek együttesével éltek együtt. De a csodás tengercsendesítés reávitte őket, hogy mindig és következetesen az Úrhoz forduljanak. Még akkor is, ha igazolódik rajtuk a Mester jövendölése: „Miattam mindenki meggyűlöl titeket, de aki állhatatos marad mindvégig, az üdvözülni fog” (Mt 10,22). Még akkor is, amikor a nép „alacsonyrendűjének” tartották. „A zsidók csodákat követelnek, a görögök bölcsességet keresnek, mi azonban a megfeszített Krisztust hirdetjük: Aki a zsidóknak ugyan botrány, a pogányoknak oktalanság” (1Kor. 1,22-23). Még akkor is, amikor a megvetést érezték. „A zsidók azonban fölbujtatták az előkelő istenfélő asszonyokat és a város előljáróit, s üldözést szítva Pál és Barnabás ellen, kiutasították őket arról a vidékről” (Ap.Csel. 13,50). – Ez az apostoli lendület tegyen bennünket is olyan bizakodóvá, hogy mindig a mi Urunk Jézus Krisztusban bízunk. „Azért mondtam ezeket nektek, hogy békeségetek legyen bennem. A világban üldözést szenvedtek, de bízzatok, én legyőztem a világot” (Jn 16,33). – Ne keressük az emberi tetszést! Sem életigényeinkben, sem életelveinkben! Az emberhez hajlás gyengévé tesz, az Istenhez alázkodás erőssé nevel. – És most vizsgálj meg magadat! Vajon ilyen isteni ember vagyok-e?

Bef.: Az élet hajójának hullámváza és vihara esetén egy erőd van: a mi Urunk Jézus Krisztus! Ő akkor is melletted van, Ő akkor is segít, ha látszólag pihen a segítő Kéz... Veled és érted! Egyetlen és biztos Segítő!

6. beszéd: A Mester mindig tudja a bajaimat

(Dogmatikus beszéd: Isten szeme mindent lát)

Bev.: Hogy Isten mindenható, szent hittel valljuk. De hogy az Istenember, a Mester emberi természete velünk érez is, ez is a hit területéhez tartozik. – Hol él tehát lélekvonalon – az ember?

1. Tenyerén tartja őt az égi Atya.

Így tehát tud rólam mindent. „Most azonban a kezedben vagyunk: tégy velünk úgy, ahogy jónak és helyesnek látod” (Józs. 9,25).

a) A hegyi beszéd fenségesen szól arról, hogy kicsoda a mi égi Atyánk. – Mi az Ő gondoskodása? „Azt mondom tehát nektek: Ne aggódjatok megélhetésetek miatt, hogy mit egyetek vagy mit igyatok, sem testetek miatt, hogy mibe öltözzetek. Nem több-e az élet az edeldnél, s a test nem több-e ruhánál? Nézzétek az ég madarait! Nem vetnek, nem aratnak s csűrökbe sem gyűjtenek: mennyei Atyátok táplálja őket. Nem értek ti többet azoknál?” (Mt 6,25-26).

b) A „Mi Atyánk” pedig állandó imánk. Mi lehet tehát az ég felé emelkedő ember kérése? Mindennapi kenyeret kérünk a testnek; bűnbocsánatot a léleknek, és szeretetgyakorlást ígérünk minden embernek (Mt 6,9-13).

2. És vele érez az emberi természetet hordozó Egyszülöttje.

Mesterem lelke kiárad a világra.

a) Embereket részvétellel nézi. Betegeket gyógyít. „Amerre csak járt, a falvakban, a városokban és a tanyákon, kitétték a betegeket a terekre és kérték, hogy legalább a ruhája szegélyét érinthessék. Aki csak hozzáért, meggyógyult” (Mk 6,56).

b) Városokat és népeket is így ítél. „Jeruzsálem, Jeruzsálem! Te megölöd a prófétákat és megkövezed a hozzád küldötteket. Hányszor akartam egybegyűjteni fiaidat, mint ahogy a tyúk gyűjti szárnya alá csibéit, de te nem akartad” (Mt 23,37).

c) Engem is így értékel. Mivé akar tenni engem? Hallgasd Szt. János apostol szavait: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen, annak, aki hisz őbenne” (Jn 1,12).

Bef.: Látja bajaimat és segíti gyengeségemet. Így érzem: Isten fiának tekint engem az égi Atya.

7. beszéd: Értem is csodatevő a Mester

(Erkölcsi beszéd: Hit és segítség)

Bev.: A Jordán öntözött partok lakói boldogok voltak, mert köztük járt és megáldotta őket a Mes-

ter. – És velem hogyan törődik a Mester?

1. Isteni emberré alakít.

a) Megszentel – a bűnök tisztulásával. „János a pusztában keresztelt és bűnbánati keresztséget hirdetett a bűnök bocsánatára” (Mk 1,4). „Benne van (vére által) megváltásunk, bűneink bocsánata” (Kol.1,14).

b) Istenivé teremt – természetének vételével. „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). Sőt Szt. Pál egyenesen arra tanít, hogy a Szentlélek adatott nekünk. „... szenvedéseinkkel is dicsekszünk, mert tudjuk, hogy a szenvedésből türelem sarjad, a türelemből kipróbált erény, a kipróbált erényből pedig remény. A remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm. 5,3-5).

2. Az örök élet várományosává nemesít.

„Tisztátlan magból fogantat ki tehet tisztává?” (Jób 14,4). És erre a felelet: „Isten azonban azzal bizonyítja irántunk való szeretetét, hogy amikor még bűnösök voltunk, Krisztus meghalt értünk. Most tehát, amikor már megigazultunk vérben, sokkal inkább megment minket a büntetéstől” (Róm. 5,8-9). Maga az istenivé alakítás égi csoda. „Félreismerik ugyanis az Istentől eredő megigazulást, és a magukéval próbálják helyettesíteni. Nem vetik alá magukat az Istentől eredő megigazulásnak” (Róm. 10,3). – De ennek örök életben való érvénye – atyai szeretet. – Miben áll?

a) Ígéri az örök életet. Erre indít: „Ha szent a búza zsengeje, szent lesz a kenyér is; s ha szent a gyökér, szentek lesznek az ágak is” (Róm. 11,16). Erre segít: „Mindaz, aki az Úr nevét hívja segítségül, üdvözülni” (Róm. 10,13).

b) Adja az örök életet. Halál után hazavár, és így a halál nem győzedelmes. – És győzelmünket életünkben biztosítja. Eredmény? Vele élünk – boldogan. „Tárljatok fel, hatalmas kapuk, tárljatok fel, örök kapuk, hadd vonuljon be a dicsőség királya!” (Zsolt. 23,7). „Ma még csak tükör által, homályban látunk, akkor majd színről-színre” (1Kor. 13,12).

Bef.: Ez az élet csodája! Olyan nagy, hogy ennél többet nem tehet velem az Isten!

* *

Negyedik gondolatcsoport címe: Az Egyház értékei

Igen szépen és közvetlenül lehet az Egyház értékeit fejtegetni.

1. beszéd: Mi az emberiség élethajója?

(Dogmatikus beszéd: Az Egyház)

Bev.: Szerteszórtan haladhat-e az emberiség örök célja felé? Vagy van-e olyan szent élethajó, amely egybegyűjti és amelynek szentelt legénysége célba segíti hajósait?

1. Egyházunk – az élet hajója.

Sokat beszélnek szent Egyházunkról, azért mert a mi zarándok életutunk biztos hajója.

a) Krisztus rendelte. „Te Péter vagy. Erre a sziklára építem Egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta... „Menjetez tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, kereszteljétek meg őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében” (Mt 16,18 és 28,29).

b) Az apostolok vállalták. „Azok pedig szétszéledtek és mindenütt hirdették az igét. Az Úr együttműködött velük és tanításukat csodákkal kísérte és hitelesítette” (Mk 16,20).

c) Utódaik – Isten hívta híveiket továbbra is együtt tartják. Fej – a pápa. Vezetők – a püspökök. Nyáj – a papság és a hívek.

2. Az Egyház az emberiség hazakísérő édesanyja.

De ez a haza nem innen való. „Az én országom nem e világból való” (Jn 16,36).

a) Sem konstruktív elemeit tekintve. Lélekország az egész. „Bizony, bizony mondom nektek: Ha a búzaszem nem esik a földbe és el nem hal, egyedül marad; de ha elhal, sok termést is hoz. Aki szereti életét, elveszíti azt; aki viszont gyűlöli életét e világon, megmenti azt az örök életre” (Jn 12,24-25).

b) Sem a kiteljesülést vizsgálva. „... Jézus égre emelte szemét és így imádkozott: „Atyám eljött az óra. Dicsőítsd meg Fiadat, hogy Fiad is megdicsőítsen téged. Hatalmat adtál neki minden ember fölött, hogy mindenkinek, akit neki adtál, örök életet adjon” (Jn 17,1-2). – Itt is az örök élet, nem a földi bol-

dogság a Krisztus munkájának gyümölcse és így az Egyház működésének tartalma.

Bef.: Itt minden isteni, mert az embert istenivé teszi és a hajót, Isten házáat Isten örök partjaira segíti. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen, aki hisz őbenne” (Jn 1,12).

2. beszéd: Hová viszi utasait ez a hajó?

(Erkölcsei beszéd: Az élet célja)

Bev.: A „beszállás” alkalmával (ez a keresztség!) világosan jelzik az élet igazi állomását. Maga a „hajó” a földi létező, de végső hivatásban az örök partok igényese.

1. A földre küldött utasnépét szedi fel a fedélzetre.

Embernép – Isten vándornépe. Ez a hajó – Isten vándornépet veszi fel a fedélzetre.

a) Keresztség. „Menjetek, tegyetek tanítványommá minden népet, és kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében” (Mt 28,19). Ezeket láthatóan magával viszi.

b) Jó akarat hevíti a lelkileg odatapadókat. Ezeket láthatatlan, szent, misztikus kapcsolattal Krisztushoz fűzi (Corpus Christi mysterium!). – Az örök part utasai tehát keresztséggel indulnak.

2. Halál útján adja át a hazaérkező embereket.

A hajó azután az örök partok táján – a halál útján adja oda célba jutott népét az Úrnak. – Mit jelent ez?

a) Az innenső partról végleg el kell szakadni. „Arcod verejtékével edd a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földre, amelyből vétettél, mert por vagy és vissza kell térned a porba” (1Móz. 3,19). – Nem az Isten gondolta, hanem az ember bűne szerezte. „Hisz Isten nem alkotta a halált és nem leli örömét az élők vesztén” (Bölcs. 1,13).

b) Hogy az örök partokon lélekkincsekkel gazdagodva kössön ki az élet hajósa. „Most azonban fölszabadultatok a bűn alól és Istennek szolgáló lettetek. Gyümölcsötök a megszentelődés, célotok az örök élet” (Róm. 6,22).

Bef.: Maga a hajózás isteni terv, maga a hajó isteni alapítás, az örök haza pedig az isteni Szeretet örök valósága.

3. beszéd: Kicsoda a hajó igazi Utasa?

(Dogmatikus beszéd: Mesterünk az Egyház Feje)

Bev.: Misztikus teste vagyunk az Egyházon át Krisztusnak. Így csak kép a hajózás. A valóság Vele élés. – Hogyan él Ő életünkben?

1. Az evangéliumi Mester az életzarándokok egyetlen ereje.

„Benne van (vére által) megváltásunk, bűneink bocsánata” (Kol. 1,14).

a) Tőle minden erőnk (teremtés!)! Valóban tehát Vele indulunk, – Ő az élethajó igazi Utasa.

b) Belőle minden kegyelmünk (megváltás, megszentelés!). – Jól kell értelmezni Szt. Pál szavait: „Erősítsen meg nagy erővel fölséges hatalmából, hogy mindvégig kitarthatok és állhatatosak legyek, és örömmel adjatok hálát az Atyának, aki a szentek sorsára méltatott a világosságban. Ő kiragadott minket a sötétség hatalmából, s áthelyezett szeretett Fia országába” (Kol. 1,11-13). Így tehát Ő az élethajó egyetlen és igazi erőt adó Utasa. Én csak kíséret vagyok.

2. Benne élve tör célba az emberek serege.

A test tagjai természetesen szervesen élnek magával a testtel. Ez pedig Krisztus. – Kicsoda tehát az élethajónak kapitánya és hová juttat minket az élet hajója?

a) Ő a mi igazi Vezérünk. Ő az utasok Utasa, mert Ő az eredet, a segítő és a cél mindnyájunk számára. – Az utasok értelme fel is ismeri. „Ami ugyanis Istenről megismerhető, az világos előttük, mert Isten nyilvánvalóvá tette számukra. Hiszen, ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető” (Róm. 1,19-20). Ez az evangéliumi tanítás hivatása és a felismerők számára Isten kegyelme.

b) Ő a mi igazi Utitársunk. Sőt, bennünk él állandóan. „...azt a titkot, amely századok és nemzedékek óta rejtve volt, s amelyet most kinyilatkoztatott szentjeinek. Velük akarta közölni Isten, micsoda fönséges gazdagságot rejt a pogányok számára ez a titok: Krisztus bennetek a megdicsőülés reménye” (Kol. 1,26-27). – A végső kikötés ugyanis arra ébreszt, hogy „...ölsétek föl az újat, aki teremtőjének képmására állandóan megújul a teljes megismerésig” (Kol. 3,10).

Bef.: Vele pedig biztos az élethajózásunk!

4. beszéd: Milyen zászló alatt halad a hajó? (Dogmatikus beszéd: Az Egyház ismertető jele)

Bev.: A hajók nemzetük zászlóját viselik. – És a Mester hajója? Zászló: a Kereszt! – Mit jelent ez számunkra?

1. A megváltott nemzedék egybefogását.

„...forrjatók össze egyazon elvben, egyazon fölfogásban!” (1Kor. 1,10). – A jel azért tétetik, hogy észrevegye és köréje csoportosuljon az ember. – Mit akar ez jelenteni: a Kereszt jele?

a) Mindenki megváltásának a valóságát. „Nagy volt a ti váltságdíjatok. Dicsőítetek meg (és hordoztatok) tehát az Istent testetekben” (1Kor. 6,20). „A kereszt hirdetése ugyan oktalanság azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Isten ereje” (1Kor. 1,18).

b) A „küzdő Egyház” megkülönböztető életjelét. Aki idehúz, az a szenvedés útját járja. „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mk 8,34). Aki a keresztet hordozza, az a kereszt diadalát is várhatja. „A kereszt által ugyanis vele együtt a halálba temetkezünk, hogy amint Krisztus az Atya dicsősége által föltámadt halottaiból, úgy mi is új életet éljünk” (Róm. 6,4). „Ha tehát meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy (Krisztussal) együtt élni is fogunk” (Róm. 6,8). „Halálával ugyanis egyszer s mindenkorra meghalt a bűnnek, életével azonban Istennek él” (Róm. 6,10).

2. Az Úr népének örök életjelét.

Ez a szent jel az Úr népének életjelévé nemesedett! Most már igaz: „Mi azonban a megfeszített Krisztust hirdetjük: aki a zsidóknak ugyan botrány, a pogányoknak meg oktalanság, de a meghívottaknak, akár zsidók, akár görögök: Krisztus, Isten ereje és Isten bölcsessége” (1Kor. 1,23-24).

a) Nevét (keresztények!) viseljük! Kereszteket is hordozunk!

b) Szenvédéseinkben – velünk. „Amilyen bőven részesedünk Krisztus szenvedéseiben, olyan bőven árad ránk Krisztus által a vigasztalás is” (1Kor. 1,5).

c) Valóságos megváltásunkban – Isten előtt. „Hiszen tudjátok, hogy nem mulandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódotokból, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18-19).

Bef.: És csak egy ilyen „keresztes hajó” jár a tengeren? Több! Melyik az igazi?... (a következő beszéd magyarázza!)

5. beszéd: Az Egyház hajójának felismerése (Dogmatikus beszéd: Az Egyház jegyei)

Bev.: Élethajót keresve, az örök partok felé evezőt kutatva azt kérdezzük: mik az ő biztos jegyei, hogy tévedésmentesen szállva a fedélzetre, biztosan hajózzunk az örök élet partja felé?

1. Egy...

Nem azt jelenti, hogy láthatóan is csak **egy a hajó**. Több „Keresztes hajó” (kereszténység!) látható. Lényege: egységes a tanítása az egész földön. „De ha akár mi, akár egy mennybéli angyal más evangéliumot hirdetne, mint amit mi hirdetünk: átkozott legyen! (Gal. 1,8). – Egy a feje: Péter utódja. „Mondom tehát neked: Te Péter vagy. Erre a sziklára építem Egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta” (Mt 16,18).

2. Szent...

Liturgiánk állandóan ezt zengi: Sancta Mater Ecclesia. Nem azt jelenti, hogy benne mindenki szent... De jelenti azt, hogy benne mindenki szentté lehet. Miért? Mert hordozza a Krisztus kegyelmének amforáját és ömleszti a kegyelmi eszközökön át Krisztus kegyelmét.

3. Katolikus és igaz.

Mindenki számára táruló és tanítása tévmentes és minden isteni ígét hordozó. Krisztus ígérete: „Íme én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Mt 28,20). – Szt. Pál tanítása: „Talán csak a zsidóké az Isten, s nem a pogányoké is?” (Róm. 3,29). Biztos lehet tehát az élethajós, hogy az Isten ígétét hordozó hajón utazik.

4. Apostoli.

Ez pedig azt jelenti, az apostoloktól megszakítás nélküli sorban származott reánk (Mátyás válasz-

tása!). És az apostolutódok hirdetik a „ma népének” is! Akik tanítják, azok a küldetés szakítatlan láncával fűződnek Krisztushoz.

Bef.: Lásd, válaszd és kövesd!

6. beszéd: Mit ad utasainak az evangéliumi Mester?

(Dogmatikus beszéd: Az Egyház szolgálata)

Bev.: Valóban Egyházán át tevékenykedik és a következő értékeket kínálja. –Mit kínál számunkra?

1. A Megváltó igék szent igazságát.

A Zsoltáros szava már erre utal: „Lábamnak szövétnek a te igéd, s ösvényeimnek fényesség” (Zsolt. 118,105).

a) Életcsillagok az Isten tanításai. Ezért mondja a Mester: „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12).

b) Lélekfények a Mester szavai, amelyek az emberérték igazi megvilágítását adják. „Az igazi világosság, mely minden embert megvilágosít” (Jn 1,9). Soha le nem alkonyulnak. – „Ég és föld elmúlik, de az én igéim el nem múlnak” (Lk 21,33).

2. A megváltó Kereszt szent erejét.

a) Krisztus Keresztjét. Ennek szava csendül! Látszólag néma, de valójában zengően szóló. „A kereszt hirdetése ugyan oktalanság azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Isten ereje” (1Kor. 1,18).

b) Magunk keresztjét. Ez is megváltó erő! Igaz ugyan, hogy megváltásunk kegyelem! „Hiszen maga Isten műveli bennetek jóakarata szerint a szándékot meg a végrehajtást is” (Fil. 2,13). De igaz az is, hogy szenvedésünk segítő erő! „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mk 8,34).

3. Az élet és örök élet Kenyerét.

De az életben haladva, nagy célokra törtenve – kenyér kell az embernek.

a) Földi kenyér. A próféta veszi. „Odatekint s íme egy hamuban sült lepény és egy edény víz volt a fejénél; evék tehát és ivék s ismét elaluvék. Ekkor másodszer is eljőve az Úr angyala s megérinté és mondá neki: Kelj fel, egyél, mert nagy út vár reád. Ő felkele, evék és ivék, s ennek az ételnek az erejével negyven nap és negyven éjjel méne, egészen az Isten hegyéig, a Hóreb-ig” (3Kir. 19,6-8). – Mi naponta kérjük... „Mi Atyánk...”

b) Égi Kenyér... Mester ígéri: „Én vagyok a mennyből alászállott élő kenyér. Aki e kenyérből eszik, örökké él. A kenyér, melyet adni fogok, az én testem a világ életéért” (Jn 6,51). – Mester adja: „Vegyétek, egyétek, ez az én testem!” (Mt 26,26).

Bef.: Végül is mit ad? A biztos célbafutás lehetőségét!...

7. beszéd: Kik az Egyház hajójának matróz-legényei?

(Dogmatikus beszéd: az Egyház vezetői)

Bev.: Milyen módon rendezte be Mesterünk az Egyház belső szervezetét? „...a férfi feje az aszszonynak, mint Krisztus az Egyháznak” (Ef. 5,23). „Ő a Testnek, az Egyháznak feje. Ő a kezdet, elsőszülött a holtak közül, hogy övé legyen az elsőség mindenben” (Kol. 1,18).

1. Az egységes keret feje – Krisztus helyettese, a pápa.

a) Péter az első. „Mondom tehát neked: Te Péter vagy. Erre a sziklára építem Egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta” (Mt 16,18).

b) A római püspök, Szentséges Atyánk – a következő. Minden vitás ügyben hozzá fordult az Egyház (zsídó törvények betartása, vagy be nem tartása...)

2. A tanító Egyház tagjai –a püspökök.

a) Csak az apostolok együttesének szólt a hatalom átadása. „Én kaptam minden hatalmat mennyben és földön. Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, kereszteljétek meg őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében” (Mt 28,18-19).

b) Csak az apostolok továbbították a hatalmat. Mátyás választása... „Erre kijelöltek kettőt: Józsefet, akit Barzabásznak, más néven Jusztusznak is hívtak, és Mátyást. Azután így imádkoztak: „Urunk, ki mindenikünk szívét ismered, mutasd meg, e kettő közül melyikre esett választásod, hogy elfoglalja

ebben a szolgálatban, az apostoli rendben a helyet... Ezután sorsot vetettek rájuk. A sors Mátyásra esett, mire a többi tizenegy apostol közé sorolták” (Ap.Csel. 1,23-25; 26).

c) Csak az apostolok részletezték a hatalmat. „Ezeket az apostolokhoz kísérték, azok pedig imádság közben rájuk tették kezüket, Isten ígéje meg tovább terjedt úgy, hogy a tanítványok száma igen megszorodott...” (Ap.Csel. 6,6 és 7).

d) Már Szt. Ignác vértanú (+ 107) a hármas fokozatot tanítja: püspök, pap, alszerpap.

3. A tanítást továbbvők és közlők – az Egyház felszentelt pappjai.

Itt már nem a hivatalos **Tanító Egyház** szerepel, hanem a püspököktől tanuló és a híveket tanító papságról van szó.

a) Ők tehát – az ígét átvevők. Papszentelés: vállukra teszik a szent Evangéliumot.

b) Ígét átadók: papszenteléskor átadják nekik az Evangéliumos Könyvet.

c) És áldozat vagy szentségek kiszolgáltatásában közreműködnek: papszenteléskor hatalmat adnak nekik Krisztus misztikus teste és a lelkek egysége felett.

Bef.: Ez az Úr hajóját szolgáló „léleklegénység”.

8. beszéd: Célbajutnak-e a hajó utasai?

(Erkölcsei beszéd: Az ember célja)

Bev.: Isten terve nem szakítható: darab és rész, hanem biztosan valósul egész. Így az élethajó célbafutása egészen biztos. Csak az a kérdés, mit érdemel saját munkájának felértékelésével az ember? – Eljutunk a végtelen életbe, de milyen lesz felettünk az Isten ítélete?

1. Isten célja – a szabad ember.

„Szabad akarattól hívott minket életre az igazság ígéjével, hogy zsengei legyünk teremtményeinek” (Jak. 1,18). Azt akarja, hogy értelemmel és akarral legyen a Végtelen szolgája.

a) Kitűzi ezt a célját és hozzáfűzi az ember boldogságát. „Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra, s uralkodják a tenger halain, az ég madarain, az állatokon és az egész földön, meg minden csúszó-mászón, mely mozog a földön” (1Móz. 1,26).

b) És segíti céljainak megvalósításában. „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). Szeretetének kiáramlása: kegyelmének bőséges adományozása.

2. Ember kötelessége – a szabadság érvényesítése.

Amit Isten kitűzött, annak szolgálata az ember szabadon teljesítendő feladata. – De hogyan megy ez? Ami a természete, az legyen Isten dicsérete és életének boldogsága. A mű az ember, tárgyilag is dicséri az Istent, a Művészt! De legyen ez alanyi is! De legyen ez tudatos életszolgálat is! A kegyelemnek felhasználásával. Örök célját **csak** kegyelemmel érheti el az ember. „Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt” (1Kor. 15,10). De ezt kapja és bőségesen veszi. Ok? A Szeretet önmagának a kiárasztója!

3. Isten és ember együttes munkája az örök célok elérése.

Ismét odajutunk, hogy az Isten személyisége és az ember személyi volta lesz a kölcsönös munka alapja.

a) Isten akarja, hogy az ember dicsérője és boldogítója legyen. Vagy kiválasztás által (előrerendelés!). „Benne választott ki a világ teremtése előtt, hogy szentek és feddhetetlenek legyünk előtte...” (Ef. 1,4). Vagy reásegít kegyelmével (üdvözítés!) – Így: „Mindaz, aki Krisztusban van, új teremtmény. A régi tovatűnt, lám valami új valósul meg” (2Kor. 5,17).

b) Ember valósítsa, hogy Istent dicsőítse és boldogságát elérje! Vagy: jóakarattal. Ez a bizakodó hiten épülő odahajlás. Vagy: kegyelmek felhasználásával. Ez pedig az isteni természetbe való öltözködés és a belőle sarjastandó életfakadás... „...aki az uralkodók Ura és a királyok Királya, legyőzi őket meghívott, kiválasztott és hűséges szövetségeseivel” (Jel. 17,14).

Bef.: Isten terve – mindig valóság! Azért él mindenkiben ez a lendület! És aki eltér tőle?... „Isten igazságát fölcserélték a hamissággal, s inkább a teremtményeknek hódoltak és szolgáltak, mint a Teremtőnek, aki mindörökké áldott” (Róm. 1,25). – Az vagy hazatér megtérés útján(!) az isteni karámba, vagy hirdeti az Isten döntő szavát: elvettetés szenvedésében.

9. beszéd: Hogyan fogad az örök kikötő?

(Erkölcsei beszéd: Az örök Atya felé)

Bev.: A földi élethajózás is végül kikötőbe, életrévbe siet. Az úton dolgozók itt hagynak mindent, mert „Egyház hajója” a földön dolgozók egybefogója. – Ő itt – a küzdő Egyház tagja, a túlsó parton átadatik – a diadalmas Egyháznak. – Hogyan fogadnak ott bennünket?

1. Az első – az ítélő Úr hangja.

De ennek előzményei vannak.

a) Őrangyalunk kísér. Kezében – az életem könyve.

b) Az élet könyve föltárul. „És könyvedbe be volt írva minden; meg voltak határozva a napok, mikor még egy sem volt meg belőlük” (Zsolt. 138,16).

c) Az Úr szava csendül. Ítélet a múlt felett. „A juhokat jobbjára állítja, a kosokat pedig baljára. Aztán így szól a király a jobbján állókhoz: Jöjjetek Atyám áldottai! Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot” (Mt 25,33-34). „Azután így szól a balján állókhoz: Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült” (Mt 25,41). – Eredmény: „Ezek örök büntetésre jutnak, az igazak pedig örök életre” (Mt 25,46).

2. A második a szerető Atya ölelő karja.

Ítéelő hang és ölelő kar – ez a túlsó part fogadása. Mi ez valóban?

a) A szeretteink öröme. Édesanyánk, Szűz Mária. Hozzánk fűződő üdvözültek. Angyalok és örök-ké boldogok. – Miért hisszük ezt? Mert hiszünk a személyes szeretet erejében és örök érvényében. „Most azért megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet” (1Kor. 13,13).

b) Égi Atyánk lelkének feltárulása. Színről színre látás. „Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre” (1Kor. 13,12). – És feltárul Izaiás víziója: „Szeráfok lebegtek felette; mindegyiküknek hat-hat szárnya volt; kettővel befődték arcukat, kettővel befődték lábukat, és kettővel lebegtek, és kiáltottak és mondták egymásnak: Szent, szent, szent az Úr, a seregek Istene, dicsőségével tele van az egész föld!” (Iz. 6,2).

Bef.: Így leszünk a „diadalmas Egyház” boldogjai.

10. beszéd: Az új partok isteni élete

(Dogmatikus beszéd: Az örök boldogság lényege)

Bev.: A genezáret-tavi vihar után boldog biztonságban éltek a tanítványok, mert érezték: az élet boldogsága a vihart lecsendesítő Mester. – És az élet nagy tengerének végső révébe jutott hajós nép hogyan éli a túlsó parton kezdődő isteni életét?

1. Istennel él – látván Őt színről-színre.

Ez volna tárgyi tartalma.

a) Nehéz elképzelni! Szt. Pál így ír róla: „Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik szeretik őt (1Kor. 2,9). Azért is nehéz a képzet, mert a véges ember nem közelíti meg lényegileg a Végtelent.

b) Isten telítette ezzel a vágyakozó hittel az embert. Isten biztosítja nekünk ezt a szent, isteni, végnélküli életet. Ezt adja: „Atyám akarata az, hogy mindaz, aki látja a Fiút és hisz benne, örökké éljen. Én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,40).

2. Örök boldogságban él – közelebb, közelebb a végtelen Jóságához.

Ez volna az alanyi értéke. – Miben áll ez? Valójában titok, de az értelem közelíti, és a kinyilatkoztatás némileg fénybe vonja.

a) Az értelem szerint így közelíthető: az ember égi küldött és Isten képét viselő, kialakítás a feladata. „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48).

b) A kinyilatkoztatás is világosítja: „Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre” (1Kor. 13,12).

Bef.: A lényeg az élet, de az az élet, amely Istenben és Istennel pereg.

* *

Beszédláncok

Csak néhány **vázlat** adunk itt indító gondolatként...

I. beszédlánc címe: Mindig velünk van-e Krisztus?

1. beszéd: Ószövetségben – várakozó hitben
 1. Isten ígérte.
 2. Próféták szava erősítette.
2. beszéd: Betlehemben – Gyermekek születése
 1. Gyermekek a Betlehem szülőltje.
 2. De Istenember a Gyermekek személye.
3. beszéd: Az Újszövetségben – Istenségével és emberségével
 1. Köztünk járt mint ember.
 2. Hozzánk szállt mint Isten.

*

II. beszédlánc címe: Az éber tanítványok

1. beszéd: Terveket szövők
 1. Földieket.
 2. Égieket.
2. beszéd: A veszélyeket érzők
 1. A tenger háborgásai.
 2. A lélek viharai.
3. beszéd: A Mesterhez fordulók
 1. A Genezáret taván.
 2. Az élet tengerén.

*

III. beszédlánc címe: A szellemi élet viharverésében

1. beszéd: Merre menjünk?
 1. Keresem az élet fényét.
 2. Találom az Isten fényvetését.
2. beszéd: Csak a föld felé?
 1. Sík vonalú az utam?
 2. Vagy emelkedő az utam?
3. beszéd: Melyik a hazám?
 1. Átfutóan a föld.
 2. Véglegesen az ég.

*

IV. beszédlánc címe: Csendes vizeken

1. beszéd: Élethajósok útja – Krisztussal
 1. Mellém áll – a keresztségben.
 2. Velem él – egész életemben.

2. beszéd: Csendes vizeken – Krisztussal

1. Élettörvények – Isten útjai.
2. Boldog hajózás – Isten terve.

3. beszéd: Viharokban Krisztussal

1. Viharok Ura a Mester.
2. Viharok megküzdője az Istenember.

* * *

B/ rész – c/ csoport: a Szentlecke szövegéhez írt beszédek

A napi Szentlecke így hangzik: „Ne tartozzatok senkinek semmivel, csak kölcsönös szeretettel, mert aki felebarátját szereti, teljesíti a törvényt. Ezeket a parancsolatokat: „Ne paráználkodjál, ne ölj, ne lopj, (hamisan ne tanúskodjál), másét ne kívánd”, s a többit mind ez az egy foglalja össze: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat.” A szeretet nem tesz rosszat a felebarátnak. A törvény tökéletes teljesítése tehát a szeretet” (Róm. 13,8-10).

A szent szöveg a felebaráti szeretet döntően fontos szerepéről szól. Így tehát ez a terület kínálkozik a beszédek tételéül. A benne foglaltakat gondolatcsoportokban lehetne osztályozni. – Az első csoport gondolata ez: adósok vagyunk! Istennek, vagy embernek. Ez a szélesebben fogott tétel azután így részletezhető: az ember tehát a föld gazdaga, mert Valakitől, vagy valakiktől vett és kapott... Ezután gondolatcsoport az „adós és a hitelező” kapcsolatát és egymás iránti kötelezettségét taglalja. Itt az Isten a legnagyobb hitelező, és az embertestvérek – a közvetlenül adakozók... Lehetne szólni a felebaráti szeretetről általában (több helyen is találunk ilyen tételeket). Itt természetesen néhány egészen idevágó gondolatot közlünk: mégpedig az egymás iránti tartozás törlesztésének gondolatát fogjuk fejtegetni... Majd tételünk lehet az apostol említette tiltó törvények sora. De hozzáfűzhető az „egyéb törvény” keretében minden törvény. Fontos lenne, hogy ezek a törvények kerüljenek megtárgyalásra, hogy ne maradjon a szónok a negatív törvények harsonázásánál, hanem térjen ki a pozitív tartalom hangoztatására is... Esetleg lehetne szólni a törvényekről általában is... Végül sorozat lehetne a Szentlecke záró mondatának fejtegetése: „A törvény tökéletes teljesítése tehát szeretet”. Bár ez igen közel esik egyik előző csoport gondolataihoz, mégis külön sorokba fogható, mert emberi tettek nagy értékét akarja hangsúlyozni az apostol. – Fel kell azonban hívni a figyelmet arra, hogy túlzásba ne essünk, mert a kegyelem egyetemes erejének hangoztatása sohasem csendesülhet el. „Félreismerik ugyanis az Istentől eredő megigazulást, és a magukéval próbálják helyettesíteni. Nem vetik alá magukat az Istentől eredő megigazulásnak” (Róm. 10,3). – Lássuk a tételeket egyenként.

Első gondolatcsoport címe: Adósok vagyunk!

Istennek vagy embereknek?! Erről a kérdésről egy csoportbeszéd-vázlatot lehet készíteni.

1. beszéd: Isten gazdagjai

(Erkölcsei beszéd: Az ember értéklése)

Bev.: Amikor a Szentleckében Isten adta életértékek felsorolását olvassuk, akkor méltán kérdezőnők: van-e olyan szebb és istenibb valami a földön, mint az ember?... Persze nem a földi és anyagi értékekre gondolunk... Shakespeare gyönyörűen mondja: „az ember az angyalok feletti” (III. Richard). – És Krisztus szerint: „Ti az Isten fiai vagytok”! – Lám! Ilyen elgondolásban gondoljon önmagára az ember és így próbálja diadalra fejleszteni egész életét. – De hogyan valósítandó ez az isteni élet?

1. A természeti kincsek harmóniájának megteremtésével.

A nagy világ csodakertjének különleges virága az ember. Isten kertjéből jött, mint a tudattalan mag. A földbe ültetett és egekbe virágzik.

a) Talaja – a föld. Ez a teste, ez az éltető ereje, ez a küzdőterülete, ez a kibontakozás „otthona”.

b) Mérete – testi vonalon – parány. Fizikai mércéi kicsinyek. Azért mondja a csillagász: milyen kicsi az ember és milyen nagyok a csillagok!

c) Lélekviszonylatban – mindent magába zár. Azért felelhetnők a nagy tudósoknak: de milyen végte-

lenül nagy az ember, hisz benne elfér a mindenség! Sőt fejlődési ütemében és kialakulásában olyan, hogy a láthatatlan és végnélküli életre feszítjük önmagunkat. Jól jegyezd meg az apostol parancsát: „Csak ne a láthatóra, hanem a láthatatlanra szegezzük tekintetünket. A látható ugyanis ideigtartó, a láthatatlan viszont örök” (2Kor. 4,18).

2. Azért van az végül is: igazi gazdagokká leszünk a természetfeletti szépségek birtoklásának diadalával.

De ez a bontakozás az emberi szemekkel nehezen látható átalakulás. – Inkább az életünk cselekedetein keresztül kicsillanó és ilyen formán felmérhető életváltozás. A lélekgazdagodás mérhetetlenül nagyobb, mint a testi harmónia keresés és találás, mert valójában ez az Istenhez hasonulás.

a) Alapjában úgy észleljük, hogy vágyva vágyjuk a végtelen Istent. „Mi nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istentől eredő Lelket, hogy megismerjük, amit Isten nekünk ajándékozott” (1Kor. 2,12). – Ezt a belső megmozdulást nem észleli az érzéki ember. Azért mondja az apostol: „Az érzéki ember nem fogja föl, ami Isten lelkéből ered. Oktalanságnak tűnik föl neki, s nem képes megérteni, hogy lelkileg kell azt megítélni” (1Kor. 2,14). De a lelki ember boldog, ha ezt magában vagy másban észleli.

b) Ennek a vágyakozásnak azután az a lényege, hogy így földi fiaii legyünk az égi Atyának. Mégpedig olyan formán, hogy **Hozzá** jussunk abba a világba, amelyről ezt írja az apostol: „Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik szeretik őt” (1Kor. 2,9).

Bef.: Végül is – kérdezhetném befejezésül – mi ez mind? Feleletem ez: a teremtés kegyének és isteni kegyelmének együttese. Mind a kettő az Istentől van. Ha azután a kegyelem megengesztelődés eszköze leszen, akkor ez az ajándék kegyelmek kegyelme. Így lesz az ember végnélküli lény és a világmindenség leggazdagabbja!

2. beszéd: Isten adósai

(Erkölcsei beszéd: Az ember mint adós)

Bev.: Ki tehát a legnagyobb adósa az Istennek? Az aki a legtöbbet kapott. – Ez pedig az ember! – Hogyan értelmezendő?

1. Minden egyes közöttünk az Isten adósa.

Mit jelent ez?

a) Tőle vettük – a létet. „Minden ő általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami lett” (Jn 1,3).

b) Tőle kapjuk – a talentumokat. „Egyiknek öt talentumot adott, a másiknak kettőt, a harmadiknak csak egyet, kinek-kinek rátermettsége szerint” (Mt 25,15). „A Lélek ajándékait pedig kiki azért kapja, hogy használjon vele. Egyik ugyanis a Lélektől a bölcsesség adományát kapja, a másik a tudás adományát ugyanattól a Lélektől, a harmadik meg a hitet kapja ugyanabban a Lélekben, vagy a gyógyítás adományát ugyanabban a Lélekben; ez csodatevő hatalmat, amaz meg a prófétálást, egyik a szellemek elbírálását, másik többféle nyelvet, a harmadik viszont a nyelvek megfejtését. Mindezt azonban egy és ugyanaz a Lélek műveli, tetszése szerint osztva kinek-kinek” (1Kor. 12,7-11). – Vajon miért? Egyszerű a felelet: szorgos kamatoztatásért!

2. Én is különleges kincseim nyomán – adósa vagyok.

A nagy embertömeg –Isten adósa. És mennyire vagyok én?

a) Milyen külön talentumot kaptam? Vagyoni helyzetem? Neveltetésem? Tehetségeim?

b) Milyen segítséget vettem? Elvileg ki a segítségem? „Uram, én erősségem, menedékem és megszabadítóm; én Istenem, segítségem, kibem reménykedem. Oltalmazóm, megmentő szarvam, ki fölemelsz engem” (Zsolt. 17,3). „Hadd legyen kedves előtted szájam beszéde, és szívem elmélkedése mindenkor. Uram, én segítőm, én üdvözítőm!” (Zsolt. 18,15). – És én külön mit kaptam?!...

Bef.: Isten adósai, hűséges sáfárai legyetek!

3. beszéd: Adós – hitelező

(Erkölcsei beszéd: Kötelességeink!)

Bev.: Földi viszonylatban is adósok és hitelezők vagyunk! Azoknak, akikkel társas együttesben élünk! – Ezek pedig embertestvéreink, akik betöltik a föld színét. – Mi ennek a kapcsolatnak a belső értéke?

1. Emberektől kapunk.

Testvérek vagyunk, tehát egybefonódunk. „Ezt a parancsot kaptuk tehát tőle: Aki szereti Istent, szeresse testvérét is” (1Ján. 4,21).

a) Szélesen fogva – mindenkitől kapunk. Nem élünk elszigetelten, még a távolabb élő testvértől sem. Mindenki dolgozik és munkája érték számomra. Fizikai, szellemi munka egyaránt! Olyan az ember, mint a hangya. „Eredj a hangyához, te lusta! Nézd az útjait és okulj! Sem főnöke, sem tisztartója, sem ura nincsen, mégis megszerzi táplálékát nyáron, egybegyűjti élelmét aratáskor” (Péld. 6,6-8). – Ez a munka nem is segítség, – mert közösség az élet.

b) Szorosabban a környezetünk ad nekünk. Szülők... „Tartsd meg, fiam, atyád parancsait, és el ne hagyd anyád tanítását! Kösd őket szívedre mindenkor, fűzd őket nyakad köré! Hadd járjanak veled jöttödben-mentedben, örködjenek fölötted, mikor alszol, és velük csevegj, mikor felébredsz!” (Péld. 6,20-22). Rokonok... Munkatársak... Nyílt tarisznyából adnak, és táruzó lélekkel fogadunk.

2. Embereknek adunk.

a) Vételeink – kötelezettségek... Kapunk – tehát adók vagyunk... Mit adjunk? Mindenünkből – amivel rendelkezünk. „Megnyitja tenyerét a szegénynek, és kinyitja kezét a szűkölködő felé” (Péld. 31,20). Ez hálás visszatérítés jele.

b) Mindig szeretettel és lélekkelkésztséggel kínáljunk. Ez a belső egybeforradás jele. De mindezt azért, mert Istenatyánk így akarja. „Igaz ajkak kedvesek a királynál. Szereti azokat, kik helyesen beszélnek” (Péld. 16,13). „Az igazak pályája távol marad a gonosztól; ki kitart az útján, megmenti lelkét” (Péld. 16,17).

Bef.: Áldozatos jószágugárással adósságot törlesztünk. Ez a törvény betöltése!

*

Ez a beszéd a következő két főpont köré is kidolgozható:

1. Az Úrnak adósai vagyunk.

2. Az Úr a mi hitelezőnk.

*

– Kis csoportban szólni lehet ezután:

Isten terveiről!

1. beszéd: Isteni tervek – emberi tettek

(Erkölcsei beszéd: Isten szolgálata)

Bev.: Miért indul a földön az emberi élet? „A menny az Úr mennyországa, de a földet az emberek fiainak adta” (Zsolt. 113,16). – Nem volna-e jobb a semmi? (Heidegger)... Nem! Nem! A mindenség Isten tökéletességének kiöntése, és így a szent és fenséges mindenségnek rezdülése. – És az ember feladata?

1. Isteni tervek az élet kereteit adják.

Bennünk is megvillan az isteni terv. „Semmi sem esik meg a földön ok nélkül, s a nyomorúság nem a földből fakad” (Jób 5,6).

a) Földi úton járunk. Reáterel – a munkára. Reáterel – a tökéletesedő előretörésre.

b) Égi célba törünk... Kevésnek tudjuk a földet – és igényeljük az eget. – Mi ez? Isten terveinek a megismerése.

2. Emberi tettek – az élet tartalmát biztosítják.

De valóság lesz-e emberi életünkben az Isten terve? –Ebben már szerepe van az embernek is.

a) Földi uralom. Adomány-e, vagy szerzemény? Munka és önfegyelem az élet földi tartalma.

b) Égi boldogság: adomány-e, vagy szerzemény? Szt. Jakab tanít erre: „Látjátok tehát, hogy tettek által igazul meg az ember, s nem csupán a hit által... Amint a test lélek nélkül holt, úgy a hit is holt tettek nélkül” (Jak. 2,24 és 26). A kegyelem ennek alapja: „Isten fiai vagytok ugyanis mindnyájan a Krisztus Jézusba vetett hit által” (Gal. 3,26). – De mi tesz istenivé? „Krisztus Jézusban ugyanis sem az nem számít, hogy körülmetélt valaki, sem az, hogy körülmetéletlen, hanem csak a hit, amely a szeretet által tevékeny” (Gal. 5,6).

Bef.: Így szép és értékes az élet. Földön békésen pergő, égben boldogságban – teljesedő!

2. beszéd: Magára hagyatott-e az ember?

(Erkölcsei beszéd: Isten mindig velem)

Bev.: „Hágár számkivetett ivadékai” vagyunk? Nem! Mert biztat az Írás mondván: „Tekintsetek Atyátokra, Ábrahámra, és Sárára, ki a világra hozott titeket; mert egyedül őt hívtam meg, őt áldottam és sokasítottam meg” (Iz. 51,2). – Múlt és jelen mindig azt igazolja: velünk az Isten. – Hogyan?

1. Teremtésben – paradicsom lakói voltunk.

a) Mózes szövege így szól: „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a yönyörűség paradicsomát: ebbe helyezé az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8).

b) Isten ígérete ezt jelzi: „Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, ivadékod és ivadéka közé: Az széttiporja fejedet, te pedig sarka után leselkedel” (1Móz. 3,15).

c) Ember történelme ezt a paradicsom kereső ősi vágyát releválja.

2. Megváltásban örök haza várományosai lettünk.

a) Isten szeretete nem hagyta el az embert. De nem is lehetséges! „Haragom pillanatában kissé elrejtettem előled arcomat, de örök irgalommal megkönyörülök rajtad, – úgymond a te megváltód, az Úr” (Iz. 54,8).

b) A teremtmény teljesen függ a Teremtőtől. Ezért mondja Szt. János: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16).

Bef.: Ezen az úton segítő Atya az Isten! Érdemes élni – az atyai szeretetben!

3. beszéd: A tevékeny ember és a jutalmazó Isten

(Erkölcsei beszéd: Tettek és jutalmak)

Bev.: Indulunk, hogy alakuljunk, alakulunk, hogy saját magunk tevékenykedjünk. Természetesen: Isten kegyelmével! Nélküle ugyanis semmik sem vagyunk. „Hiszen nélkülem semmit sem tehettek” (Jn 15,5). – Hogyan valósul ez a munka?

1. Az ember a dolgozó.

Az ember „örök dolgozó”. – Nem elpihenés, hanem munkás erőfeszítés az élet. – Így szerezzük a mindennapot és így gazdagítjuk – a szellemi tőkét. „Az ember úgy születik nyomorúságra, mint a madár repülésre” (Jób 5,7).

2. Az Isten a segítve jutalmazó.

De el ne bizakodjék az ember!

a) Isten a kegyelemmel segítő és a jutalommal biztató. „...béke, béke néked és béke segítődnek, mert megsegít téged a te Istened” (1Krán. 12,18). „De a kegyelemmel nem úgy áll a dolog, mint a bűnbeeséssel. Ha ugyanis egynek bűnbeesése miatt oly sokan meghaltak, Isten kegyelme s az egy embernek, Jézus Krisztusnak kegyelmi ajándéka még bővebben kiárad sokakra” (Róm. 5,15).

b) És az Isten az élettartalommal a legtökéletesebb gazdagító. „Ezért mondja az Írás: „Fölment a magasba, magával vitte a foglyokat, s osztott az embereknek ajándékokat” (Ef. 4,8). Magát adja neked! „Én vagyok a mennyből alászállott (élő) kenyér.” (Jn 6,41).

Bef.: Együttes az élet! – Istenben folyik minden.

* *

Második gondolatcsoport:

A tulajdonos kérdésére.

1. beszéd: Ki az ember igazi tulajdonosa?

(Dogmatikus beszéd: Ké az ember?)

Bev.: A föld és terméke az emberé. Mert munkája szerezte és hasznosítja. – És maga az ember?

1. Akitől jött...

a) Istené az ember. Ez a teremtés jogcíme. „Ferde a ti gondolkodástok! Mintha az agyag a fazekas ellen fordulna, és azt mondaná készítójének: Nem készítetted engem, s az alkotmány azt mondaná al-

kotójának: nincs eszed!” (Iz. 29,16). Sőt ezt erősíti Jeremiás (Jer. 19,1-9).

b) Istené a megszentelt ember. Krisztus – az érte Magát feláldozó. „...mennyeivel inkább tisztítja meg lelkiismeretünket a holt cselekedetektől Krisztus vére, – aki az örök Lélek által önmagát ajánlotta föl szeplőtelen áldozatul Istennek – hogy az élő Istennek szolgáljunk!” (Zsid. 9,14). – Krisztus a neki kegyelmet adó. „Az istenfélő életre szolgáló összes javakat isteni hatalma az ő megismerése által juttatta nekünk, aki dicsőségével és erejével meghívott minket” (2Pét. 1,3). Krisztus őt az Atyához fűző. „Bármit kértek majd nevemben az Atyától, megteszem nektek” (Jn 14,13).

2. Akihez megyünk.

Merre is húz az ember élete? – Természetünk kettős volta magyarázza a gravitáció kettős vonalát.

a) Gravitációnk a földének hirdet. Legalábbis annyiban, hogy belőle veszünk. Testünk anyaga s tápláléka a föld. Pihenő nyoszolyánk is a föld. Munkánk területe is a föld. Sírunk is a föld.

b) Szárnyaló lendületünk – az Istenének hirdet. De a földi gravitáció valósága mellett magasabb rendű vonzás tárgya az ember. Vonzza őt – az ég! Ahonnan a lelke, – odavágyik áhítozása. Istentől – Istenhez. A képmás – az Őseredethez! A személy – a Személyhez! „Az Úr tanítása alapján ugyanis ezt mondjuk nektek: Mi élők, akik az Úr eljövételéig megmaradunk, nem előzzük meg az elhunytakat” (1Tessz. 4,15).

Bef.: Minden ember az égből és így az égé!

2. beszéd: A hivalkodók „hazudozásai”

(Erkölcsei beszéd: Az önteltség bűne)

Bev.: A büszkélkedés mélyen vágódott életünkbe. Pedig figyelj: „quid habes quod non accepisti?”

1. Magadé-e eredetben sok értéked?

Nézzünk csak körül saját életünk portáján. Mi a magunké és mit kaptunk?

a) Eredetben por és hamu vagy. „...porból vagy és vissza kell térd a porba” (1Móz. 3,19). Isten teremt a földből, Isten leheli belénk a lelket, és így teljesen függvények vagyunk! – De talán a munkánkban? Itt is Isten az erő.

b) Segítő kegyelemben. „Mid van, amit nem kaptál? Ha pedig kaptad, mit dicsekszel, mintha nem kaptad volna?” (1Kor. 4,7). – „Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok” (1Kor. 15,10). Tehát még lelki munkámban sem sajátom, hanem Isten kegyelmével alakuló az életforma. – Vagyunk – Isten teremtménye, és leszünk – Isten fia. Hogyan? Isten erejéből. Mit hazudozol tehát, hogy tőled minden!?

2. Kié leszesz végkifejlődésben?

Magadé kifejlődésben lelki életed?

a) Lehet itt arra gondolni, magadé-e a fejlődés és a bontakozás ténye? Csak annyiban, hogy együtt dolgoztál az Istennel, de gyökérzetben – minden az Isten.

b) De lehet arra is gondolni: magadé-e az üdvözülés ténye és boldogsága? Figyelj az apostolra: „Félreismerik ugyanis az Istentől eredő megigazolást, és a magukéval próbálják helyettesíteni. Nem vetik alá magukat az Istentől eredő megigazolásnak” (Róm. 10,3). Mi tehát az igazság? Magad élvezed, de Istentől vetted! „De ha ez kegyelem alapján történt, akkor nem tettek fejében, különben a kegyelem már nem volna kegyelem” (Róm. 11,6). Te csak segítő voltál! Készséges hárfahúr a pengető Isten ujjai között!

Bef.: Ne hivalkodjál! A gőgöst megalázza az Isten! „Minden gőgös ember utálat az Úr előtt; kezet adok reá, nem marad büntetlen!” (Péld. 16,6). Az alázatost megemeli az Úr! „Felséges az Úr és rátekint az alázatosakra” (Zsolt. 137,6).

3. beszéd: Isten és ember egybecsendülése

(Erkölcsei beszéd: Hogy születik az isteni élet?)

Bev.: Ha kettős tevékenység szülöttje az élet, akkor kérdéssé tehető: hogyan csendül egységes életdalba az összetevők dinamikus munkája?

1. Élethimnusz: az Isten teremtő és megszentelő dala.

Az élet fejlődő üteme szinte ritmikus dalba fogható. Dávid király zoltárai ezt veszik húrra!

a) Cseng benne – a Teremtő isteni jóság, és szeretetének terve – a teremtő tervnek gyökérzete. Megnyilatkozik az Ég terve, hogy fenséggel lássa és hódolattal övezze a világot.

b) Harsonázik bennük a teremtés ténye. És a teremtés ténye: harsona zúgás a fenségesen csengő

tervek világában. „Minden ő általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami lett” (Jn 1,3).

c) Hárfapengetéssel játszik benne – a megszentelés lélekműve. Isten teremt: ez az emberi élet alapja. Isten megszentel: ez az isteni természetben való részesedés gyökérszeme.

2. Vele csendül az emberiség kara.

Az emberek élete végül is Isten szava szerint irányul.

a) Vannak érzékeny lelkek. Ezek –az angyalinak hívott lelkek.

b) Vannak érzékennyé alakult lelkek. Ezek a megtértek. Addig is – akarva, nem akarva – dicsérték az Urat – élettényükkel. Most már lelki odahajlásukkal.

c) Vannak áthangolandó lelkek. Ezek a megtérítendőök. Ők is Istent dicsérik! – Létük valóságával. De nem dalolók készséges örömmel és odahajlással.

De mit mutat ez az egységes és szent együttes? Daloló csapatot, amely Isten dicséretét zengi. „Dicsérjétek az Urat a földről, sárkányok és mélységes vizek mind!... Föld királyai és mind a népek, fejedelmek és mind, bírái a földnek, ifjak és szüzek, vének és gyermekek: dicsérjék a Úr nevét” (Zsolt. 148,7 és 11-12).

Bef.: Dal, szépség és harmónia az élet! Ember! Óvakodj a kakofóniától! Legyen diadalmas –a szeretet himnusz (Szt. Ferenc éneke)!

*

a) Ez a beszéd felépíthető Jerom Jerom angol író regényére: „Minden út a Kálváriára vezet”.

b) Az egyik író az azon panaszkodik: „miért nem beszél az Isten?” Sőt így folytatja: „zúgó trombita hangként kellene harsogni szavának, és meg kellene remegnie a földnek, ha zeng az Isten hangja”. – A barátnője, aki szintén író, így felel: „milyen különös, én mindig hallom az Isten szavát... Nekem dalol az Isten a természet bűgő orgonája kíséretében... én hallom Őt a madarak dalában... én hallom Őt a patakok csobogásában, a tavasz pattanásában, de leginkább lelkem titkos szentélyében!” – De lehetséges-e ez? Igen! Igen! Csak dalolj Vele – a lélekben csendülő parancsok követésében! Így ráismeresz a vezető szólamban Isten dalára!

*

4. beszéd: Mit nyerünk?

(Erkölcsei beszéd: A hálás lélek értékgyarapodása)

Bev.: Vajon egyszerű szolgálat és viszonzatszolgálat léssen-e a mi hálás lelkünk tevékenysége? Vajon kifosztja magát az ember a hálás visszatérítés útján, vagy egyszerű szolgálai munkássá válik mások élete vonalán? Az a lényeges kérdés: van-e visszaható értéke a hálás szolgálatnak?

1. Felénk áramló szeretet-hullámba sodor bennünket...

a) Adunk! Ez legyen a hangunk! A pesszimista mindjárt jajgat, hogy nincs ellenszolgálat. – Menynyi a hálátlan ember! Optimista leszek, mert fénytvető szemmel a felé forduló szempárban a szeretet lobbanását látja. Ha értelmet bírunk, akkor így látunk! Ezért mondjuk: „Bizonyosságaid igazak örökre, adj értelmet nekem, hogy életem legyen” (Zsolt. 118,144).

b) Kapunk. Mert megváltoztatja a jószág az emberi szíveket! Szeretben... Szükségben is... Visszatér a jószág!

2. És a szeretet ajándékaival halmozza lelkünket.

A felületes ember csak olyan kapást méltányol, amely fogható és így értékelhető. A visszatérést két területen lehet látni.

a) Nemcsak ajándékok térnek vissza. Ezek fizikai értékek; ezek a földi ember jószágának földi viszonzásai. De még itt is a gyökér a szeretet. A lelki ember már erre figyeljen!

b) Hanem szeretet segítségével térnek a lelkünkbe. Ezek már lelki vonalon értelmezendők. „Az embereket add ide nekem, a többit tartsd meg magadnak” (1Móz. 14,21). Mások jó véleménye... Mások megbecsülése. „Siker és tisztelet jut annak, ki adakozó, és megnyeri azok lelkét, kik adományát vesznek” (Péld. 22,9). – Ezek lelki kincsek, amelyek visszaáramló értékállományok. A jótett – a szeretet áramlásába kapcsol. Belőlünk – onnét ered, másokból – ugyancsak onnét örvénylik.

Bef.: De kérdezzük befejezésül: hátha gonosz emberek vesznek körül? Ezekből nehezen várhatók jót? ...Lehetséges! De ezek lelke is a jó halmozásával megtörhető és megindítható! Végül is: Isten lát

és megfizet!

* *

Harmadik gondolatcsoport:

Kinek vagyunk közvetlen adósai?

1. beszéd: Kiknek vagyunk földi adósai?

(Erkölcsei beszéd: Közvetlen hitelezőink)

Bev.: Azt mindnyájan tudjuk, hogy Istenéi vagyunk és teljes lelkünkkel Felé kell fordulnunk. De egészen részletesen kik a mi közvetlen adományozóink? Részleteiben is tudnunk kell, hogy tőlük várunk és irántuk hálásak legyünk. – Kik ezek tehát?

1. Szülők.

Eredetünk az ő szent életük sarjadása. Belőlük az életünk és tőlük életünk teljes szolgálata.

a) Csecsemő kor gondozása.

b) Serdülő kor taníttatása.

c) Ifjú kor erőre és munkára hangolása. És mi a kötelességünk? Örök hála és visszaszolgáltatási készség. „Ki féli az Urat, tiszteli szülőit; úgy szolgál nemzőinek, mint urainak” (Sir. 3,8). „Gyermekek! Fogadjatok szót szüleiteknek az Úrban, mert így van rendjén” (Ef. 6,1).

2. Nevelők.

Otthon után az iskola következik.

a) Szervezett és rendszeres nevelés helye. Múzsák otthona. De a nevelő személye is igen jelentékeny! Ő az erőt sugárzó. „Miért nem hallgattam tanítóim szavára, és miért nem hajtottam fülemet azokra, kik oktattak?” (Péld. 5,13).

b) A reánk ható „életiskola”. És a mi kötelességünk? Áldozatos és hálás odahajlás.

3. Barátok.

Nem közömbös pont az életfejlődésben.

a) A jó barát – Isten ajándéka. „Az igazi barátnak nincsen mása, hűsége értékét nem lehet mérni arannyal, ezüsttel! A hűséges barát élet és halhatatlanság írja; azok találják meg, kik félik az Urat” (Sir. 6,15-16). „Boldog, ki igaz barátot talál; ki hallgató fülnek hirdeti az igazságot” (Sir. 25,12).

b) A jó barát – élet fejlesztője. „A barát állandóan tanúsít szeretetet, és szükség idején testvérnek bizonyul!” (Péld. 17,17). – És mi a mi kötelességünk? A hálás szeretet. „Ne állj bosszút s ne emlékezzél meg polgártársaid igazságtalanságáról: szeresd felebarátodat, mint tenmagadat: – én vagyok az Úr!” (3Móz. 19,18).

Bef.: Nagy az emberiség körzete, és így távolságuk arányában kisebb a reánk hatása. De a közelség négyzetének emelkedésével a közvetlen környezet hatóereje.

2. beszéd: Mivel fizetünk szüleinknek?

(Erkölcsei beszéd: A hála alakjai)

Bev.: A vett jókért való fizetésnek elemi alakja: a hála. Köszönet és a „hála” azonban könnyen szó marad, mely elröppen, és így kérdéssé tehető: mi módon lett tetté életünk hálaérzete?

1. A szülők iránti hála – készséges felfigyelés.

a) A szülők adnak – életet és lelkiélet irányítást.

b) A gyermekek adjanak: függés érzést és hódolatot. „Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszúéletű légy azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened majd ad néked” (2Móz. 20,12).

2. A szülők iránti hála – odaadó követés.

a) Hallgassanak a jó szülőkre. „Gyermekek! Fogadjatok szót szüleiteknek az Úrban, mert így van rendjén. Ez az első, ígérettel kapcsolatos parancs: „Tiszteld atyádat és anyádat, hogy boldog és hosszú életű légy a földön.” Atyák! Ne keserítsétek gyermekeiteket, hanem neveljétek őket az Úr fegyelmében és intelmeivel” (Ef. 6,1-4).

b) Alakuljanak lelki mintájukra. „Figyelmezz, fiam, atyád intelmeire, s el ne hagyj anyád tanítását” (Péld. 1,8).

3. Végül az elaggott szülők szerető gondozása.

„Az öregek koronája az unokák, s a fiúk dicsősége az őseik” (Péld. 17,6). „Ti pedig fiatalabbak, fogadjatok szót az előljáróknak” (1Pét. 5,5). „Ha pedig valamely özvegynek gyermekei vagy unokái vannak, ezek tanulják meg, hogy elsősorban saját családjukkal szemben legyenek kegyelettel és rójják le hálájukat szüleik iránt, mert ez kedves az Isten előtt” (1Tim. 5,4). Az öregek megbecsülése az ifjúság bölcsességének isteni jele.

Bef.: Ez a sírig kísérő hála!

* *

Negyedik gondolatcsoport:

Az Isten igéjének és az ember életének kérdése

1. beszéd: Az emberhez szóló ige

(Erkölcsi beszéd: Hogyan szól az Isten?)

Bev.: Az Isten szavát az élet bűgő orgonája és Isten választottjainak élő beszéde hangoztatja. Az anyagi és a tudat nélküli világ – szellemi lélek hiányában – csak a maga mivoltában hódol az Istennek, de a szellemtestvér, az ember hallhatja, felfoghatja és visszacsengheti a beszédes isteni akaratot.

1. Isten szava – a természetben csendül.

Szinte kicsordul belőlem a szó mondván: ez az Isten első, hozzánk forduló beszéde. Miről szól?

a) Egybecsendülő rendről. „Az Úr igéje alkotta az egeket, szájának lehellelte minden seregüket” (Zsolt. 32,6). Hallhatja-e ezt az ember? Követheti-e ezt az ember?...

b) Majd készséges szolgálatról. „Ki mehet fel az Úr hegyére? Ki állhat meg az ő szent helyén? Az, akinek keze ártatlan, kinek szíve tiszta, ki magát hiúságra nem adja, s nem tesz hamis esküt társának” (Zsolt. 23,3-4). Követheti-e ezt az ember?...

c) Minden szépség kivetítéséről. Észlelheti-e ezt az ember? Követheti-e ezt az ember? És emberre nézve hogyan fogalmazható?... „Figyelmezz, fiam, és fogadd be igéimet, akkor megsokasodnak életed esztendei! Eligazítottalak a bölcsesség útján, és vezetlek az igazság ösvényein” (Péld. 4,10-11).

2. Isten szava: kinyilatkoztatásban hangzik.

Személy az Isten – és személyekhez szól az Isten.

a) Kőtábla – a törvény. „Lábamnak szövétnek a te igéd, s ösvényeimnek fényesség” (Zsolt. 118,105).

b) Próféta hang – az igéje. „...többféleképpen és különböző módon szólt hajdan Isten a próféták útján az atyákhöz” (Zsid. 1,1).

c) Isten Egyszülöttje – az örök Igéje. Ő tanít. „Előző könyvemben, kedves Teofil, elbeszéltem, mi mindent tett és tanított Jézus egészen mennybevétele napjáig” (Ap.Csel. 1,1). „Kelts életre, amint megígérted” (Zsolt. 118,107). „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen, annak, aki hisz őbenne” (Jn 1,12).

Bef.: Emberhez szól az isteni szó és az Ige, hogy isteni legyen a föld embere!

2. beszéd: A felfigyelő és a dolgozó ember

(Erkölcsi beszéd: A földi rezonátor az ember)

Bev.: A hanghullámok rezgést továbbító törvénye, hogy rezgésbe hozzák a tárgyakat és rezonanciával hasonló hangok csendítésére kényszerítik a jól hangolt húrokat. – Vajon Isten szavának zúgó ereje, vagy melódikus lágysága érintetlenül hagyja-e a saját képére teremtett emberlélek húrozatát?...

1. Az ember felhangolódva figyel.

Az élet zajában is vannak lélekcsendek. Ezek valóságok és teremthetők. Mit tesz ebben a csendben az ember?

a) Várva vár, mert természete égi kapcsolatot keres. „Lelkem epedve óhajtja ítéleteidet minden időben” (Zsolt. 118,20). Feszül a lélek, hogy hallgasson a lélek. „Ma, ha szavát meghalljátok, meg ne keményítsétek szíveteket” (Zsolt. 94,8).

b) Figyelve figyel, hogy az éterben szálló hangot felfoghassa. Rádió! Lélekrádió!

2. És készséges lélekkel rezonanciára csendül.

Az emberről igen gyakran írják a költők: élő hárfa, amelyen titkos kézzel muzsikál az égi Atya.

a) Ember átveszi az Isten dalát. „Örvény örvényt hív elő, míg harsognak zuhatagjaid: mind áthaladnak rajtam árjaid és hullámaid” (Zsolt. 41,8). Törvények... „Ki az, aki féli az Urat? Annak megmutatja, mily utat válasszon” (Zsolt. 24,12). – Kegyelemeket... „Szolgáljatok egymásnak azzal a kegyelmi ajándékkal, amit kiki nyert, mint Isten sokféle kegyelmének hú közvetítői” (1Pét. 4,10).

b) És azután ezt dalolva adja vissza Isten akkordjait. Az égi hang – a lélekhárfa alaphangja. Az égi melódia – a lélekhárfa zengő akkordja. Az égi és földi akkordok egybecsengése – Isten örök dicsérete.

Bef.: Hanghullámok törvénye az Isten és ember érintkezésének is örök valósága.

3. beszéd: Az Ige az „egyetlen Ige”

(Dogmatikus beszéd: Kicsoda az Ige?)

Bev.: Isten ígéje elgondolható titkos, vagy nyíltan zengő szóban, de gyökérzetben az Ige az Isten belső tevékenységének Személye.

1. Tehát személyes tevékenység az Ige.

És a világ felé?

a) A világmindenségé. „A világban volt, a világ ő általa lett, mégsem ismerte föl őt a világ” (Jn 1,10).

b) A világ emberéé. „Tulajdonába jött, de övéi nem fogadták be. Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen, annak, aki hisz őbenne” (Jn 1,11-12). Ez pedig azért döntő, mert az ember személyes lény lévén, a személyes kiteljesülés igényese. És van-e ennél nagyobb, mint az Isten fia?...

2. Maga az Isten – az Ige.

a) Ezért minden csengése életet adó. „Minden ő általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami lett” (Jn 1,3).

b) Ezért minden csengése életdalt szülő. „Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága” (Jn 1,4).

c) Ezért minden csengés örökkévaló. „Ég és föld elmúlik, de az én ígéim el nem múlnak” (Lk 21,33).

Bef.: Mikor a teremtett világban, vagy a kinyilatkoztatás személyes alakjában csendül, akkor is az örök Ige erőit hozza – az ember felé.

* *

Ötödik gondolatsorozat:

Mit érnek számunkra az Isten parancsai?

1. beszéd: Az isteni parancsok

(Erkölcsei beszéd: Isten parancsai)

Bev.: Teremtő, Fenntartó, Gondviselő az Isten és ezért irányítja az egész emberi életünket. Kettős a vonalunk. Földön élünk, de égbe törünk. Ezeknek útjelzéseit adja az Úr – parancsolataival. Honnan jönnek és hová vezetnek?

1. Égből csendülnek.

Az emberi élet belső értéke – a Teremtő adta életkincsek és az emberi élet megszentelése – a Krisztus adta újjászületés kegye. Ezek a birtokállományok – égből jött irányító és lendítő erők.

a) Természetünkben szól az Isten. Megismerteti Önmagát. „Hiszen, ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető” (Róm. 1,20). – Csak a testi ember előtt sötét. „Az érzéki ember nem fogja föl, ami Isten lelkéből ered. Oktalanságnak tűnik föl neki, nem képes megérteni, hogy lelkileg kell azt elbírálni” (1Kor. 2,14). – És rávezet az erkölcs útjára. „Ama napok után, úgymond az Úr, bensejükbe adom törvényemet, és beleírom szívébe. Én Istenükké leszek, ők pedig az én népemmé lesznek” (Jer. 31,33). „Szívébe öntöm törvényeimet, és elméjükbe vésem” (Zsid. 10,16).

b) Kinyilatkoztatásban szól az Isten. De még a tévedők felé is fordul. „Mivel ugyanis bölcsességében a világ nem ismerte föl Istent isteni bölcsességében, úgy tetszett Istennek, hogy oktalannak látó igehirdetéssel üdvözítse a hívőket” (1Kor. 1,21). – Az igazak azonban elmondhatják: „Nekünk

azonban Lelke által kinyilatkoztatta Isten, mert a lélek mindent átlát, még Isten mélységeit is” (1Kor. 2,10).

c) Megszentelésünkben állandóan beszél az Isten. Szól a megigazulásunkban, amely adomány. Gyökérzetük isteni léssen: „Ha szent a búza zsengéje, szent lesz a kenyér is; s ha szent a gyökér, szentek lesznek az ágak is. Ha egyik-másik ág le is tört, s te vad olajfa létedre beléjük lettél oltva, és részese lettél az olajfa gyökerének és dús nedvének, ne dicsekedjél az ágak rovására. Ha mégis dicsekednél, tudd meg: Nem te hordozod a gyökeret, hanem a gyökér téged” (Róm. 11,16-18). Éltetek pedig: „Nem tudjátok, hogy testetek a bennetek lakó Szentlélek temploma, akit Istentől kaptatok? Nem tudjátok, hogy nem vagytok a magatoké?” (1Kor. 6,19). – Ezek végül is irányító törvények.

2. Égbe vezetnek.

De miért a hang? Miért az útmutató jelzés? Miért az indító, itt-ott magával ragadó (gratia efficax!) kegyelem?

a) A földön Isten nemzedéke legyünk. Kevesebbre becsüljük – a földieket. „Keressétek (először) inkább az ő országát (és annak igazságát) és ezeket (mind) megkapjátok” (Lk 12,31). – Áldozatosan dolgozzunk – a szeretet cselekedetein. „Ami a testvéri szeretetet illeti, legyetek gyöngédek, tiszteletadás dolgában legyetek előzékenyek” (Róm. 12,10). „Legyetek örvendezők a reménységben, békétűrők a nyomorúságban, állhatatosak az imádságban. Segítsetek a szenteken, ha szükségben vannak, s gyakoroljátok a vendégszeretetet. Áldjátok üldözőiteket, áldjátok és ne átkozzátok! Örvendeztetek az örvendezőkkel, a sírókkal pedig sírjatok. Éljetek egyetértésben. Ne legyetek főnhéjazók, hanem alkalmazkodjatok az egyszerű emberekhez. Ne képzeljétek magatokat önmagatoktól okosoknak” (Róm. 12,12-16). – Élünk az Isten Lelke szerinti lélekben. „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természetnek részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4)

b) Égbe térve – Atyánk keblén pihenünk. Célbafutás ez! „Nem tudjátok, hogy a pályán a versenyzők mind futnak ugyan, de a díjat csak egy nyeri el? Úgy fussatok, hogy elnyerjétek! A küzdők pedig valamennyien megtartóztató életet élnek minden tekintetben. Azok, hogy hervadó babért kapjanak, mi azért, hogy hervadhatatlan” (1Kor. 9,24-25). Jutalomvétel ez. Mert a jókra áll Szt. Pál szava: „Amint ugyanis Ádámban mindnyájan meghalnak, úgy Krisztusban mindnyájan életre kelnek” (1Kor. 15,22). De végül Isten dicsérés ez. Hogyan? Isten a Szeretet, és az ember a felé forduló szeretet. „Most megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de közöttük a legnagyobb a szeretet” (1Kor. 13,13).

Bef.: Mik tehát a parancsok? Isten hívó, indító és sodrító hangjai! Ezek a hangok az örök karámba vezetik Isten országának embernyáját. – „Boldogok, kiknek útja szeplőtelen, kik az Úr törvénye szerint járnak! Boldogok, kik fürkészik bizonyosságait, s őt teljes szívvel keresik!” (Zsolt. 118,1-2).

*

(Itt most két vázlatot közlünk, amelyek az **előző** beszéd **részletei** lehetnének:)

2. beszéd: A földi boldogság feltételei

(Erkölcsei beszéd: Az Isten pozitív parancsainak célja /a)

Bev.: Emberutunk első területe a föld és emberéletünk alanyi célja a földi élet boldogságát is célozza. – Mi biztosítja ezt?

1. Az Isten pozitív törvényeinek készséges hallgatása és követése.

Isten úgy indított bennünket, hogy az összes élő földi lény felett álljunk.

a) Uralkodjunk a földön. Értelmünk megismeri. Értelmünk mélységeit és rejtélyeit kutatja. „Határt vet az ember a sötétségnek, és felkutatja mindennek a végét, a homály köveit és a halál árnyékát is” (Jób 28,3).

b) És élvezői legyünk az Isten adta sok gyönyörűségnek. „Aknákat vág a sziklában, és a szeme mindenféle drágaságra mered; megvizsgálja a folyók fenekét és rejtett dolgokat hoz napvilágra” (Jób 28,10-11).

2. A pozitív útmutatás nyomán a boldog élet élvezése.

Persze ennek felismerése az Isten szeretetének gyümölcse. „De aki szereti Istent, azt Isten magának tudja” (1Kor. 8,3).

a) Az Isten fiainak testvériségében élünk! Ez az első igen értékes ismeret!

b) Így az isteni élet boldogságában élünk.

Bef.: A földet is át kell alakítanunk, hogy a siralom völgye az Isten boldogainak legyen az otthona!

3. beszéd: Égi élet szorgalmazói

(Erkölcsi beszéd: Isten pozitív parancsainak célja /b)

Bev.: A végső cél – az Úr! Kívüle nincsen cél, és az ember is csak rajta keresztül, az Ő dicsőségének szolgálatában éli boldog életét. –Mit akar tehát az Isten? Mit akar útmutató pozitív parancsa?

1. Feltárja az igazi élet feltételeit.

Van bennük igen sok tanító erő.

a) A földi élet testvéri kapcsolatainak felvételére tanít. Istenatyánk szent paradicsoma a föld. „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezte az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8). Isten fiai a békességesekek. „Boldogok a békességesekek: ők Isten fiai” (Mt 5,9).

b) És az örök élet előkészítésére hangol. Földön közösség az életünk. „Amint ugyanis egy testben több tagunk van, de nem ugyanaz a földadata mindegyik tagnak, éppúgy sokan egy testet alkotunk Krisztusban, egyenkint viszont egymásnak tagjai vagyunk” (Róm. 12,4-5). A földről egek felé haladunk. Ez az Isten készítette életcél. „Inkább az Írás szava érvényes: „Szem nem látta, fül nem hallotta, emberi szív föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik szeretik őt” (1Kor. 2,9).

2. És biztosítja az örök kapukon való belépés jogait.

a) Hívásra megindulunk. „Ki mehet fel az Úr hegyére? Ki állhat meg az ő szent helyén? Az, akinek keze ártatlan, kinek szíve tiszta, ki magát hiúságra nem adja, s nem tesz hamis esküt társának” (Zsolt. 23,3-4).

b) Kegyelemmel átítatott életet élünk. Szolgálatot – az adományok értelmében. „A nekünk adott kegyelemnek megfelelően azonban különböző ajándékaink vannak: aki a prófétálást kapta, prófétáljon, a hit szabálya szerint; aki tisztséget kapott, gyakorolja tisztségét; aki tanító, oktasson; aki a buzdítás ajándékát kapta, buzdítson; aki alamizsnát oszt, tegye egyszerűségben; aki előljáró, legyen gondos; aki irgalmasságot gyakorol, tegye derűsen” (Róm. 12,6-8).

Bef.: Az isteni pozitív parancsok az emberélet fényes útjelző csillagai.

4. beszéd: Isten tilalomfái

(Erkölcsi beszéd: A tiltó parancsolatok)

Bev.: Isten pozitív szava: merre menjen az ember? De mindenki hűségesen figyel-e erre? Sőt szt.Pállal megállapítható: „Testi gyarlóságtok miatt emberi módon szólok. Ahogy tagjaitokat a tisztátalanság és gonoszság szolgálatában a bűnre adtátok, úgy adjátok most tagjaitokat az igazság szolgálatában az élétszentségre” (Róm. 6,19). Igaz tehát, hogy hajlamosak vagyunk a rosszra, mert rajtunk Ádám terhe: értelmünk elhomályosult, akaratumk rosszra hajló lett. – A ködös ember előtt tehát izzó betűkkel jelennek meg Isten hangtalanul hangoskodó tilalomfái, a tiltó törvények. Mi ezeknek a jelentősége?

1. Keményen és kivételt nem engedve köteleznek.

a) Az emberi természet útja mások felé: figyelmeztetés, közlés, kérés... Ez a pozitív lelki irányítás. – De a negatív, a tiltó, már a büntetést is magában hordozza, vagy fenyegető alakban előre sejteti. Ez a keményebb – a nevelés vonalán is.

b) És Istennek embert irányító útja?... Az oktató szavak (természet-törvények és isteni kinyilatkoztatáson alapuló tanítások) – pozitív utalások. – De a negatív, a tiltó parancs azoknak szól, akik előtt már előre vetendő – a szigorú büntetés. – Akik szembeszállnak a tiltó törvényekkel, azok képe ilyen: „Mert olyanok lesznek, mint a lombját vesztett tölgy, és mint a kert, melynek nincsen vize. És erősségetek olyan lesz, mint a csepű hamva, és művetek olyan, mint a szikra; mindkettő egyszerre lángra lobban, és nem lesz senki sem, aki eloltsa” (Iz. 1,30-31). – És így mit akar a tiltó parancs? Világos látást! Megóvását a lélek pusztulásának. Figyelmeztet, hogy a testi vonalról térjünk le! „Ti azonban nem test, hanem lélek szerint éltek, ha valóban Isten Lelke lakik bennetek. Akiben ugyanis nincs Krisztus Lelke, az nem tartozik hozzá” (Róm. 8,9). – És a vele kapcsolódó büntetés? „De mit szóljunk ahhoz, hogy gonoszságunkból lesz nyilvánvalóvá Isten igazsága? Hát, emberileg szólva, nem igazságtalan az Isten, amikor haragjával sújt? Semmiképpen sem. Különben hogyan ítélezhetnék Isten a világ fölött?” (Róm. 3,5-6). Biztosítását a törvény betartásának... „Az Úr félelme a bölcsesség kezdete” (Zsolt.

110,10) (az emberi félelem is segítő erő). „Tisztátalanná tették ugyanis lakói a földet, mert áthágták a parancsokat, megszegették a törvényt, megtörték az örök szövetséget. Ezért átok emészti meg a földet; ezért megbűnhődnek; ezért elégnék művei, és csak kevés ember marad meg” (Iz. 24,5-6). De végérvénye – Isten szavának! (Bűnhődik az Istennel szabadon szembemenő ember!). „Egy pillanat, és kimonodom egy nemzetről és egy országról, hogy gyökerestül kitépem, elpusztítom és szétszórom” (Jer. 18,7). – Az ítélet ez: „Semmiiben sem érzem magam bűnösnek, de ez még nem ment föl. Az Úr mond fölöttem ítéletet. Ne ítéljetez tehát idő előtt, míg el nem jön az Úr, aki bevilágít a sötétség titkaiba, s a szívek szándékait is földeríti. Akkor majd mindenki elismerésben részesül Istentől” (1Kor. 4,4-5).

2. És kemény hangon büntető ítéletet is hirdetnek.

Szt. Pál szavait idéztem az imént, és ehhez kell fűződnie a tiltó parancsok értelmezésének.

a) Tehát csak a tiltó parancsok hordozzák magukban Isten büntető szankcióját? – Hát a pozitív parancsok elmellőzése?... Hiszen a Mester pozitíve jelezte az örök élet útját mondván: „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből (Ez az első parancs.) A második így szól: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat. Ezeknél nagyobb parancs nincsen” (Mk 12,30-31). – De ez az üdvösség útjának jelzése. Kicsoda veszíti azonban el az üdvösséget? Aki nem kéri... „Mindaz, aki az Úr nevét hívja segítségül, üdvözülni” (Róm. 10,13).

b) Aki gögösen szembeszáll a pozitív rendelkezéssel és a tilalmas utat keresi: „Ezért megrendítem az eget, és kimozdul helyéből a föld a seregek Urának bosszúsága miatt. Akkor majd mint a menekülő zerge, és mint juhnyáj, melyet senki sem tart össze, ki-ki a saját népéhez tér vissza, és mindenki a maga földére menekül, mindenkit megölnék, akit megtalálnak, és kard által esik el mindenki, akit megfognak” (Iz. 13,13-15). Kivel történik ez? Aki az Isten tiltotta utakon halad. A „széles ösvényt” keresi és a tilalomfa ellenére arra jár és így elpusztul. „A szűk kapun lépjetez be! Tágas a kapu és széles az út, mely a pusztulásba visz, – bizony sokan mennek rajta. De milyen szűk a kapu és milyen keskeny az út, mely az életre visz, – bizony kevesen találják meg azt” (Mt 7,13-14). – De még egyet kell tudni! A tiltó parancs enyhítést és kivételt sem enged. „Ne paráználkodjál!” – egyetemes és soha ki nem menthető parancs! Így áll az, hogy a tiltó parancs átszegői – az örök kárhozat várományosai. „Az Emberfia elküldi angyalait. Azok összeszednek országában minden gonosztettet és gonosztévőt, és tüzes kemencébe vetik őket. Ott sírás és fogcsikorgatás lesz” (Mt 13,41-42). „Így lesz a világ végén is: mennek az angyalok, kiválasztják a gonoszokat az igazak közül és tüzes kemencébe vetik őket. Ott sírás és fogcsikorgatás lesz (Mt 13,49-50).

Bef.: Hallgass az Isten hívó szavára, de mindenestre hallgass az Úr tiltó igéire! Tilalomfák – az örök élet hangoskodó védői!

* *

Hatodik gondolatcsoport:

Tiltó törvények értelmezése

Szinte az előző beszédnek részletezése lehetne ez a csoport.

1. beszéd: „Ne paráználkodjál”

(Erkölcsi beszéd: A tisztátalanság átka)

(Erről a „Mértékletesség erényei” című beszéd sorozatban bővebb anyagot találunk)

Bev.: Amikor az emberek legelsejét akarjuk bemutatni, akkor a Boldogságos Szüzre gondolunk, aki az emberi élet szűztiszta lilioma. – De ellentétek gondolatánál az „életliliom” mellett a „mocsár virága” is előtör és kérdezve kérdezi: mit szól hozzám az Isten?

1. Kemény az Isten ítélete.

Itt az Isten szava tiltó és röviden ítélkező. – Kőtáblába vésette Mózes az Úr! – Ismétli Szt. Pál: „Ne legyetek bálványimádókká, mint ahogy ők megkívánták, néhányan, amint az Írás mondja: „Leült a nép enni-inni, aztán fölkeltek mulatni.” Ne is paráználkodjunk, mint néhányan közülük, s ezért egy nap huszonhárom-ezren veszttek oda” (1Kor. 10,7-8).

a. Nem láthatják Isten országát. Földön is elpusztulnak, mert bosszút áll a természet (betegségek stb.). „Mert olyanok lesztek, mint a lombját vesztett tölgy, és mint a kert, melynek nincsen vize. És erősségték olyan lesz, mint a csepű hamva, és művetek olyan, mint a szikra” (Iz. 1,30-31). – Isten földi

országa is kiveti őket. „A mi Urunk Jézus (Krisztus) nevében egyesüljünk, ti és az én lelkem, Urunk Jézus hatalmával, és adjuk át az ilyentestének vesztére a sátnak, hogy lelke üdvözüljön az Úr (Jézus Krisztus) napján” (1Kor. 5,4-5).

b) És viselik az örök kárhozát átkát. Bacchus és Venus volt örömük, és így égető tűz a büntetésük. „Nem tudjátok, hogy a gonoszok nem részesülnek Isten országában? Ne árnátok magatokat. Sem parázna, sem bálványimádó, sem házasságtörő, sem kéjgő, sem fajtalan, sem tolvaj, sem kapzsi, sem részeges, sem átkozódó, sem rabló nem részesül Isten országában” (1Kor. 6,9-10).

2. De még itt is reménnyel kecsget az Isten szeretete.

A tiltó parancs kemény ítélettel fenyeget. De még itt is felcsendül az irgalmas Isten szava.

a) Isten bocsánatot ígér. „Haragom pillanatában kissé elrejtettem előled arcomat, de örök irgalommal megkönyörülök rajtad, – Úgymond a te megváltód, az Úr! Úgy vagyok, mint Noé napjaiban, kinek megesküdtem, hogy nem hozom többé Noé vizeit a földre; így esküszöm, hogy nem haragszom reád, és többé meg nem korhollak, mert induljanak meg a hegyek bár, és rendüljenek meg a halmok, irgalmasságom nem távozik el tőled, és békém szövetsége meg nem inog, – Úgymond a te könyörülő Urad” (Iz. 54,8-10). – Még ha csodálkozunk is ezen, akkor is segítsen bennünket ez a gondolat: „Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és a ti utaitok nem az én utaim, úgymond az Úr. Mert amennyivel magasabbak az egek a földnél, annyival magasabbak az én utaim a ti utaitoknál, az én gondolataim a ti gondolataitoknál” (Iz. 55,8-9).

b) Isten bocsánatot ad. Magdolna az élő példa. A nagy történelmi alakok (Ágoston, Huysmans stb.) a további példák. Ne gondolj a múltra! „Ne gondoljatok a múltra, s a régi dolgokat ne nézzétek. Íme én újat cselekszem, most keletkezik az, bizony megtudjátok. Utat készítetek a sivatagban, és folyamokat a járatlan helyen” (Iz. 43,18-19).

Bef.: A bűn szörnyű felelősségű, de az Isten kegyelme mindenkifelelti. „Ha bűneitek olyanok is, mint a skarlát, fehérek lesznek, mit a hó; és ha olyan vörösek is, mint a bíbor, fehérek lesznek, mint a gyapjú” (Iz. 1,18) és: „Ismét irgalmaz Ő majd nekünk; leveszi rólunk gonoszságainkat, s a tenger mélyére veti minden bűnünket” (Mik. 7,19). „Énekeljétek az Úrnak új éneket, dicsérjétek őt a föld végső hatáiról, kik a tengerre szálltok és azt betöltitek, ti szigetek és lakóik!” (Iz. 42,10). – Ilyen hatalmas és jó az Isten.

2. beszéd: „Ne ölj”

(Erkölcsei beszéd: Életet ne olts!)

Bev.: Az élet védelmét hirdeti ez a tiltó parancs! Mintha azt mondaná: az élet Ura én vagyok! – Mit tanít tehát ez a parancs?

1. Életet Isten adhat és vehet...

Bár tagadó a parancs, mégis azt hirdeti: tőlem az élet. Hogyan ered Tőle?

a) Teremtéssel. „Majd mondá: Alkossunk embert a mi képünkre s hasonlatosságunkra... Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,26 és 27). Övé a tulajdonjog. „...Ti Krisztuséi vagytok...” (1Kor. 3,23). Ember tehát nem vehet el életet. És elégtételt vehet-e? Halálos ítélet... Háború... Még ezen is vitáznak a tudósok.

b) Új élet kopogtatásával. Övé az új és „szent harmadik”, a gyermek. „Aki pedig befogad egy ilyen gyermeket az én nevében, engem fogad be” (Mt 18,5). Ezért igaz az egyházi ítélet, mikor a jövő élet kopogtatását isteni hangnak és a koporsó nélküli temetést emberölésnek hirdeti! Jaj annak, aki életet öl, mert nem lehet tagja az Isten országának.

2. Lelkiéletet is Isten éltet.

Az emberélet lényegesebb része a lélek élete. Test és lélek vagyunk! Az első a ház, a másik a lakó. Istenivé is lehet a megigazulásban. – Ezek a javak megölhetők-e?

a) A csábítás bűnével. Az igazi botrány a csábítás. „Aki csak egyet is bűnre csábít a bennem hívó kicsinyek közül, jobban járna, ha malomkövet kötnének a nyakára s a tengerbe dobnák” (Mt 18,6).

b) A meggyalázás és rágalom bűnös fegyverével. Gondolj csak Máté szavaira: „Hallottátok a régieknek szóló parancsot: Ne ölj! Aki öl, állítsák a törvényszék elé. Én pedig azt mondom nektek: Már azt is állítsák törvényszék elé, aki haragot tart. Aki felebarátját butának mondja, állítsák a nagytanács elé. Aki pedig istentelennek mondja, jusson a gehenna tüzére” (Mt 5,21-22).

Bef.: Ez is ölés! Ez is tilalmas! És a halál ítélete? – Büntetése az életet elvevő gonoszsnak. – És a háború? Büntetés és önvédelem. Lényeg: életet Isten ad, életet ember el ne vegen!

3. beszéd: „Ne lopj”

(Erkölcsei beszéd: Az „enyém” tisztelete)

Bev.: Az ember céljait szolgálják a teremtmények. Ezeket birtokába veszi az ember. Most itt nem a gazdasági problémákat érintjük, hanem alapjogát az embernek: amit munkával szerezte, azt bizton-
sággal élvezd!

1. Másét tiszteld!

A világ javai: emberek egyeteméi. Elosztódásuk gazdasági és politikai probléma. Ez viták és szem-
léleti eltérések kérdése. A lényeg ez: amit használatra, munkával, más ember erejének és jogának tisz-
teletben tartásával és sérelme nélkül szerezte – azt élvezheted.

- a) Ezért ne bánts mások jogosan szerzett vagyonát.
- b) Tiszteld mindenkinek jogát és birtokállományát.

2. Magadét védelmezd!

De sajátodat is őrizd! Hogyan?

a) Védekezzél a jogtalan támadással szemben. Minden gazdasági rendszer elismer bizonyos ma-
gánjogot (Oroszország rendszere is!).

b) Gazdagítsd és gyarapítsd egyéni munkáddal. De a munka legyen a szerzés legjelentősebb esz-
köze. Így gyarapodj és erősödj!

Bef.: A „ne lopj” – tiltó parancs, a jogtalan, az erőszakos, vagy a tulajdonos tudtán kívüli elsajátí-
tást tiltja. – Sohasem a lopás a közösség szolgálatába állítása a magánvagyonnak. Természetesen:
necessitate urgente! A köz több, mint a magán!

4. beszéd: „Hamis tanúságot ne szólj felebarátod ellen!”

(Erkölcsei beszéd: Hazugság, megszólás, rágalom)

Bev.: Széles területre vezet ez a tiltó rendelkezés. Pozitív alakja: a szerető támogatás, tiltó formája:
a hazudozás, a rágalom és megszólás. – Mi az értelme Isten e parancsának?

1. Igazságnak fiai vagyunk.

- a) Testvérek – az emberek felé.
- b) Fiak – az Isten felé. Érthető, hogy igazságot és szeretetet kell képviselnünk mindenfelé.

2. Az igazság hirdetői legyünk.

Mit jelent ez?

- a) Látnunk kell az embertestvérek igazát.
- b) Hirdetnünk kell valóságát.
- c) És védenünk kell még fiktíve lévő megbecsülésüket is.

Bef.: Mindig? Igen. Úgy értelmezve: igaz mondandó mindig, de csak közérdekből kell felfedni
mások rejtett hibáit. És egyébként? Meg kell javítani!

5. beszéd: Másét ne kívánjad!”

(Erkölcsei beszéd: A bűnös kívánság)

Bev.: A tett és a kívánság viszonyáról van itt szó. A rossz tettet mindig tiltotta az Írás, de a tökéle-
tesített életrend – a kívánságokat is a bűnök világához csatolta.

1. Sem anyagiakban.

- a) Túlzott fokban – a birtokba vehetőt.
- b) Bűnösen – a másét.

2. Sem személyekben.

Az anyagnál több a személy.

- a) Más szolgáját. Személy ez – de szolgálatom segítője.
- b) Más feleségét. Személy és lekötött személy; és életnek anyja.

Bef.: A Mester szerint: a kívánság egyenlő a tett bűnével! Óvakodja tőle!

* *

Hetedik gondolatcsoport:

A szeretetről...

Végül néhány rövid vázlatot közlünk itt a szeretetről (amelyről már rendszeres fejtegetést adtunk az 1Kor. 13,1-13 szövegre építve)

1. beszéd: A törvény teljessége a szeretet

(Erkölcsei beszéd: A törvény teljessége)

Bev.: Isten nem néma, hanem törvényeiben szóló irányító és követelő. De hol jelentkeznek ezek az irányító jelzések? Természetben és személyes kinyilatkoztatásban. Egyik állandóan csengő, a másik a történelemben jelentkező. – Ez az általános megállapítás csak bevezetés, mert a kérdések kérdése ez: ki tölti be igazán a törvényt?

1. Tudnunk kell, hogy minden isteni szónak alapja a szeretet.

Isten lényege a végtelen jóság, és így tökéletességének kivetítése.

a) Ezért mondható, hogy – a világ az örök Szeretet önkítárása. Mintha azt hirdetné: a Jóság nem zárt, hanem a szeretet útján kitáruló valóság. „Szeressétek az igazságot, ti föld kormányzói! Gondoljátok az Úrra jó lélekkel, keressétek őt szívetek egyszerűségében” (Bölcs. 1,1).

b) Még inkább az ember, aki életképének hordozója. „...Meg is teremté az Isten az embert, a maga képére, az Isten képére teremtette...” (1Móz.1,27).

c) És leginkább az ember megigazultatása, amely a boldog örök életnek alapvetése. Keresve keresi Őt az ember. „Sóvárogva vágyakozik lelkem az Úr udvaraiba. Ujjongva eped szívem és testem az élő Isten után” (Zsolt. 83,3). És Istentől megigazulást nyer. „Félreismerik ugyanis az Istentől eredő megigazulást, és a magukéval próbálják helyettesíteni. Nem vetik alá magukat az Istentől eredő megigazulásnak” (Róm. 10,3).

2. De tudnunk kell, hogy az Isten akaratának beteljesítése: a szeretet.

A törvényhozót igen gyakran úgy gondoljuk, képzeljük el, mint szigorú parancsnokot. Lényeges azonban, hogy az örök Törvényhozót úgy állítsuk magunk elé, mint az örök Szeretetet. Így tehát:

a) A szeretet lelkével ölelem át az isteni parancsokat. Hogy van ez? A teremtett világban Isten adta eszközöket látok. Az embertestvéreimben pedig a személyes szeretettel egybefonódás kötelességét érzem. De elsősorban a mai Szentlecke szövege értelmében – embertestvéreimmel szemben! Most ugyanis azt emeli ki az Írás: „Az igazságnak engedelmességgel már megtisztítottátok lelketekeket az őszinte testvéri szeretet számára: szeressétek tehát egymást állandóan, tiszta szívből” (1Pét. 1,22).

b) Nem teszek nekik, lelki életüknek rosszat. „...másét ne kívánd, s a többit mind ez az egy foglalja össze: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat.” A szeretet nem tesz rosszat a felebarátnak. A törvény tökéletes teljesítése tehát a szeretet” (Róm. 13,9-10).

c) Sőt! Az Úr példájára: jóra fordítom a rosszat!” Ti gonoszt gondoltatok ellenem, de az Isten azt jóra fordította” (1Móz. 50,20). „Rosszért rosszal senkinek se fizessetek. Törekedjétek a jóra (nemcsak Isten, hanem) az emberek előtt is” (Róm. 2,17). – És szolgálva szolgálom minden érdeküket! – Adj neki földi kincseidből! – Jeremiás szerint mit akar az Isten? „Hallgassatok szavamra, és én Istenetek leszek, ti pedig az én népem lesztek; járjatok mindig azon az úton, amelyet parancsoltam nektek, hogy jó dolgokat legyen” (Jer. 7,23). Ezt adomány osztására is értelmezd! – És karold fel a hitben gyengéket! „Karoljátok föl az aggályos lelkiismeretűt, a nélkül, hogy fölfogását elítélnétek” (Róm. 14,1).

Bef.: Ki teljesíti a törvény teljességét? Az, akire áll az Írás szava: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat. A szeretet nem tesz rosszat a felebarátnak. A törvény tökéletes teljesítése tehát a szeretet” (Róm. 13,9-10).

2. beszéd: Az igazi életkapocs

(Erkölcsei beszéd: A személyek kapcsolata)

Bev.: A Szentlecke szövege oly erősen hangoztatja a szeretet erejét, hogy felvetendőnek látszik a kérdés: miért is állítja ezt ilyen határozottan az isteni ige? Valami gyökérszerű, valami mélyes tartalmú jelentőségének kell lennie annak a szeretetnek, amelynek megvalósulása mellett beteljesül Isten minden törvénye.

1. Emberlelkek egybefonódásának alapja a szeretet.

a) Az értelem vizsgálódásának eredménye, hogy a nagy és élettelen világ – a vonzódás törvénye-

vel fonódik össze. A többi élőlényről (pl. szegfű, hal, házőrző ebünk...) pedig azt tudjuk, hogy a sejtek fejlődése és elválása fokozza a burjánzást és teszi lehetővé az egészsé alakulást. Az állatvilágban még érzések is vannak, amelyek vonzó, vagy taszító cselekvést váltanak ki.

b) Értelmünk azután arra is reáutal, hogy az ember, személy lévén, a másik személy felé a szeretet útján orientálódik. „Ami a testvéri szeretetet illeti, legyetek gyöngédek, tiszteletadás dolgában legyetek előzékenyek” (Róm. 12,10). Testvért lát a másikban. „Ezt a parancsot kaptuk tehát tőle: Aki szereti Istent, szeresse testvérét is” (1Jn. 4,21). Tőle vár – az élet küzdelmeiben. Neki ad – a kölcsönösség alapján. „Jobb dolog a böjttel kapcsolatos ima meg az alamizsna, mint az aranykincsek gyűjtése” (Tób. 12,8). „Legyetek örvendezők a reménységben, béketűrők a nyomorúságban, állhatatosak az imádságban. Segítetek a szenteken, ha szükségben vannak, s gyakoroljátok a vendégszeretetet. Áldjátok üldözőiteket, áldjátok és ne átkozzátok! Örvendezetek az örvendezőkkel, sírókkal pedig sírjátok. Éljetek egyetértésben. Ne legyetek főnhéjazók, hanem alkalmazkodjatok az egyszerű emberekhez. Ne képzeljétek magatokat önmagatoktól okosoknak” (Róm. 12,12-16). – Valójában az az igazság, hogy az ember lélektartalmának nagy kincse a szeretet, amely valóságos kapcsolatot teremt személy és személy között. „Ki megkönyörül a szegényen, az Úrnak ad kölcsön, s Ő megfizet neki tettéért” (Péld. 19,17).

2. Emberlelkek egymás felé fordulásának gyökérzete a szeretet.

De itt már nem elméleti megállapításra van szükség.

a) Akiből kihal ez a szent érték, arról keményen ítél az Isten. „...Távozzatok tőlem, átkozottak az örök tűzre... Éheztem ugyanis, de ennem nem adtatok, szomjaztam, de innom nem adtatok... Bizony mondom nektek: Amit nem tettetek eggyel is e legkisebbek közül, velem nem tettétek” (Mt 25,41; 42 és 45).

b) Aki pedig életté teszi és szolgálatba állítja a szeretet erényét, annak földi és égi jutalmat ígért az ég Ura. A szeretet birtoklása – életalakulás. A szeretet gyakorlása – életértékesítés. – Kőszív helyett – hússzívet hordunk. „És új szívet adok nektek, és új lelket adok belétek; elveszem testetekből a kőszívet, és hússzívet adok nektek” (Ez. 36,26). – A szeretet kiáradása – az örök élet birtokba vétele. „Ezért, király, tessék neked az én tanácsom: váltsd meg alamizsnával bűneidet és a szegények iránt való irgalommal gonoszságaidat; akkor talán Ő megbocsátja vétkeidet” (Dán. 4,24). „...felelte Ábrahám... ő tehát most itt vizsgálódik, te meg gyötrődöl” (Lk 16,25).

Bef.: Szébb buzdító összefoglalás nehezen volna adható, mint ez: „Törekedjete a szeretetre! Keressetek buzgón a lelki adományokat” (1Kor. 13,13 és 14,1).

3. beszéd: A végső győzelem is a szeretet

(Dogmatikus beszéd: Az ember életének réve)

Bev.: Ha vándornép az ember, akkor végleges kikötőt keres az utas. De hol és mi módon táru előttünk az élet örök réve?

1. A Szeretet örök rendeléssel hazavár.

Az Isten az élő Szeretet. Teremtéssel, kegyelembőséggel hazahív, az örök életed megítélésekor hazafogad.

a) Vár az Isten... Úgy értelmezendő, hogy sok mindent ad, hogy erényesen éljünk. „Ha beszédeidre akadtam, eledelemmé lettek; szavad nekem örömöm és szívem vidámsága volt, mert a te nevedet viselem, Uram, te a seregek Istene!” (Jer. 15,16). – De úgy is értelmezendő, hogy szívesen megbocsát, hogy hazatérhessünk. Megváltót küldött. Mert: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). – Kegyelmeit adja. „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). – Újjászületésünket biztosítja.

b) Isten hív. Úgy értelmezendő, hogy szeretetének bősége hazahív. „És amint lehull a zápor és a hó az égből, és oda többé vissza nem tér, hanem megitatja a földet, megöntözi és megtermékenyíti, és magot ad a magvetőnek és kenyeret az evőnek: úgy lesz az én ígém is, mely szájból kimegy; nem tér az vissza hozzám eredménytelenül, hanem végbeviszi mindazt, amit akarok, és végrehajtja azt, amire küldöm” (Iz. 55,10-11). – De úgy is igaz, fenyítésének ereje és csapása hazatérésre kényszerít. „Haragom pillanatában kissé elrejtettem előled arcomat, de örök irgalommal megkönyörülök rajtad, – úgymond a te megváltód, az Úr. Úgy vagyok, mint Noé napjaiban, kinek megesküdtem, hogy nem hozom többé Noé vizeit a földre; így esküszöm, hogy nem haragszom reád, és többé meg nem korhollak.

Mert induljanak meg bár a hegyek, és rendüljenek meg a halmok, irgalmasságom nem távozik el tőled, és békém szövetsége meg nem inog, – úgymond a te könyörülő Urad” (Iz. 54,8-10). – Lényeg ez: Istenéi vagyunk, Isten Magáévá akar tenni bennünket.

2. Az isteni Szeretet képe, az ember – hazasiét.

A tudományos meghatározással az ember az élő világ kimagasló, értelemmel ellátott személye. – ”Ti azonban nem test, hanem lélek szerint éltek, ha valóban Isten Lelke lakik bennetek. Akiben ugyanis nincs Krisztus Lelke, az nem tartozik hozzá” (Róm. 8,9). – Lélek hordozó és így a Lélek felé forduló.

a) Már a földön arra tart. „Amint kívánczik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánczik lelkem tehozzád Istenem” (Zsolt. 41,2).

b) A végcélban pedig Hozzá jut. Ez nemcsak helyrajzi, hanem lénytani kérdés. A földön isteni természetének hordozója létszen. „Ha szent a búza zsengeje, szent lesz a kenyér is; s ha szent a gyökér, szentek lesznek az ágak is. Ha egyik-másik ág le is tört, s te vad olajfa létedre beléjük lettél oltva, és részese lettél az olajfa gyökerének és dús nedvének, ne dicsekedjél az ágak rovására. Ha mégis dicsekednél, tudd meg: Nem te hordozod a gyökeret, hanem a gyökér téged” (Róm. 11,16-18). „Nem a szolgáltság lelkét kaptátok ugyanis, hogy ismét félelemben éljete, hanem a fiúság Lelkét kaptátok, melyben azt kiáltjuk: „Abba, Atya!” (Róm. 8,15). – Az égben isteni Valóságának birtokba vevője létszen. „Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most még csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12).

Bef.: Isten –a Szeretet. Ember – az Istenhez tör. – Mi a lélek maradandó kincse? „Most megmarad a hit, remény, szeretet, ez a három, de köztük a legnagyobb a szeretet. Törekedjete a szeretetre!” (1Kor. 13,13).

4. beszéd: Adj embernek – Isten fiait gazdagítod

(Erkölcsi beszéd: A jó tett életet változtat)

Bev.: Minden újszülött ember Isten országának tagja és örök hazájának várományosa. – És az Isten szeretete? S ez is kérdés: van-e az emberszeretnek olyan kiáradása, ami a cél felé segíti az élet zarándokát, a mi embertestvérünket?

1. Anyagi ajándékkal a jóságra felfigyelteted a lelket.

Adj szeretettel, és a szeretet csodákat művel! Az első felkiáltójel: reádöbben az ember, hogy felé áramlik az embertestvér szeretete. Ez már nagy érték – a jéghideg világban.

a) Első kérdése: mi jót tettem neki, hogy ő így közeledik felém? Ez már a jónak ébredése – az alvó lélek ködös világában.

b) Második kérdése: esetleg rosszat adtam neki? És mégis így jön hozzám? Ez már a nagyobb jónak, a szeretetnek a megsejtése.

c) És állandó szeretettel miért is fordul felém? Ez már a szeretet érzékeltetése? Annyi más ember is van... Felelet – és ezt Isten súgja –: talán te igényled legjobban a nélkülözött szeretetet. A szeretetnek nem lehet ellenállni. A felfigyelő ember azután a jóság ébredését érzi; sőt a lelkiek értékelése is megszületik benne.

2. Lelkiek igényesévé teremted az embert.

A második felkiáltójel: a lelkiek felé kell fordulnom!

a) Az adakozó „jó ember”-t is lelkiek indítják. „...Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm. 5,5). Maga az Isten szeretetéből tevékenykedik és másoknak is Isten szeretetéből nyújt segítséget. „...hogy a hittel Krisztus lakjék szívetekben, s ti gyökeret verjete és alapot vessetek a szeretetben” (Ef. 3,17).

b) A „befogadó” lelket is a lelkiek birtoklására nemesíti és nemesítse is! Szeretné, ha reá is állana az Írás: „Mert van ugyan reménye a fának: ha ki is vágják, újra sarjadzik, és ágai kihajtanak” (Jób 14,7). – Maga átalakulást keres. Várja és áhítozza az Istent! „Szomjazza lelkem az erős, élő Istent: mikor jutok oda, hogy az Isten színe előtt megjelenjem?” (Zsolt. 41,3). „Ébredj fel, miért alszol, Uram? Ébredj fel, ne taszíts el végképpen!” (Zsolt. 43,23). – Istentől kegyelmet nyer. „Hiszen megmondta Mózesnek: „Azon könyörülök, akin akarok, és kegyelmes vagyok az iránt, aki iránt nekem tetszik.” Tehát nem azon múlik, aki erőlködik vagy aki törtet, hanem az irgalmas Istenen” (Róm. 9,15-16).

c) És végül Isten fiává válik ő maga is. – „Ha pedig fiai, akkor örökösei is: örökösei Istennek, Krisztusnak pedig társörökösei” (Róm. 8,17).

Bef.: Mindez úgy értelmezendő, hogy mi arra hangoljuk az embertestvért és azt kérjük, hogy erre indítsa őt az égi Atyánk. Mert ne feledd: minden az Isten. És áll az Írás szava: „Mindaz, aki az Úr nevét hívja segítségül, üdvözülni” (Róm. 10,13).

5. beszéd: A „veszedelmek” forrásai

Bev.: Az emberek terhe esik reánk.

1. A testvérektől.

2. Az ellenségektől.

3. Az elemektől.

Bef.: Mégis – Istennel és Istenért!

6. beszéd: A dicsekvés értelmetlensége

Bev.: Olyan gyakran tömjénezi magát az ember.

1. Hibáinkat nézve – értéktelenek vagyunk.

2. Isten színe előtt – semmik vagyunk.

Bef.: De Isten kegyelméből – isteniek lehetünk.

* * *